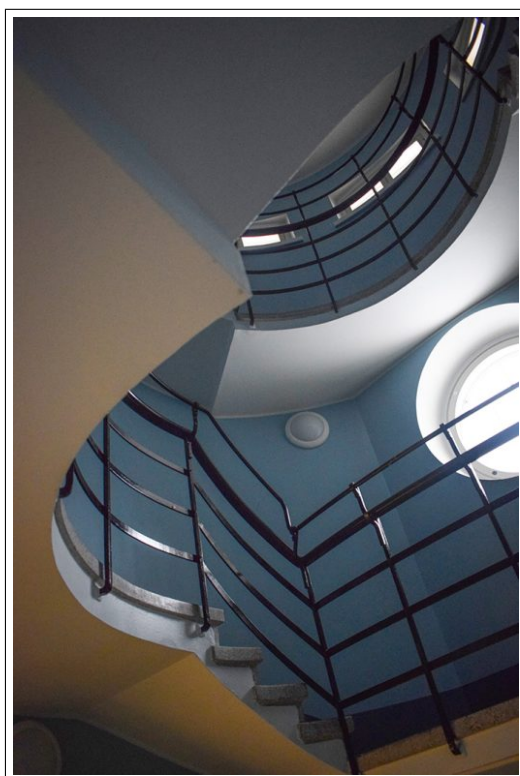

Opinto-opas

2025-2026

Sisällysluettelo

Oppaan käyttö	4
Aakkosellinen asiahaku	5
Yhteystiedot	10
Opettajat ja ryhmänohjaajat	12
Lukuvuosi 2025–2026	13
Lyseon arki	17
Lyseon opetustarjonta	32
Lukio-opintojen rakenne	34
Itsenäinen opiskelu	43
Arviointi	45
Poissaolot	49
Ohjaus ja tukipalvelut	52
Oppimisen tuki lyseossa	55
Oppimäärän suorittamiseen liittyvät oikaisuvaatimukset	58
Oppivelvollisuus	59
Opiskelun kustannukset	61
Lyseon opiskelijakunta	63
Miten opiskella hyvin?	64
Miten huoltaja voi tukea lukiolaista?	65
Tekoälyn hyödyntäminen lyseossa	66
Turvallisuus	68
Ylioppilastutkinnon ohjeet	74

Lukion sanastoa	76
Lyseon historiaa	79

Oppaan käyttö

Iisalmen lyseon opinto-opas julkaistaan vain verkossa. Tällä saavutetaan useita etuja:

- Uusi opas voidaan päivittää nopeasti ja helposti, mikä mahdollistaa ajantasaisen tiedon tarjoamisen.
- Opas on saatavilla missä ja milloin tahansa, kunhan käyttäjällä on nettiyhteys.
- Verkossa oleva opas mahdollistaa linkkien jakamisen esimerkiksi Ylioppilastutkintolautakunnan ja Kelan sivuille, jolloin käytössä on aina päivitetty ensisijainen tieto.
- Verkkoversio on edullisempi toteuttaa kuin painettu versio.
- Verkkopohjainen opas on ympäristöystävällinen, koska se vähentää paperin ja muiden resurssien käyttöä.

Opasta voi selata tietokoneella, tabletilla tai puhelimella. Parhaiten opas toimii puhelimella. Oppaan aloitussivun kuvake/linkki kannattaakin tallentaa puhelimen aloitusnäyttöön, jolloin opas on nopeasti saatavilla. Sa-

malla tavalla voi aloitusnäyttöön tallentaa suoran linkin mihin tahansa oppaan artikkeliin (esim. [kalenteritapahtumiin](#)¹).

Oppaan käyttö on yksinkertaista. Alla on ohjeita, miten opasta selataan puhelimella. Klikkaa kuvaa suurentaaksesi sen.

Kuva 1: ²

¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/lukuvuosi-2024-2025/>

²https://drive.google.com/file/d/1Fb4R3_lk1t2m2CZ28yc8Bj7_0xGNWNxF/view?usp=sharing

Aakkosellinen asiahaku

Hakusanat ovat linkkejä oppaaseen.

- aikuisten lukiokoulutus³
- arvioinnin tavoitteet⁴
- arvioinnin uusiminen ja oikaisu⁵
- arviointi⁶
- asumistuki⁷
- biologia⁸
- elämäkatsomustieto⁹
- englantia¹⁰
- erityinen tuki lukiossa¹¹
- erityisopettaja¹²
- erityisopetus¹³
- eroaminen koulusta¹⁴
- eronneeksi katsominen¹⁵
- espanja¹⁶
- etenemiseste¹⁷
- evankelis-luterilainen uskonto¹⁸
- filosofia¹⁹
- fysiikka²⁰
- historia²¹
- hylätyn opintojakson suorittaminen²²
- hyväksytyt opintojakson uusiminen²³
- häirintä²⁴
- itsenäinen opiskelu²⁵
- järjestyssäännöt²⁶

³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1242>

⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1455>

⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-377>

⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-389>

¹⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-367>

¹¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

¹²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

¹³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2233>

¹⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-993>

¹⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

¹⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-371>

¹⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

¹⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-385>

¹⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-391>

²⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-381>

²¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-395>

²²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

²³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

²⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

²⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-641>

²⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

²⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1309>

²⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-383>

- kanslia²⁷
- kemia²⁸
- kiusaaminen²⁹
- koeviikko³⁰
- korottaminen³¹
- koulumatkatuki³²
- koulupäivän aikataulu³³
- kouluruokailu³⁴
- kuraattori³⁵
- kurssitarjotin³⁶
- kuvataide³⁷
- liikunta³⁸
- lokerikot³⁹
- lukion sanastoa⁴⁰
- lukujärjestys⁴¹
- lyseon historiaa⁴²
- maantiede⁴³
- MAHIS⁴⁴
- matematiikka, lyhyt⁴⁵
- matematiikka, pitkä⁴⁶
- miten huoltaja voi tukea lukiolaista?⁴⁷
- miten opiskella hyvin?⁴⁸
- musiikki⁴⁹
- myöhästymiset⁵⁰
- oikaisuvaatimus⁵¹
- opettajat ja ryhmänohjaajat⁵²
- opinnoista vapaa periodi⁵³
- opintojakson arvioimatta jättäminen⁵⁴

²⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

³⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-901>

³¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

³²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1455>

³³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-894>

³⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-975>

³⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

³⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-896>

³⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-405>

³⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-401>

³⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-982>

⁴⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-293>

⁴¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-896>

⁴²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-34>

⁴³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-379>

⁴⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1219>

⁴⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-373>

⁴⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-375>

⁴⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2522>

⁴⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1551>

⁴⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-403>

⁵⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

⁵¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/oppimaaran-suorittamiseen-liittyvat-oikaisuvaatimukset/>

⁵²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-878>

⁵³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

⁵⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁵⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁵⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1219>

- opintojakson arviointi⁵⁵
- opintojen hyväksi lukeminen⁵⁶
- opintojen rakenne ja laajuus⁵⁷
- opinto-ohjaus⁵⁸
- opinto-ohjelman muuttaminen⁵⁹
- opintoraha⁶⁰
- opintosuunnitelma⁶¹
- opintotarjotin⁶²
- opiskelijakunta⁶³
- opiskeluaika⁶⁴
- opiskeluhuolto⁶⁵
- opiskelun kustannukset⁶⁶
- opiskeluterveydenhuolto⁶⁷
- oppikirjat⁶⁸
- oppimateriaalit⁶⁹
- oppimisen tuki⁷⁰
- oppimäärän kertyminen⁷¹
- oppimäärän päättöarviointi⁷²
- oppivelvollisuus⁷³
- ortodoksinen uskonto⁷⁴
- osittain itsenäinen opiskelu⁷⁵
- piha-alue⁷⁶
- poissaololuokitus⁷⁷
- poissaolorajat⁷⁸
- poissaolot⁷⁹
- psykologi⁸⁰
- psykologia⁸¹
- puhelimen käyttö⁸²

⁵⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1229>

⁵⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁵⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1217>

⁶⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1455>

⁶¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁶²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-896>

⁶³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1155>

⁶⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1215>

⁶⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁶⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1455>

⁶⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁶⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-910>

⁶⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-910>

⁷⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2233>

⁷¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1221>

⁷²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-529>

⁷³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1458>

⁷⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-387>

⁷⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-641>

⁷⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-987>

⁷⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

⁷⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

⁷⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-538>

⁸⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁸¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-393>

⁸²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1617>

⁸³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-987>

⁸⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-901>

- pysäköinti⁸³
- päättöviikko⁸⁴
- ranska⁸⁵
- ruokailu⁸⁶
- ruotsi⁸⁷
- ryhmänohjaus⁸⁸
- saksa⁸⁹
- samanaikainen opiskelu⁹⁰
- suomi toisena kielenä⁹¹
- tapahtumakalenteri 2025–2026⁹²
- tapaturmat⁹³
- tekoälyn hyödyntäminen⁹⁴
- temaattiset opinnot⁹⁵
- terveydenhoitaja⁹⁶
- terveystieto⁹⁷
- tietokone⁹⁸
- tietotekniikka⁹⁹
- tuki opinnoissa¹⁰⁰
- tuki ylioppilaskokeissa¹⁰¹
- tukiopetus¹⁰²
- tuntijako ja siitä poikkeaminen¹⁰³
- tuntikaavio¹⁰⁴
- tupakointi ja päihteet¹⁰⁵
- turvallisuus¹⁰⁶
- vilppi¹⁰⁷
- Wilma¹⁰⁸
- yhdenvertaisuus ja tasa-arvo¹⁰⁹
- yhteiskuntaoppi¹¹⁰
- ylioppilastutkinnon ohjeet¹¹¹
- äidinkieli ja kirjallisuus¹¹²

⁸⁵ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-371>

⁸⁶ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-975>

⁸⁷ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-369>

⁸⁸ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁸⁹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-371>

⁹⁰ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-641>

⁹¹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-365>

⁹² <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-39>

⁹³ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

⁹⁴ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2037>

⁹⁵ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-411>

⁹⁶ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-100>

⁹⁷ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-399>

⁹⁸ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-910>

⁹⁹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-409>

¹⁰⁰ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2233>

¹⁰¹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-2233>

¹⁰² <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-908>

¹⁰³ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1223>

¹⁰⁴ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-896>

¹⁰⁵ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-1002>

¹⁰⁶ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

¹⁰⁷ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-998>

¹⁰⁸ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-926>

¹⁰⁹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

¹¹⁰ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-397>

¹¹¹ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-286>

¹¹² <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-363>

Yhteystiedot

Haukiniemenkatu 12
74100 Iisalmi
040 635 0407 (kanslia)
lyseo@iisalmi.fi

Lyseon kotisivut ¹¹³

Wilma ¹¹⁴

Verkkolehti ¹¹⁵

Instagram ¹¹⁶

Facebook ¹¹⁷

Rehtori
Pasi Tolonen
040 830 4368
pasi.tolonen(at)iisalmi.fi

Koulusihteeri
Sari Ruotsalainen
040 635 0407
sari.ruotsalainen(at)iisalmi.fi

Opinto-ohjaaja
Tiina Mustonen
040 672 2436
tiina.mustonen(at)iisalmi.fi

Opinto-ohjaaja
Juha Hieta
040 830 4387
juha.hieta(at)iisalmi.fi

Erityisopettaja, opinto-ohjaaja
Hanne Uljonen
040 481 4652
hanne.uljonen(at)iisalmi.fi

MAHIS-opinto-ohjaaja
Jenna Heikkinen

040 485 5885
jenna.heikkinen(at)ysao.fi

Terveydenhoitaja
Jenni Koskinen
040 356 0441
jenni.koskinen1(at)pshyvinvointialue.fi

Kuraattori
Marja Karjalainen
040 712 6976
marja.karjalainen(at)pshyvinvointialue.fi

Psykologi
Sari Husa
044 717 1924
sari.husa(at)pshyvinvointialue.fi

Kiinteistönhoitaja
Marko Komulainen
040 775 8416

Ruokalan emäntä
Jaana Syvävirta
040 709 8137

¹¹³<https://iisalmi.fi/kasvatus-ja-koulutus/lukio/>

¹¹⁴<https://iisalmi.inschool.fi>

¹¹⁵<http://verkkolehtilinkki.blogspot.com/>

¹¹⁶<https://www.instagram.com/iisalmenlyseo/>

¹¹⁷<https://fi-fi.facebook.com/iisalmenlyseo>

Opettajat ja ryhmänohjaajat

- Aminoff Otto (MU)
- Autio Ari (MA, AT)
- Eloranta Johanna (ÄI, S2)
- Hieta Juha (OP, YH, HI)
- Hiltula Teemu (FY, MA)
- Juola Markus (LI, TE)
- Lukkari Markku (MA, KE)
- Lyytikäinen Sari (EN, RU)
- Markkanen Maria (UE, PS, FI)
- Martikainen Heidi (SA, RU)
- Mustonen Tiina (OP)
- Myllylahti Ulla (ÄI)
- Heli Niskanen (BI, GE)
- Pulkka Anni (KU)
- Rautio Emma (MA, FY)
- Ritola Pekka (HI, YH)
- Ritola Tuija (ÄI)
- Ryan Kristiina (EN, RA, ES)
- Sormunen Tiia (GE)
- Tenhunen Kati (TE)
- Tolonen Pasi (rehtori)
- Uljonen Hanne (EO, OP, UO, ET)
- Varis Kimmo (RU)
- Viitanen Leila (KE, MA)

Opettajat tavoittaa kouluaikoina Wilma-viestin avulla.

Ryhmänohjaajat ja ro-luokat

24A Ari Autio P28 24B Ulla Myllylahti P23
24C Leila Viitanen L304 24D Markku Lukkari L302 24M Juha Hieta P37 25A Johanna Eloranta P21 25B Heidi Martikainen P36
25C Sari Lyytikäinen P31 25D Kristiina Ryan P34 25M Juha Hieta P37 26A Teemu Hiltula L302 26B Tuija Ritola P24 26C Pekka Ritola P27 26D Kimmo Varis P32 26M Juha Hieta P37

Lukuvuosi 2025–2026

Työ- ja loma-ajat, jaksot, päättöviikot ja muut lukuvuoden tapahtumat

Syyslukukausi 7.8.–19.12.

- syysloma ma 13.10.–su 19.10. (vko 42)
- lauantaiyöpäivä 29.11., ylioppilasjuhla klo 12 Pyhän Ristin kirkossa, kaikki osallistuvat

Kevätlukukausi 7.1.–30.5.

- penkkarit to 5.2.
- vanhojen päivä pe 6.2.
- talviloma ma 2.3. – su 8.3.
- pääsiäinen pe 3.4. – ma 6.4.
- vapaapäivä pe 1.5.
- vapaapäivä to 14.5.
- kevätjuhlapäivä la 30.5. , kevätjuhla klo 8.30 (24- ja 25-ryhmät osallistuvat), ylioppilasjuhla klo 12.00 (ylioppilaat osallistuvat)

1. periodi 7.8.–26.9.

- ke 13.8. koulukuvaus
- pe 15.8. ykköset Metsäkartanolla
- ti 19.8. poistumisharjoitus
- ke 20.8. turvallisuusharjoitus
- to 21.8. OP1: ro-tuokio (abeilla yo-info)
- pe 22.8. ilmoittautuminen rästikokeeseen klo 14 mennessä

- to 28.8. rästikoe klo 15-19
- pe 29.8. viimeinen päivä ilmoittautua yo-tehoreppauksiin
- to 4.9. OP1: ro-tuokio
- pe 5.9. klo 11.45-13.00 Parkattipäivät
- to 11.9. OP1: ro-tuokio
- ma 15.9. yo-koe ÄI (lukutaito)
- ke 17.9. yo-koe PS, FI, HI, FY, BI
- to 18.9. päättöpäivä, palkki 1
- pe 19.9. päättöpäivä, palkki 2
pe 19.9. yo-koe, pitkä kieli
- ma 22.9. päättöpäivä, palkki 3
ma 22.9. yo-koe RU
- ti 23.9. päättöpäivä, palkki 4
ti 23.9. yo-koe UE, UO, ET, YH, KE, GE, TE
- ke 24.9. päättöpäivä, palkki 5
- to 25.9. päättöpäivä, palkki 6
to 25.9. yo-koe MA
- pe 26.9. päättöpäivä, palkki 7
pe 26.9. yo-koe ÄI (kirjoitustaito), S2

2. periodi 29.9.–25.11.

- ma 29.9. yo-koe, lyhyt kieli

- to 2.10. OP1: ro-tuokio
- ma 6.10. klo 8 edellisen periodin arviointi valmis
ma 6.10. ilmoittautuminen rästikokeeseen klo 14 mennessä
- ti 7.10. ykkösten huoltajailta
- to 9.10. rästikoe klo 15-19
- pe 10.10. lyseonpialaiset klo 11.45-13.30
- ma 13.10 – su 19.10. syysloma
- ke 22.10. tietokirjailija / YLE:n Ukraina-toimittaja Maxim Fedorov vieraillee
- to 23.10. viimeinen päivä kieltää yo-kokeen kompensatio
- pe 24.10. syksyllä valmistuvien opinnot oltava suoritettuina
- to 30.10. OP1: ro-tuokio
- ke 5.11. klo 8-14.30 teemapäivä Ponsella (koko koulu)
- to 6.11. klo 9.00 kutsunnat 2007 syntyneille pojille
- ti 11.11. kakkosten ja kolmosten huoltajailta
- to 13.11. OP1: ro-tuokio
- to 13.11. syksyn yo-kokeiden tulokset saapuvat
- ma 17.11. päättöpäivä, palkki 1
- ti 18.11. päättöpäivä, palkki 2
- ke 19.11. päättöpäivä, palkki 3
- to 20.11. päättöpäivä, palkki 4
- pe 21.11. päättöpäivä, palkki 5
- pe 21.11. ilmoittautuminen kevään yo-kokeisiin päätty

- ma 24.11. päättöpäivä, palkki 6
- ti 25.11. päättöpäivä, palkki 7

3. periodi 26.11.–30.1.

- la 29.11. ylioppilasjuhla klo 12.00 Pyhän Ristin kirkossa, kaikki osallistuvat (koulupäivä)
- ke 3.12. edellisen periodin arviointi valmis
- to 4.12. OP1: ro-tuokio
- pe 5.12. ilmoittautuminen rästikokeeseen klo 14 mennessä
- to 11.12. rästikoe klo 15-19
- to 18.12. OP1: ro-tuokio, Lucia-juhla
- pe 19.12. Kirkonmäen joulu, Pyhän Ristin kirkossa, ei-tunnustuksellinen tilaisuus, kaikki osallistuvat
- la 20.12. – ti 6.1. joululoma
- to 8.1. OP1: ro-tuokio
to 8.1. abeilla hakuinfo korkeakouluihin
- to 8.1. ilmoittautuminen korotuskokeeseen klo 14 mennessä
- ti 13.1. korotuskoe klo 15-19
- to 15.1. OP1: ro-tuokio
- ma 19.1. viimeinen päivä ilmoittautua yo-tehopreppauksiin (aineen valinta)
- to 22.1. päättöpäivä, palkki 1
- pe 23.1. päättöpäivä, palkki 2
- ma 26.1. päättöpäivä, palkki 3
- ti 27.1. päättöpäivä, palkki 4
- ke 28.1. päättöpäivä, palkki 5
- to 29.1. päättöpäivä, palkki 6
- pe 30.1. päättöpäivä, palkki 7

4. periodi 1.2.–6.4.

- to 5.2. penkkarit, abigaaga Olvi-oluthallilla
- pe 6.2. vanhojen päivä, tanssiesitykset Kangaslammin koululla
- ke 11.2. edellisen periodin arviointi valmis
- to 12.2. OP1: ro-tuokio

- pe 13.2. ilmoittautuminen rästikokeeseen klo 14 mennessä
- to 19.2. rästikoe klo 15-19
- ti 24.2. klo 15.30 etäinfo yo-kokeista
- to 26.2. OP1: ro-tuokio

- ma 2.3. – su 8.3. talviloma
- ti 10.3. yo-koe ÄI (lukutaito) ja S2
- to 12.3. yo-koe, lyhyt kieli

- pe 13.3. yo-koe ÄI (kirjoitustaito)
- ma 16.3. yo-koe, pitkä kieli

- ke 18.3. yo-koe MA

- to 19.3. OP1: ro-tuokio

- pe 20.3. yo-koe UE, UO, ET, YH, KE, GE, TE
- ma 23.3. yo-koe RU

- ke 25.3. päättöpäivä, palkki 1
ke 25.3. yo-koe PS, FI, HI, FY, BI
- to 26.3. päättöpäivä, palkki 2
- pe 27.3. päättöpäivä, palkki 3
- ma 30.3. päättöpäivä, palkki 4

- ti 31.3. päättöpäivä, palkki 5
- ke 1.4. päättöpäivä, palkki 6
- to 2.4. päättöpäivä, palkki 7
- pe 3.4. – ma 6.4. pääsiäisloma

5. periodi 7.4.–30.5.

- ke 15.4. edellisen periodin arviointi valmis
- to 16.4. OP1: ro-tuokio

- pe 17.4. ilmoittautuminen rästikokeeseen klo 14 mennessä
- ti 21.4. viimeinen päivä kieltää yo-kokeen kompensatio
- to 23.4. rästikoe klo 15-19
- pe 24.4. keväällä valmistuvien opinnot oltava suoritettuina
- to 30.4. OP1: ro-tuokio

- to 1.5. vapaapäivä
- to 7.5. OP1: ro-tuokio
- ti 12.5. kevään yo-koetulokset saapuvat
- to 14.5. vapaapäivä
- ke 20.5. päättöpäivä, palkki 1
- to 21.5. päättöpäivä, palkki 2
- pe 22.5. ilmoittautuminen syksyn yo-kokeisiin päättyy
pe 22.5. päättöpäivä, palkki 3
- ma 25.5. päättöpäivä, palkki 4
- ti 26.5. päättöpäivä, palkki 5
- ke 27.5. päättöpäivä, palkki 6
- to 28.5. päättöpäivä, palkki 7
- pe 29.5. Lyseopäivä, lakkiaisharjoitukset klo 14.00

- la 30.5. kevätjuhla alasalissa klo 8.30 (1. ja 2. vsk), yo-juhla Olvi-oluthallilla klo 12.00 (valmistuvat)

Lyseon arki

Tuntikaavio, päättöviikko, oppikirjat, tukiopetus, ruokailu yms.

1. Koulupäivän aikataulu ¹¹⁸
2. Tarjotin, tuntikaavio ja lukujärjestys ¹¹⁹
3. Päättöviikko ¹²⁰
4. Oppimateriaalit ja tietokone ¹²¹
5. Tukiopetus ¹²²
6. Wilma ¹²³
7. Ruokailu ¹²⁴
8. Puhelimen käyttö ¹²⁵
9. Lokerikot ¹²⁶
10. Piha-alue ja pysäköinti ¹²⁷
11. Kanslia ¹²⁸
12. Koulusta eroaminen ¹²⁹
13. Vilppi ¹³⁰
14. Tupakointi ja päihteet ¹³¹

¹¹⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/1-koulupaivan-aikataulu/>

¹¹⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/2-tuntikaavio-lukujarjestys/>

¹²⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/4-paattoviikko/>

¹²¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/6-opiskeluvaiheet/>

¹²²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/5-tukiovetus/>

¹²³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/7-wilma/>

¹²⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/ruokailu/>

¹²⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/8-puhelimen-kaytto/>

¹²⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/982/>

¹²⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/10-piha-alue-ja-pysakointi/>

¹²⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/kanslia/>

¹²⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/12-koulusta-eroaminen/>

¹³⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/13-vilppi/>

¹³¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/14-tupakointi-ja-paihteet/>

1. Koulupäivän aikataulu

Takaisin ¹³²

klo 08.00-09.15 1. oppitunti klo 09.30-10.45
2. oppitunti klo 10.45-11.45 lounastunti klo
11.45-13.00 3. oppitunti klo 13.15-14.30 4.
oppitunti klo 14.40-15.55 5. oppitunti* *
vain keskiviikkoisin Torstain aikataulu muut-
tuu joka toinen viikko. Silloin on ryhmänoh-
jaustuokio klo 11.45-12.15, kolmas oppitunti
alkaa klo 12.20 ja neljäs oppitunti klo 13.30.

Toisen oppitunnin alkua voidaan porrastaa 5-
10 minuuttia jaksoissa 1-3, jotta ruokailuun
saadaan pieni porrastus.

Päättöviikoilla koulupäivän (päättöpäivän)
aikataulu vaihtelee oppiaineittain ja opinto-
jaksoittain. Päivä voi sisältää opetusta, ko-
keen, opintovierailun tai arviointikeskustelun.
Opettaja kertoo päättöpäivän aikataulun ja

sisällön hyvissä ajoin.

Koulupäivän aikataulu, myös poikkeukset
siinä, merkitään Wilman työjärjestykseen.
Päättöpäivän aikataulu voi kuitenkin poike-
ta Wilmassa näkyvästä aikataulusta.

¹³²<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

2. Opintotarjotin, tuntikaavio ja lukujärjestys

Takaisin ¹³³

Opintotarjotin/kurssitarjotin näyttää koulun opetustarjonnan. Opiskelija valitsee tarjottimelta ne opintojaksot, jotka hän aikoo lukuvuoden aikana suorittaa opetukseen osallistuen. Ensimmäisenä vuonna muutokset tehdään opinto-ohjauksessa.

Lyseon tarjottimessa on käytössä 7-9 palkkia. Palkille 8 sijoitetaan opintoja vain aniharvoin, ja palkin 9 opinnot opetetaan työjärjestyksen ulkopuolella erikseen ilmoitettavina aikoina.

Tuntikaavio osoittaa kunkin tarjottimen palkin opetusajat työjärjestyksessä. Sijoittamalla kaikki periodiin valitut opintojaksot tuntikaavioon muodostuu opiskelijan viikoittainen **lukujärjestys**.

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	
				tunti klo 14.45 – 16.00	

Kuva 2: ¹³⁴

Opintotarjotin näkyy Wilmassa Kurssitarjotin-välilehdellä ja lukujärjestys Työjärjestys-välilehdellä.

Opintotarjotinta voidaan päivittää lukuvuoden aikana: vähän valittuja ryhmiä voidaan sammuttaa ja suosittuihin opintojaksoihin voidaan perustaa uusia opetusryhmiä. Kaikki muutokset näkyvät Wilmassa.

¹³³<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

¹³⁴https://drive.google.com/file/d/1gbeUqv2R4DrKsZQDLSxNd_U-luINHpmW/view?usp=sharing

3. Päätöviikko

Takaisin ¹³⁵

Jokainen periodi päättyy päätöviikkoon, jonka kesto on seitsemän koulupäivää. Jokaiselle opintotarjottimen palkille on varattu lyseossa oma päätöpäivänsä.

Opettaja kertoo opintojakson aikana päätöpäivän aikataulun ja sisällön. Päivä voi sisältää esimerkiksi kertaustunnin (75 min) ja ko-

keen (4 h). Jos koetta ei ole, päätöpäivänä on opetusta tms. viisi tuntia.

Jos opiskelija on päätöpäivänä sairas, poissaolo tulee merkitä Wilmaan ennen kokeen alkua. Perusteeton poissaolo kokeesta tuottaa hylätyn arvosanan, mikäli opiskelijan muu näyttö (esim. tehtävät tai tuntiosaaminen) ei muuta osoita.

¹³⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

4. Oppimateriaalit ja tietokone

Takaisin ¹³⁶

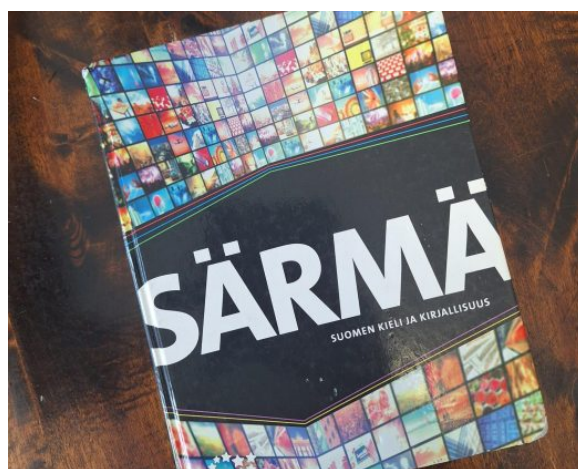
Lyseossa käytetään sekä painettuja että digitaalisia oppimateriaaleja. Äidinkielen käsikirjaa lukuun ottamatta painetut kirjat saadaan lainaan periodin ajaksi koulun kansliasta. Digimateriaali saadaan käyttöön kustantajan verkkopalvelussa opettajan antamalla avaimella / koodilla.

Lyseon oppimateriaalit 2025-2026 ¹³⁷

Jos lainaan otettu kirja häviää tai vaurioituu, opiskelija hankkii tilalle ehjän kirjan tai korvaa kirjan hankinta-arvon.

Tietokone. Opiskelija saa koululta käyttöönsä myös kannettavan tietokoneen. Laitteen käytöstä on laadittu pelisäännöt ¹³⁸, jonka opiskelija ja huoltaja allekirjoittavat Wilmassa (lomakkeissa). Laite palautetaan, kun opiskelija valmistuu tai eroaa koulusta.

Jos opiskelija ei halua ottaa vastaa koulun tarjoamaa laitetta, hänen tulee hankkia oma tietokone. Tietoa laitevaatimuksista voi katsoa ylioppilaslautakunnan sivulta. Koulu ei vastaa opiskelijan oman laitteen korjauskustannuksista, jos laite rikkoutuu, tahallisesti tai tahattomasti.

¹³⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

¹³⁷<https://drive.google.com/file/d/13NVQMb6aytD72D8oavSr9zEsqNjRF3KK/view?usp=sharing>

¹³⁸<https://drive.google.com/file/d/1kkUj9UJUJwCrKIUqN7r5MhmRHRJf57uU/view?usp=sharing>

5. Tukiopetus

Takaisin ¹³⁹

Tukiopetus on erinomainen apu opiskelijalle, joka on jäänyt opinnoissa jälkeen tai kohtaa opinnoissaan haasteita. Se tarjoaa yksilöllistä ohjausta ja opetusta, sekä mahdollisuuden käsitellä oppiaineiden sisältöjä rauhallisemmassa ympäristössä.

Tukiopetus järjestetään hyppytunnilla tai koulupäivän jälkeen. Aloitteen tukiopetuksen järjestämiseksi voi tehdä opiskelija, opettaja tai huoltaja. Näin varmistetaan, että apua tarjotaan heti tarpeen ilmetessä.

Tukiopetus vastaa opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin parantaen heidän perusvalmiuksiaan ja oppiaineen hallintaa. Tämä vähentää myöhempiä oppimisvaikeuksia.

Kannustamme opiskelijoita hakemaan tukiopetusta heti oppimisvaikeuksien ilmetessä, jotta ongelmat eivät pääse kasvamaan liian suuriksi ja vaikuttamaan opintojen etenemiseen.

¹³⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

6. Wilma

Takaisin ¹⁴⁰

Wilma tarjoaa työkaluja koulun, opiskelijoiden ja huoltajien väliseen viestintään ja hallintoihin.

Toisen, kolmannen ja neljännen vuosikursin opiskelijat voivat muokata opinto-ohjelmaansa Wilman kautta. Wilmaa hyödynnetään myös ylioppilaskokeisiin ilmoittautumisessa ja erilaisissa kyselyissä.

Wilman huoltajaliittymän avulla huoltajat voivat seurata nuoren opintosuorituksia, seurata ja ilmoittaa poissaoloista, lähettää viestejä opettajille, lukea koulun tiedotteita sekä opettajien, opinto-ohjaajan, rehtorin tai opis-

keluhooltohenkilöstön lähettämiä viestejä.

Wilman sovellus kannattaa ladata puhelimeen omasta sovelluskaupasta. Sovelluksen kautta ei pysty käyttämään Wilman kaikki ominaisuuksia, esimerkiksi kyselyihin vastaaminen ei onnistu.

Lyseon wilman osoite on **<https://iisalmi.inschool.fi>**.¹⁴¹

Huoltajaliittymä sulkeutuu automaattisesti opiskelijan täyttäessä 18 vuotta. Jos opiskelija haluaa pitää huoltajaliittymän auki, hänen tulee antaa lupa siihen Wilmassa Henkilötiedot-lomakkeessa.

¹⁴⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

¹⁴¹<https://iisalmi.inschool.fi>.

7. Ruokailu

Takaisin ¹⁴²

Lyseossa on tunnin mittainen lounastauko klo 10.45–11.45. Päätöpäivinä saa ruokaa linjastolta klo 13.45 saakka pyytämällä sitä keittiöhenkilökunnalta.

Ruokailussa noudatettavat hyvät tavat lisäävät viihtyvyyttä. Päälysvaatteet ja päähine jätetään naulakkoon ruokailun ajaksi.

Koulun ruokalista on nähtävissä *Aromista*¹⁴³.

Pitkä lounastauko mahdollistaa kiireettömän ruokailun ja rauhoittumisen koulupäivän keskellä. Lounastauon aikana voit viettää aikaa kavereiden kanssa, osallistua jollekin teemavälkälle tai vaikkapa piipahtaa asioilla keskustassa.

Ruokailun alku on usein ruuhkainen. Jonotuksen välttää, jos menee ruokailuun vasta klo 11.10 jälkeen.

¹⁴²<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

¹⁴³<https://aromimenu.cgisaas.fi/AromieMenus/FI/iisalmi/iisalmi/Majakka/Restaurant.aspx>

8. Puhelimen käyttö

Takaisin ¹⁴⁴

Koulumme järjestyssäännöissä määrätään, että puhelin tulee pitää oppitunnin aikana äänettömänä laukussa, ellei opettaja toisin ohjeista.

Puhelimen voi laittaa oppitunnin ajaksi äänettömänä laukkuun tai jättää luokan edessä olevaan puhelinparkkiin. Tärkeintä on, että puhelin on poissa käsistä tai pulpetilta koko oppitunnin ajan, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat keskittyä tunnilla käsiteltävään aiheeseen/asiaan mahdollisimman hyvin.

Mitä tapahtuu, jos opiskelija vastoin ohjetta käyttää puhelinta tunnilla?

1. Opettaja pyytää laittamaan laitteen

laukkuun tai tuomaan sen puhelinparkkiin, ja merkitsee opiskelijalle tuntimerkinnän ”puhelimen luvaton käyttö”.

2. Jos pyyntö ei tehoa tai ongelma toistuu, opettaja käskee opiskelijaa poistumaan luokasta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi, syynä opetuksen häiritseminen. Tästä tehdään ilmoitus alaikäisen opiskelijan huoltajalle.
3. Ongelman jatkuessa rehtori keskustelee asiasta opiskelijan kanssa ja on yhteydessä alaikäisen huoltajaan.

Poikkeustilanteissa (esim. opiskelija odottaa soittoa lääkäriltä) puhelinta voi pitää äänettömänä pöydällä. Tästä on syytä ilmoittaa opettajalle oppitunnin alussa.

¹⁴⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

9. Lokerikot

Takaisin ¹⁴⁵

Lyseon pohjakerroksessa ja Luma-keskuksen aulassa on tavaroiden lyhytaikaista säilyttämistä varten riippulukkolokerikkoja, joihin voi jättää tietokoneen ja muut arvoesineet esimerkiksi ruokailun ajaksi. Lokero lukitaan omalla irtolukolla käytön ajaksi.

¹⁴⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

10. Piha-alue ja pysäköinti

Takaisin ¹⁴⁶

Lyseon piha-alueeseen kuuluvat sisäpiha, opettajien pysäköintialue sekä pääoven edusta. Luma-keskuksessa piha-alueeseen kuuluvat rakennuksen ja pyörätien välinen alue (mm. ulkoauditorio), sisäpiha, takapihan kivetty alue sekä pysäköintialueet.

Polkupyörät säilytetään lyseon sisäpihan tai

Luma-keskuksen ruokalan päädyn pyöräteli-neissä. Pyörien jättäminen jalkakäytävälle on kielletty.

Autot ja muut moottoriajoneuvot pysäköidään kadunvarteen, kaksipyöräiset mielellään vinoparkkiin, mikä säästää tilaa. Pihojen pysäköintipaikat on tarkoitettu henkilökunnan ajoneuvoille.

¹⁴⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

11. Kanslia

Takaisin ¹⁴⁷

Kansliassa sinua auttaa koulusihteeri Sari Ruotsalainen.

Kansliassa voit asioida ma-pe klo 8-15 välillä ja aina, kun ovi on auki.

Tervetuloa!

¹⁴⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

12. Koulusta eroaminen

Takaisin ¹⁴⁸

Jos harkitset eroamista koulusta, keskustele ehdottomasti asiasta opinto-ohjaajan kanssa.

Oppivelvollisen on jatkettava opiskelua toisen asteen koulutuksessa (lukio tai ammatillinen koulutus) tai muussa oppivelvollisuuden suorittamisen mahdollistavassa koulutuksessa¹⁴⁹. Oppivelvollisuuslain tarkoituksena on varmistaa, että kaikki nuoret saavat toisen asteen koulutuksen, mikä parantaa heidän työllistymismahdollisuuksiaan ja ehkäisee syrjäytymistä.

Eroamisesta jätetään rehtorille kirjallinen ilmoitus, jonka allekirjoittaa huoltaja tai täy-

si-ikäinen opiskelija itse. Myös Wilman huoltajaliittymän kautta saatava ilmoitus eroamisesta on riittävä.

Lukiosta eroavalle opiskelijalle annetaan todistus (erotodistus) lukiossa suoritetuista opinnoista.

Opiskelija, joka ei lukuvuoden koulutyön alkaessa ole saapunut maanantaihin 12.8.2024 mennessä lukioon eikä ole ilmoittanut pätevää syytä poissaoloonsa, katsotaan eronneeksi lukiosta. Lukiosta katsotaan eronneeksi myös opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa koulusta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa koulunkäyntiä.

¹⁴⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

¹⁴⁹<https://www.oph.fi/fi/kansainvalisyys/perustietoa-oppivelvollisuuden-laajentamisesta>

13. Vilppi

Takaisin ¹⁵⁰

Osittaisenkin oppiaineeseen liittyvän työn teettäminen muilla, tekoälyllä tai sen kopiointi mistä tahansa lähteestä on vilpillistä. Koko opintojakson suoritus voidaan hylätä tällaisen vilpin takia.

Koevilpistä seuraa opintojakson arvostelematta jättäminen ja kokeen uusintaoikeuden

menettäminen. Opiskelijalle annetaan vilpistä ensin suullinen huomautus ja vilpin toistues- sa kirjallinen varoitus. Jos vilpillinen toiminta edelleen jatkuu, opiskelija voidaan erottaa koulusta määräajaksi.

Lyseossa käytetään tekstien alkuperäisyyden selvittämiseen käytetään plagiaatintunnistusjärjestelmää.

¹⁵⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

14. Tupakointi ja päihteet

Takaisin ¹⁵¹

Tupakkalaki kieltää tupakkatuotteiden (tupakka, sähkö tupakka ja nuuska) käytön koulussa ja koulualueella. Lyseon koulualueeseen kuuluvat koulurakennuksia ympäröivät jalkakäytävät, sisäpihat, pysäköintialueet sekä lyseon ja Luma-keskuksen välinen kulkuväylä.

Myös koulualueen ulkopuolella järjestettävien oppituntien ja opintokäyntien aikana on tupakointi ja nuuskan käyttö kielletty.

Minkään päihteiden käyttöä ei hyväksytä oppilaitoksessa eikä oppilaitoksen järjestämissä tilaisuuksissa. Päihteillä tarkoitetaan alkoholia, huumeita ja päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä.

¹⁵¹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-kaytanteita/>

Lyseon opetustarjonta

Lukiopolut auttavat opintojen valitsemisessa

Koulumme opetustarjonta kokonaisuutena näkyy koulun tuntijaossa¹⁵², joka noudattaa lukiokoulutuksen valtakunnallista tuntijakoa¹⁵³.

Noin kolmasosa lukio-opinnoista on valinnaisia opintoja, joista opiskelija päättää itse. Lyseon lukiopolut¹⁵⁴ auttavat sinua niiden valitsemisessa.

Klikkaa oppiainetta nähdäksesi sen opinnot.

- Äidinkieli ja kirjallisuus¹⁵⁵
- Suomi toisena kielenä¹⁵⁶
- Englanti¹⁵⁷
- Ruotsi¹⁵⁸
- B2-/B3- kielet, espanja, ranska, saksa¹⁵⁹
- Matematiikka, pitkä¹⁶⁰
- Matematiikka, lyhyt¹⁶¹
- Biologia¹⁶²
- Maantiede¹⁶³
- Fysiikka¹⁶⁴
- Kemia¹⁶⁵
- Evankelis-luterilainen uskonto¹⁶⁶
- Ortodoksinen uskonto¹⁶⁷
- Elämäkatsomustieto¹⁶⁸
- Filosofia¹⁶⁹
- Psykologia¹⁷⁰
- Historia¹⁷¹
- Yhteiskuntaoppi¹⁷²

¹⁵²https://drive.google.com/file/d/1mpbFSTw5vfGQCZbUgk9CHGmo_JFfwVcr/view?usp=sharing

¹⁵³<https://drive.google.com/file/d/17QXTIENPeDlhGqKGPqZL0CYxSr6pzi4S/view?usp=sharing>

¹⁵⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/testiartikkeli-2/>

¹⁵⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/aidinkieli-ja-kirjallisuus/>

¹⁵⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/suomi-toisena-kielena/>

¹⁵⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/englanti/>

¹⁵⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/ruotsi/>

¹⁵⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/b2-b3-kielet-espanja-ranska-saksa/>

¹⁶⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/375/>

¹⁶¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/matematiikka-lyhyt/>

¹⁶²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/biologia/>

¹⁶³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/maantiede/>

¹⁶⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/fysiikka/>

¹⁶⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/kemia/>

¹⁶⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/evankelis-luterilainen-uskonto/>

¹⁶⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/ortodoksinen-uskonto/>

¹⁶⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/elamankatsomustieto/>

¹⁶⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/filosofia/>

¹⁷⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/psykologia/>

¹⁷¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/historia/>

¹⁷²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/yhteiskuntaoppi/>

¹⁷³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/kuvataide/>

- Kuvataide¹⁷³
- Musiikki¹⁷⁴
- Liikunta¹⁷⁵
- Terveystieto¹⁷⁶
- Tietotekniikka¹⁷⁷
- Temaattiset opinnot¹⁷⁸

¹⁷⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/musiikki/>

¹⁷⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/liikunta/>

¹⁷⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/terveystieto/>

¹⁷⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/tietotekniikka/>

¹⁷⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/temaattiset-opinnot/>

Lukio-opintojen rakenne

Rakenne, laajuus, opiskeluaika, muutokset, hyväksi lukeminen, aikuisten lukio-opinnot

1. Opintojen rakenne ja laajuus ¹⁷⁹
2. Opiskeluaika ¹⁸⁰
3. Opinto-ohjelman muuttaminen ¹⁸¹
4. Tuntijako ja siitä poikkeaminen ¹⁸²
5. Opintojen hyväksi lukeminen ¹⁸³
6. Opiskelijan oppimäärän kertyminen ¹⁸⁴
7. Aikuisten lukiokoulutus lyseossa ¹⁸⁵

Lukiolaki ¹⁸⁶ säätelee lukiokoulutusta Suomessa. Se määrittelee lukiokoulutuksen ta-

voitteet, järjestämisperiaatteet ja opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet. Lukiolaki yhdessä lukion opetussuunnitelman ¹⁸⁷ (LOPS) kanssa muodostaa lukiokoulutuksen keskeisen sääntely- ja ohjausjärjestelmän.

lisalmen lyseon opetussuunnitelma ¹⁸⁸ on laadittu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta, ja sitä sovelletaan sekä nuorten että aikuisten lukiokoulutukseen.

¹⁷⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/lukio-opintojen-rakenne/>

¹⁸⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/2-opiskeluaika/>

¹⁸¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/3-opintojen-muuttaminen/>

¹⁸²<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/4-tuntijako-ja-siita-poikkeaminen/>

¹⁸³<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/5-opintojen-hyvaksi-lukeminen/>

¹⁸⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/6-opiskelijan-oppimaaran-kertyminen/>

¹⁸⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/7-aikuisten-lukiokoulutus-lyseossa/>

¹⁸⁶<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180714>

¹⁸⁷https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2019.pdf

¹⁸⁸<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-ylops-service/api/dokumentit/32063871>

1. Opintojen rakenne ja laajuus

Takaisin ¹⁸⁹

Lukio-opintojen laajuus mitataan opintopisteinä (op). Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 op (aikuisilla 88 op). Yhteen opintopisteeseen sisältyy 19 kpl 45 minuutin oppituntia.

Lyseossa on käytössä 75 minuutin oppitunnit, joten yksi opintopiste vastaa 11,4 oppituntia. Yhteen normaaliin yhden periodin aikana opetettavaan opintojaksoon (laajuus 2 op) sisältyy keskimäärin 22,8 oppituntia. Tämä sisältää myös päättöpäivän tunnit.

Lukio-opinnot jaetaan pakollisiin, valtakunnallisiin valinnaisiin ja paikallisiin opintojaksoihin.

Pakolliset opintojaksot ovat kaikille opiskelijoille yhteisiä, ja niiden suorittaminen on edellytys lukion oppimäärän hyväksytyyn suorittamiseen. Pakollisten opintojaksosten kokonaislaajuus vaihtelee matematiikan oppimäärän mukaan (lyhyt matematiikka 94 op, pitkä matematiikka 102 op).

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot liittyvät läheisesti pakollisiin opintojak-

soihin täydentäen niitä. Opiskelijan tulee sisällyttää opintoihinsa vähintään 20 op valtakunnallisia valinnaisia opintojaksoja.

Lukiodiplomit ovat valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joiden tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamista ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisien näytön avulla. Lyseossa on mahdollisuus suorittaa kuvataiteen, liikunnan, median tai musiikin lukiodiplomi. Kysy lisätietoa aineenopettajalta tai opinto-ohjauksesta.

Paikalliset opintojaksot ovat koulukoh-
taisia valinnaisia opintoja, jotka täydentävät oppiaineen pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Temaattiset opinnot ovat useiden oppiaineiden osaamista kehittäviä paikallisia opintoja.

Paikalliset opintojaksot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden syventää ja laajentaa osaamista koulun erityisosaamisalueilla tai erityisissä kiinnostuksen kohteissa.

Lyseossa tarjotaan paljon paikallisia opintoja. Nämä ovat valinnaisia lukuun ottamatta LUT- ja AT1-opintojaksoja, jotka opiskellaan opintojen alkuvaiheessa.

¹⁸⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

2. Opiskeluaika

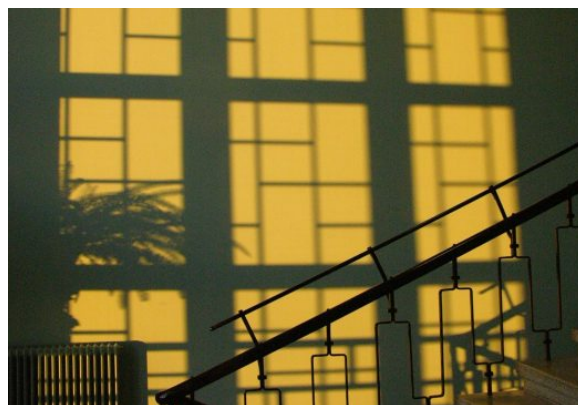
Takaisin ¹⁹⁰

Opiskeluaika lukiossa on 2 – 4 vuotta, jollei rehtori perustellusta syystä myönnä opiskelijalle suoritusajan pidennystä.

Normaali opiskeluaika on kolme vuotta. Tällöin ensimmäisenä vuonna suoritetaan 60 op (12 op/jakso), toisena vuonna samoin 60 op (12 op/jakso) ja kolmantena vuonna 30 op (10 op/jakso).

Opintojen pidentämisestä neljään vuoteen kannattaa keskustella opinto-ohjaajan kanssa. Neljän vuoden suunnitelman valinneen opiskelijan koulupäivä ei välttämättä lyhene, koska siihen voi sisältyä useita hyppytunteja. Viikoittainen keskimääräinen työmäärä kuitenkin vähenee.

Lyseon opiskelijan tulee opiskella jokaisessa periodissa vähintään kuusi opintopistettä. Tästä voi poiketa kahtena ensimmäisenä vuonna vain terveydellisin perustein tai muun painavan syyn takia. Loppuvaiheen opiskelijoilla erityiseksi perusteeksi käy suuri opintopistemäärä. Anomus asiassa osoitetaan rehtorille.

¹⁹⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

3. Opinto-ohjelman muuttaminen

Takaisin ¹⁹¹

Opiskelija voi tarkistaa ja muuttaa opinto-ohjelmaansa missä vaiheessa opintoja tahansa.

Ensimmäisenä vuonna muutokset tehdään opinto-ohjauksessa. Sen jälkeen opiskelija voi tehdä muutokset itse Wilmassa.

Jos aiot muuttaa matematiikan oppimäärää, keskustele siitä etukäteen opettajasi kanssa. Pitkän oppimäärän arvosanat siirtyvät lyhyiden opintojaksojen arvosanoiksi

seuraavasti: MAA2=MAB2, MAA3=MAB3, MAA6=MAB8, MAA8=MAB5 ja MAA9 = MAB7. Jos vaihdat lyhyestä pitkään matematiikkaan, sinun tulee suorittaa kaikki pitkän matematiikan pakolliset opintojaksot.

Koulu pidättää oikeuden tehdä muutoksia opiskelijan opinto-ohjelmaan esimerkiksi ryhmäkokojen tasaamiseksi. Muutokset pyritään tekemään siten, ettei opiskelijan opinnot vaikeudu (esim. työmäärä muutu kohtuuttoman raskaaksi).

¹⁹¹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

5. Opintojen hyväksi lukeminen

Takaisin ¹⁹⁴

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettujen opintojen, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia.

Ulkomailla suoritettujen opintojen voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, valinnaisiksi ja koulukohtaisiksi opintojaksoiksi. Arvosanan määrittelyyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Myös aktiivinen toiminta kansalaisjärjestöissä, yhdistyksissä, vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvissä toiminnoissa sekä uskonnollisissa yhteisöissä voi mahdollistaa hyväksi lukemisen. Tällaisista opinnoista saa yleensä suorituserkinnän.

Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta päättää opinto-ohjaaja esitetyn todistuksen pohjalta. Tarvittaessa voidaan edellyttää lisäselvitystä opintojen tarkemmasta sisällöstä ja laajuudesta.

Ylä-Savon musiikkiopisto

Musiikkiopiston opinnut voidaan lukea mukaan lukio-opintoihin. Yksi musiikkiopiston

¹⁹⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

¹⁹⁵<http://www.mahis.fi>

tutkinto, lukukauden opiskelu solistisessa tai teoria-aineessa tai osallistuminen lukukauden ajan orkesterisoittoon, kamarimusiikin tai kevyen musiikin tekemiseen tai kuoroon vastaa yhtä lukion koulukohtaista opintojaksoa.

MAHIS

MAHIS on Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän lukioden sekä ammatillisten oppilaitosten yhteistyöverkosto. MAHIS antaa mahdollisuuden suorittaa neljässä vuodessa ylioppilastutkinto ja ammatillinen tutkinto tai kaksi ammatillista tutkintoa. Pääoppilaitos voi olla joko lukio tai ammatillinen oppilaitos. Kahden tutkinnon suorittamiseen tulee ilmoittautua elokuun loppuun mennessä.

MAHIS mahdollistaa myös yksittäisten opintojaksojen opiskelun toisessa oppilaitoksessa vaihtoperiodeilla (koko periodi toisessa oppi-

laitoksessa). Lisätietoja saat opinto-ohjaajalta tai sivuilta www.mahis.fi¹⁹⁵.

SnellmanEdu

SnellmanEdun tarjoamien verkko-opintojen kautta on mahdollisuus laajentaa tutkintoa muiden lukioiden opetustarjonnalla. Kannustamme suorittamaan verkko-opintoina erityisesti sellaisia opintoja, joita ei valintojen vähäisyyden vuoksi voida toteuttaa lyseossa. Kysy lisää opinto-ohjaajalta tai katso sivulta www.snellmanedu.fi¹⁹⁶.

¹⁹⁶<http://www.snellmanedu.fi>

6. Opiskelijan oppimäärän kertyminen

Takaisin ¹⁹⁷

Opiskelijan oppimäärään lasketaan kaikki arvioitujen opintojaksot lukuun ottamatta niitä itsenäisesti opiskeltuja tai koulukohtaisia opintojaksoja, joista on hylätty arvosana (4 tai H).

Oppimäärään sisältyviä valtakunnallisia opintojaksoja ei voi poistaa jälkikäteen. Sen sijaan koulukohtaisia opintojaksoja voidaan poistaa oppimäärästä opiskelijan anomuksesta.

Opiskelija saa lukion oppimäärän valmiiksi, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja 150 op täyttyy.

¹⁹⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

7. Aikuisten lukiokoulutus lyseossa

Takaisin ¹⁹⁸

Jos opiskelija on lukion aloittaessaan yli 18-vuotias, hän voi noudattaa opinnoissaan aikuisten lukiokoulutuksen valtakunnallista tuntijakoa.¹⁹⁹ Opintojen laajuus on aikuisilla 88 op (nuorilla 150 op).

Alle 18-vuotias voidaan ottaa / siirtää aikuisten lukiokoulutukseen ainoastaan erityisin perustein. Erityinen peruste on useimmiten terveys (asiantuntijan lausunto vaaditaan). Lisätietoa saat opinto-ohjauksesta.

Jos nuori on aloittanut nuorille tarkoitettut

lukio-opinnot, mutta opinnot ovat keskeytyneet vähintään vuoden ajaksi terveyssyyn tai muun henkilökohtaisen syyn vuoksi, hän voi jatkaa opintojaan aikuisille tarkoitettun oppimäärän mukaan.

lisalmen lyseossa aikuisopiskelijat opiskelevat samoissa opetusryhmissä nuorten kanssa. Opinnoissa noudatetaan lisalmen lyseon opetussuunnitelmaa²⁰⁰, joka on tarkoitettu sekä nuorille että aikuisille.

Monissa aikuislukioissa opinnot on mahdollista suorittaa osin tai kokonaan etäopiskeluna, mutta lyseossa tämä ei ole mahdollista.

¹⁹⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/opiskelu-lukiossa/>

¹⁹⁹https://drive.google.com/file/d/1KDZo8dMuRQxNUbRKYCapOynb1RAQ30e_/view?usp=sharing

²⁰⁰<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-ylops-service/api/dokumentit/28180106>

Itsenäinen opiskelu

Osittain itsenäinen opiskelu, samanaikainen opiskelu

Jos opintojaksoa ei tarjota opiskeltavaksi lähiopetuksessa tai opiskelija ei voi osallistua lähiopetukseen päällekkäisyyden tai muun syyn vuoksi (esim. sairaus), sen voi opiskella (tietyin poikkeuksin) itsenäisesti.

Oikeutta itsenäiseen opiskeluun haetaan Wilmassa (Hakemukset ja päätökset -välilehti). Lupa voidaan evätä, jos opiskelijalla ei katsota olevan edellytyksiä itsenäiseen opiskeluun.

Opiskelija ei saa järjestää itselleen opetukselta vapaata jaksoa itsenäisen opiskelun avulla.

Oppiaineen ainoa opintojakso, ensimmäistä opintojaksoa tai soveltavia opintojaksoja ei suositella opiskeltavaksi itsenäisesti.

Opettaja laatii itsenäistä opiskelua varten suunnitelman, joka sisältää opiskelumateriaalin, aikataulun, tehtävät, kokeen ja arviointikriteerit. Itsenäisen opiskelun tehtävien työmäärä vastaa lähiopetuksen työmäärää.

Itsenäinen opiskeluun tehtävät pyritään teke-

mään samaan aikaan käynnissä olevan opintojakson kanssa. Jos se ei ole mahdollista, tehtävien suorittamiseen on aikaa kaksi periodia. Päätökoe tai vastaava tehdään opettajan kanssa sovittuna aikana. Se tulee tehdä viimeistään ilmoittautumista seuraavan periodin päättöviikolla tai sen rästikoepäivänä. Itsenäiset tehtävät tulee palauttaa ennen kokeeseen osallistumista.

Itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta edellytetään hyväksytty arvosana. Jos arvosana on 4 tai H, suoritusta ei lasketa opiskelijan oppimäärään.

Hylätyn itsenäisen opiskelun arvosana näkyy opiskelijan suoritustiedoissa, mutta sitä ei lasketa suoritukseksi.

Vaikka opiskelu on itsenäistä, opiskelijat voivat saada tukea ja ohjausta opettajalta. Tämä voi tapahtua esimerkiksi säännöllisten tapaamisten tai viestinnän kautta.

Osittain itsenäinen opiskelu / samanaikainen opiskelu

Jos koulun opetusjärjestelyt eivät suo mahdollisuutta opintojaksojen suorittamiseen eri aikaan, opiskelija voi anoa itsenäisen opiskelun sijaan samanaikaista opiskelua. Tällöin hän suorittaa molemmat opintojaksot osittain itsenäisesti, osittain lähiopetukseen osallistuen. Itsenäisen opiskelun ja lähiopiskelun suhde on yleensä 50:50, mutta se voi olla myös muu (esim. 80:20 toisessa ja 20:80 toisessa), jos opiskelija hyötyy lähiopetukseen

osallistumisesta enemmän toisessa opintojaksossa. Poissaolo lähiopetuksesta korvataan itsenäisillä tehtävillä.

Oikeutta samanaikaiseen opiskeluun haetaan Wilmassa (Hakemukset ja päätökset -välilehti).

Yksittäisen opintojakson suorittaminen osittain itsenäisesti on mahdollista vain perustelluista syistä (esim. terveysyy).

Itsenäinen opiskelu vaatii opiskelijalta itseuria, hyvää ajanhallintaa ja motivaatiota, sillä opiskelu tapahtuu ilman jatkuvaa opettajan ohjausta ja luokkahuoneen rutiineja.

Arviointi

Opintojakson/oppimäärän arviointi, uusiminen, korottaminen, hylätyt arvosanat

1. Arvioinnin tavoitteet
2. Opintojakson arviointi
3. Opintojakson arvioimatta jättäminen
4. Hylätyn opintojakson suorittaminen
5. Hyväksytyt opintojakson uusiminen
6. Oppimäärän päättöarviointi
7. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu
8. Hylättyjen arvosanojen vaikutus opintoihin

1. Arvioinnin tavoitteet

Arvioinnilla on monia tavoitteita:

- **Osaamisen ja tiedon mittaaminen:** Arvioinnilla mitataan opiskelijoiden tietojen ja taitojen tasoa suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Se antaa konkreettisia tietoja siitä, mitä opiskelijat ovat oppineet ja missä he tarvitsevat lisää harjoitusta.
- **Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen:** Arviointi auttaa opiskelijoita ymmärtämään omia vahvuuksiaan ja kehityskohteitaan. Se tarjoaa palautetta, joka ohjaa opiskelijoita parantamaan oppimistaan ja suoritustaan.
- **Motivointi ja kannustaminen:** Positiivinen ja rakentava arviointi voi motivoida opiskelijoita ja kannustaa heitä pyrkimään parempiin suorituksiin. Arviointi tunnistaa ja palkitsee opiskelijoiden ponnistelut ja saavutukset.
- **Jatko-opintojen ja uran suunnittelun tukeminen:** Arvioinnit ja todistukset ovat tärkeitä välineitä jat-

ko-opintoihin hakeutumisessa ja uran suunnittelussa. Ne antavat opiskelijoille ja oppilaitoksille tietoa opiskelijan valmiuksista ja potentiaalista.

- **Kehittämiskohteiden tunnistaminen opetuksessa:** Opettajat voivat arvioinnin avulla saada tietoa opetuksensa vaikuttavuudesta ja tarvittaessa mukauttaa opetusmenetelmiään ja sisältöjään.
- **Vastuu ja oikeudenmukaisuus:** Arvioinnin tulee olla oikeudenmukaista ja läpinäkyvää, jotta kaikki opiskelijat saavat tasapuolisen mahdollisuuden näyttää osaamisensa. Selkeät ja yhtenäiset arviointikriteerit tukevat tasa-arvoa ja luotettavuutta.

Lukioarvioinnin tavoitteena on monipuolisesti tukea opiskelijan oppimista ja kehitystä, tarjota arvokasta palautetta, sekä toimia perustana jatko-opinnoille ja urasuunnittelulle.

2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan opiskelema opintojakso arvioidaan sen päätyttyä. Arviointiperusteet kerrotaan opintojakson alussa.

Jos kyseessä on usean oppiaineen yhteinen opintojakso, annetaan kustakin oppiaineesta omat arvosanat.

Opintojaksot arvioidaan joko numeroin (4–

10) tai suoritusmerkinnällä (S = suoritettu ja H = hylätty). Numeroarvioinnissa arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Arvioinnin merkinnät:

- **arvosana 4-10, S tai H:** Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (5-10, S) tai hylätysti (4, H)
- **K:** Keskeytynyt. Opintojakso on keskeytynyt joko opiskelijan omasta aloitteesta tai opettajan toimesta (syynä yleensä perusteettomat poissaolot).
- **O:** Oikeus kokeeseen. Opiskelija on ollut poissa päättöpäivänä hyväksytyn syyn vuoksi ja hänellä on oikeus osallistua kokeeseen myöhemmin.
- **T:** Täydennettävä. Opintojakso edellyttää täydentämistä. Opiskelijalla on esimerkiksi palauttamatta keskeinen opintojaksoon liittyvä työ. Täydentäminen tulee tehdä rästikoepäivään mennessä. Muutoin opintojakso katsotaan keskeytyneeksi (K).
- **E:** Etenemiseste. Opiskelijalla on ko. oppiaineessa sellainen määrä hylättyjä arvosanoja 4, että se estää päättötodistuksen saannin. Aineen opinnot voivat edetä tietyin rajoituksin (ks. kohta 17).
- **ei merkintää:** Jos arvosana puuttuu etkä tiedä syytä siihen, ota yhteyttä opettajaan. Yleisin syymerkinnän puuttumiseen on se, että poissaoloja on selvittämättä.

Arviointi opintotyypeittäin:

- **pakollinen opintojakso** numeroarvosana (poikkeuksena opinto-ohjaus,

josta suoritusmerkintä)

- **valtakunnallinen valinnainen opintojakso** numeroarvosana
- **koulukohtainen valinnainen opintojakso** suoritusmerkintä

Itsenäisesti opiskelluista valtakunnallisista ja koulukohtaisista opintojaksoista edellytetään aina hyväksyty arvosana. Näistä saatua hylättyä arvosanaa (4 tai H) ei lueta mukaan oppimäärään.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa, siten että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan arvosanaa.

3. Opintojakson arvioimatta jättäminen

Arvosanaa ei anneta opiskelijalle, joka ilman hyväksyttävää syytä on poissa oppitunneilta tai muulla tavoin tahallisesti laiminlyö opiskelunsa.

4. Hylätyn opintojakson suorittaminen

Opintojakson hylkäämisen syynä on useimmiten hylätty arvosana päättökokeesta (arvosana 4 tai H-merkintä). Opiskelijalla on oikeus uusia hylättyä opintojaksoa rästikokees-

sa. Kunkin opintojakson rästikokeeseen opiskelija voi osallistua vain kerran.

Rästikoe järjestetään viisi kertaa lukuvuoden aikana. Kullakin suorituskerralla voi osallistua kahden eri opintojakson kokeeseen.

Rästikokeeseen ilmoittaudutaan Wilmassa ja ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittautumisen voi kuitenkin peruuttaa terveyshuollon asiantuntijan antamalla todistuksella. Myös rehtori voi antaa luvan ilmoittautumisen perumiseen, jos syy on painava. Aiheeton poissaolo rästikokeesta tuottaa hylätyn arvosanan ja johtaa koko opintojakson uusimiseen.

Rästikokeiden arviointiin varataan viikko aikaa, minkä jälkeen opiskelija näkee kokeen tuloksen.

Rästikokeessa suoritetaan pääsääntöisesti hylättyjä kokeita. Muiden kokeiden suorittamisesta tulee sopia opettajan kanssa.

5. Hyväksytyt opintojakson uusiminen (korotuskoe)

Opiskelijalla on oikeus suorittaa hyväksytyt opintojaksot uudelleen kerran. Suorittamista pa vaihtelee oppiaineittain ja opintojaksoittain: osassa hyväksytyt opintojakson suorittaminen on mahdollista ainoastaan osallistumalla opetukseen, osassa sallitaan myös itsenäinen opiskelu. Mikäli harkitset itsenäistä opiskelua, ota yhteys aineen opettajaan. Etusija opetukseen on opintojakson ensimmäistä kertaa suorittavilla. Parempi arvosana jää voimaan.

Hyväksytyt opintojakson arvosanaa voi korottaa myös **korotuskokeessa**. Tämä järjestetään kerran lukuvuodessa (tammikuussa) ja tällöin voi osallistua yhden opintojakson kokeeseen. Korotuskokeessa ei voi korottaa kuvataiteen, liikunnan, musiikin eikä tietotekniikan

opintojaksoja, eikä opintojaksoja, joista on annettu S-merkintä. Arvosanaa voi yrittää korottaa vain kerran riippumatta siitä, onnistuiko korotus vai ei.

Korotuskokeeseen ilmoittaudutaan Wilmassa. Ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittautumisen voi perua terveydenhuollon asiantuntijan antamalla todistuksella. Erityisen painavasta syystä myös rehtori voi antaa luvan ilmoittautumisen perumiseen. Aiheeton poissaolo korotuskokeesta vastaa osallistumista eli opiskelijalla ei ole enää oikeutta osallistua ko. opintojakson korotuskokeeseen.

6. Oppimäärän päättöarviointi

Kaikki yhteiset oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin lukuun ottamatta opinto-ohjasta, liikuntaa ja sellaisia oppiaineita, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä sisältää vain yhden opintojakson. Nämä voidaan arvioida pelkästään suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija ilmoittaa opettajalle, haluaako hän näistä numeroarvosanan vai suoritusmerkinnän. Jos opiskelija ei pysty päättämään, kumman vaihtoehdon valitsee, hän voi vielä ennen päättötodistuksen saamista ilmoittaa lopullisen valintansa.

Valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot arvioidaan myös numeroin, riippumatta siitä, annetaanko opintojaksosta tai oppiaineen oppimäärästä suoritusmerkintä vai käytetäänkö muuta arviointitapaa. Numeroarviointi tallennetaan sen varalta, että opiskelija haluaa numeroarvosanan päättötodistukseen. Lukio-opintojen loppuvaiheessa opiskelija ilmoittaa erillisellä lomakkeella, haluaako hän oppiaineesta suoritusmerkinnän vai arvosanan. Tämän ilmoituksen jälkeen ei muutoksia enää tehdä.

Mikäli oppiaineen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanoin, arvosana määräytyy opiske-

lijän opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen arvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana siten, että 0,5 pyöristetään ylöspäin.

Mikäli opiskelija osoittaa ylioppilaskokeiden yhteydessä järjestettävissä korotuskuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvioinnista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, arvosanaa voidaan korottaa.

Aineen päättöarvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun lisäksi koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen pohjalta saaduilla lisänäytoillä. Arvioinnista päättävät kyseisen oppiaineen opettajat.

7. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opiskelijalla on oikeus saada tietoa opintosuorituksen arvioinnin perusteista. Saat ne pyydettäessä opettajalta.

Jos arviointi tuottaa opiskelijalle etenemiseen tai se vaikuttaa heikentävästi opiskelijan oppiaineen päättöarvosanaan, voi opiskelija pyytää rehtorilta arvioinnin uusimista. Tämä tulee tehdä kahden kuukauden kuluessa arviointipäätöksen saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Rehtori antaa asiasta hallintopäätöksen.

Jos opiskelija on edelleen tyytymätön arviointiin, hän voi saada vaatia sen oikaisua Lupa- ja

valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ohjeet oikaisun hakemisesta löytyvät rehtorin hallintopäätöksestä.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

8. Hylättyjen arvosanojen vaikutus opintoihin

Hylättyjä arvosanoja saa olla oppiaineen opinnoissa alla olevan taulukon mukainen määrä. Jos oppiaineessa on hylättyjä arvosanoja liikaa, päättöarvosanan kohdalla näkyy jaksoarvostelutulosteessa E-kirjain (etenemisen huomio). Tämä tarkoittaa, että opiskelijan tulee kiinnittää erityistä huomiota kyseisen oppiaineen opintoihin ja ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Oppiaineessa eteneminen voi estyä, jos hylättyjä suorituksia kertyy oppiaineessa niin paljon, että opintojen jatkaminen ei ole pedagogisesti tarkoituksenmukaista.

Loppuvaiheen opiskelijalla E-merkintä tarkoittaa, että oppiaineen päättöarvosanaa ei voida antaa ennen kuin tilanne on korjattu. Käytännössä tämä voi estää lukion oppimäärän ja ylioppilaaksi valmistumisen suunnittelussa aikataulussa.

Oppiaineen opintoja Hylättyjen enimmäismäärä 2–5 op 0 op 6–11 op 2 op 12–17 op 4 op > 17 op 6 op

Poissaolot

Poissaolot, poissaolorajat, myöhästymiset, opinnoista vapaa periodi, eronneeksi katsominen

Lukiolain 30§ mukaan opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Turhia poissaoloja kannattaa välttää monestakin syystä:

1. Oppitunnit rakentuvat usein edellisten päälle, joten poissaoloista johtuvat aukot voivat haitata kokonaisuuden ymmärtämistä.
2. Lukio-opinnot etenevät suhteellisen nopeasti, ja poissaolot voivat johtaa tehtävien ja läksyjien kasaantumiseen, mikä lisää helposti stressiä ja heikentää suorituksia.
3. Poissaolot voivat vaikuttaa arvosanoihin, jos opiskelija ei pysty osallistumaan kaikkiin arvioitaviin tehtäviin ja kokeisiin.
4. Säännöllinen osallistuminen oppitunneille kehittää opiskelutaitoja, kuten ajanhallintaa, itseohjautuvuutta ja organisointikykyä.
5. Oppitunnit tarjoavat mahdollisuuden harjoitella vuorovaikutustaitoja, kuten ryhmätyöskentelyä, keskusteluja ja esitelmiä, jotka ovat tärkeitä sekä lukiossa että myöhemmin työelämässä.
6. Säännöllinen läsnäolo auttaa rakentamaan ja ylläpitämään kaverisuhteita, jotka voivat tarjota tukea ja motivaatiota opiskeluun.
7. Aktiivinen osallistuminen kouluuyhteisön toimintaan edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja parantaa opiskelumuotiota.
8. Säännöllinen osallistuminen opetukseen valmistaa opiskelijoita jatko-opintoihin ja työelämään, joissa vastuullisuus ja sitoutuminen ovat keskeisiä taitoja.
9. Yhteiskunnassa ja työelämässä on odotuksia ja tavoitteita, joihin valmistaudutaan koulussa. Poissaolojen välttäminen auttaa opiskelijoita kehittämään kurinalaisuutta ja vastuuntuntoa.
10. Säännöllinen osallistuminen mahdollistaa jatkuvan vuorovaikutuksen opettajien kanssa, mikä parantaa mahdollisuuksia saada apua ja tukea tarvittaessa.
11. Vaikka oppimateriaalit saattavat olla saatavilla kirjoissa tai verkossa, opettajien tarjoamat selitykset ja keskustelut ovat usein korvaamattomia ymmärryksen syventämisessä

Poissaololuokitus

1) Poissaolo etukäteen anotulla ja myönnetyllä luvalla

Opiskelija/huoltaja voi anoa poissaololupaa opettajalta (yksittäinen oppitunti), ryhmänohjaajalta (1-5 koulupäivää) tai rehtorilta (poissaolo yli viisi koulupäivää). Anomuksesta vapaata voidaan myöntää esimerkiksi perhematkaan, lähiomaisen perhetapahtumaan,

kilpailumatkaan tai valmennusleiriin. Vapaa- ta ei myönnetä opiskelijan omaan lomamat- kaan, työssäkäyntiin, työhaastatteluun, ur- heilu- tai soittoharjoituksiin eikä autokou- lun tunteihin. Perhematkaan voidaan myön- tää vapaata enintään viikoksi lukuvuodessa. Perhevapaata ei myönnetä päättöviikolle.

Poissaoloanomus tehdään Wilmassa Hake- mukset ja päätökset -välilehdellä. Myönnetty poissaolo näkyy Wilmassa kaikille opettajille, joiden opetusryhmässä opiskelija on.

2) Poissaolo sairauden tai muun enna- koimattoman pakottavan syyn vuoksi

Poissaolosta tulee ilmoittaa koululle etukä- teen koulupäivän aamuna tai edeltävänä ilta- na. Ilmoituksen tekee alaikäisen osalta huol- taja Wilman huoltajaliittymässä. Täysi-ikäi- set opiskelijat voivat ilmoittaa itse sairaus- poissaolonsa Wilman kautta. Jos etukäteen ilmoittaminen ei ole mahdollista, poissaolo selvitetään Wilman kautta takautuvasti. Tä- mä edellyttää, että opettaja on ennättänyt merkitä opiskelijalle yleisen poissaolomerkin- nän Wilmaan.

Jos sairauspoissaolo on pitkä ja se tiedetään etukäteen (esim. leikkaus), koululle toimiteta- taan luotettava selvitys asiasta. Opinto-oh- jaus merkitsee poissaolon Wilmaan.

Mikäli täysi-ikäisellä opiskelijalla on perio- dissa sairauspoissaoloja enemmän kuin kol- me, edellytetään ylittävistä poissaoloista luot- tettava muu selvitys. Selvityksen voi teh- dä isä/äiti, kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhoitoalan ammattilainen. Selvitys osoitetaan opettajille, joiden oppitunneilta opiskelija on ollut poissa. Kaikkien poissaolo- jen tulee olla selvitettyinä ennen päättöviikon alkua.

3) Opiskeluun liittyvät poissaolot

Opiskelijakunnan hallituksen kokouksiin, opintokäynteihin, koulun edustustehtäviin,

koulun kansainvälisiin vierailuihin, juhlien harjoituksiin, koulutusalaesittelyihin ja oh- jauskeskusteluihin liittyvät poissaolot ovat ns. hyväksytyjä poissaoloja. Tapahtumas- ta vastaava opettaja merkitsee poissaolon Wilmaan.

4) Ei-hyväksyttävät poissaolot

Muut kuin edellä mainitut poissaolot ovat ei- hyväksytyjä poissaoloja. Nämä voivat vai- kuttaa arvosanaan alentavasti ja voivat joh- taa opintojakson keskeytymiseen. Keskeyttä- misestä päättää opettaja kuultuaan asiassa ensin opiskelijaa.

Seuraa poissaoloja ja niiden kertymistä Wil- man kautta.

Selvitä kaikki (myös ro-tuokioiden) poissa- olot heti poissaolon jälkeen. Sinulla ei ole oi- keutta osallistua sen opintojakson kokeeseen, jonka poissaoloja on selvittämättä.

Opiskele poissaolon aikana oppitunneilla käy- dyt asiat. Tarvittaessa pyydä tukiovetusta.

Poissaolorajat opintojaksolla

3 poissaoloa → Opettaja keskustelee opis- kelijan kanssa. Arvioidaan yhdessä, onko opintojakson jatkaminen mahdollista. Jos poissaoloihin on hyväksyttävä syy, opiskelija on opiskellut tunneilla käsitellyt asiat ja teh- nyt annetut tehtävät, hänen opiskelunsa jat- kuu normaalisti. Jos poissaoloihin ei ole hy- väksyttävää syytä ja opiskelija on laiminlyö- nyt muutenkin opiskelunsa, opintojakso kes- keytyy.

6 poissaoloa → Opettaja keskustelee opis- kelijan kanssa. Jos poissaoloihin on hyväksyt- tävä syy, opiskelija on opiskellut tunneilla kä- sitellyt asiat ja tehnyt annetut tehtävät, hä- nen opiskelunsa jatkuu normaalisti. Jos pois- saoloihin ei ole hyväksyttävää syytä, opin- tojakso keskeytyy. Opintojakso voi keskey-

tyä, vaikka poissaolojen syy on hyväksyttävä, jos opintojaksoa ei voida arvioida puuttuvien suoritusten vuoksi. Tämä voi olla tilanne esim. taito- ja taideaineissa, joissa arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön.

Jos opintojakso keskeytyy poissaolojen vuoksi, opiskelija voi suorittaa opintojakson myöhemmin tai anoa sen itsenäistä suorittamista.

Poissaolorajat lukuvuodessa

30 poissaoloa → Ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä opiskelijaan ja alaikäisen opiskelijan huoltajaan.

60 poissaoloa → Opinto-ohjaaja ottaa yhteyttä opiskelijaan ja alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Monialaisen opiskelijahuoltoryhmän palaveri kutsutaan koolle.

100 poissaoloa → Rehtori voi antaa kirjallisen varoituksen. Opiskelija voidaan erottaa määräajaksi, syynä opintojen laiminlyönti (huoltajan kuuleminen, ilmoitus etsivään nuorisotyöhön).

Em. menettely realisoituu vain, jos poissaoloihin ei ole perustelua hyvää syytä. Sairauspoissaoloihin suhtaudutaan koulussamme aina ymmärryksellä ja opiskelijaa tukien.

Myöhästyminen oppitunnilta

Kolme myöhästymiskertaa saman opintojakson oppitunneilta tuottaa yhden poissaolo-

merkinnän. Näihin ei lueta opiskelijasta riippumattomasta syystä tapahtuneita myöhästymisiä.

Opinnoista vapaa periodi

Lukio-opinnot voi erityisin perustein keskeyttää yhden tai useamman periodin ajaksi tai lukuvuodeksi lukiopaikkaa menettämättä. Erytynen peruste on esimerkiksi vaihto-opiskelu ulkomailla tai terveydelliset syyt. Työsäkäynti ei riitä perusteeksi vapaan periodin pitämiseksi. Opintojen keskeyttämiseen tulee olla rehtorin lupa. Jos opiskelija on alle 18-vuotias, opintojen keskeyttämistä hakee huoltaja.

Eronneeksi katsominen

Jos opiskelija keskeyttää opintonsa ilman hyväksytyä syytä eikä hän vastaa koulun yhteydenottoihin, hänelle laitetaan varoituskirje (alaikäisen osalta huoltajalle). Säilyttääkseen opinto-oikeutensa opiskelijan tulee jatkaa opintoja määräajassa tai esittää hyväksyttävä selvitys poissaoloista. Opintojen jatkaminen edellyttää opintosuunnitelman tarkistamista sekä sitoutumista siinä sovittuihin asioihin. Jos opiskelija ei toimi koulun esittämällä tavalla, hänet katsotaan eronneeksi koulusta.

Ohjaus ja tukipalvelut

Opinto-ohjaus, ryhmänohjaus, erityisopettaja, kuraattori,
terveydenhoitaja, psykologi

1. Opintojen ohjaus
2. Ryhmänohjaus
3. Erityisopettaja/erityinen tuki lukiossa
4. Opiskeluhoito
5. Kouluterveydenhoito
6. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

1. Opintojen ohjaus

Lukion opinto-ohjauksen tehtävänä on auttaa opiskelijaa lukio-opinnoissa ja antaa opiskelijalle tarvittavia valmiuksia hakeutua lukion jälkeiselle uravalinnalle. Opinto-ohjaus toteutetaan luokkaopiskeluna sekä pienryhmä- että yksilöohjauksena. Opintojen ohjaus muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon ja siihen osallistuu koko opettaja- ja ohjaushenkilöstö.

Opiskelijan oma ryhmänohjaaja on ns. lähiohjaaja, joka seuraa mm. opintojen etenemistä. Jokaisella on ryhmällä myös ns. vastuupo. Opiskelija voi tehdä ajanvarauksen Wilmassa omalta opinto-ohjaajaltaan tai tulla ilman ajanvarausta keskustelemaan opinnoistaan.

Jokainen opettaja on opiskelijan ohjaaja oman oppiaineensa opiskeluun liittyvissä kysymyksissä.

Opinto-ohjaajat

- Tiina Mustonen, 25A, 25B, 24-ryhmät, 23-ryhmät
- Juha Hieta, 25C, 25D, 24-ryhmät, 23-ryhmät

- Hanne Uljonen

Opintosuunnitelma

Opiskelija laatii yhdessä opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan kanssa itselleen opiskelusuunnitelman lukio-opintojen alussa ja sitä päivitetään opintojen aikana. Opiskelusuunnitelma tehdään osaksi opintosuunnitelmaa Wilmassa. Opintosuunnitelmaa täydennetään toisen ja kolmannen opintovuoden aikana ylioppilastutkintosuunnitelmalla sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmalla.

OP1-kurssi suoritetaan osallistumalla ryhmänohjaustuokioihin koko lukion ajan.

OP2-kurssi suositellaan suoritettavaksi lähiopetuksena toisen opiskeluvuoden aikana.

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella henkilöllä, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin liittyvää ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa oppimäärä on suoritettu.

2. Ryhmänohjaus

Ryhmänohjaaja seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymistä ja kurssi- valintoja sekä puuttuu tarvittaessa ongelmiin. Ryhmänohjaajat pitävät mm. ryhmänohjaustuokioita, jolloin käsitellään ajankoh-

taisia kouluun ja opiskeluun liittyviä asioita. Ryhmänohjaus pidetään joka toinen torstai lounastunnin jälkeen ryhmänohjaajien luokissa. Kaikkien opiskelijoiden tulee olla mukana ryhmänohjauksessa.

Ryhmänohjaus on osa OP1-kurssia, joka suoritetaan kolmen vuoden aikana.

3. Erityisopettaja / erityinen tuki lukiossa

Opiskelijalla on oikeus saada tarvittaessa tukea lukio-opintoihinsa. Erityisopettajan tehtävänä on tukea opiskelijaa oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa (esim. kielelliset vaikeudet kuten lukemisen ja kirjoittamisen vaikeus eli lukivaikeus).

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisopettaja antaa yksilöohjausta, tekee oppimisvalmiuksia mittaavia testejä ja tukee opiskelussa. Hän myös opastaa mahdollisesti tarvittavien erityisjärjestelyjen anomisessa ylioppilaskirjoituksia varten.

Kaikki ensimmäisen opintovuoden opiskelijat testataan opintojen alussa ns. lukiseulalla. Mikäli tarvetta ilmenee, opiskelija ohjataan jatkoselvityksiin.

Erityisopettajana toimii Hanne Uljonen. Hanne on tavattavissa maanantaista torstaisin (huone lyseon 1. kerroksessa).

4. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on opiskelijan kaikinpuolinen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys. Lyseon opiskeluhoolto tukee opiskelijoiden koulunkäyntiä, oppimista ja kouluviihtyvyyttä, sekä huolehtii opiskelijoiden oi-

keusturvasta. Opiskeluhoollon lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yksilön kunnioittaminen.

Lyseon opiskeluhoolto jaetaan kahteen ulottuvuuteen: yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimenpiteitä, joilla lyseossa edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteuttavat koko oppilaitoksen henkilöstö.

Lyseon yksilökohtainen opiskeluhoolto sisältää yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja, monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa sekä sosiaali- ja terveysterveystoimintaa.

Lyseon opiskeluhoiltoa toteutetaan laadittujen opiskeluhoollon toimintamallien mukaisesti.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon lähtökohtana on varhainen puuttuminen.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Kuitenkin opiskelijan omat huomiot ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskeissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa saamasta opiskeluhoollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

5. Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhoitajan vastaanotto-tila sijaitsee Luma-keskuksen tornissa 2. kerroksessa. Terveystoimintajana toimii Jenni Koskinen ja hän on tavattavissa pääsääntöisesti kaikkina koulupäivinä. Terveystoimintajana huolehtii

terveystarkastuksista, tytöt käyvät tarkastuksessa lukion ensimmäisenä vuonna ja pojat lukion toisena vuotena. Koululääkärillä käyvät kaikki lukion aikana.

Koulun lääkärinä toimii terveyskeskuksen lääkäri. Ajan koululääkärille voit tilata terveydenhoitajan kautta.

6. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologille voi hakeutua esim. mielialapulmien, ahdistuneisuuden, uupumuksen, stressin, jännittämisen, erilaisten pelkojen, syömishäiriöiden, traumaattisten tapahtumien ja kriisien sekä oppimisvaikeuksien, keskittymisen ja tarkkaavaisuuden pulmien (psykologiset tutkimukset) vuoksi.

Koulupsykologina toimii Sari Husa. Sari on tavattavissa lyseolla torstaisin ja perjantaisin (huone 1. kerroksessa). Tarvittaessa ajan voi varata Wilman kautta, soittamalla tai teksti-

viestillä.

Kuraattorille voit hakeutua, kun on tarvetta sosiaaliselle tuelle erilaisissa elämäntilanteissa, kuten ihmissuhteisiin, itsenäistymiseen, opiskeluun, tunne-elämään, vapaa-aikaan, arjenhallintaan, toimeentuloon ja asumiseen liittyvissä asioissa.

Kuraattori Marja Karjalainen on tavattavissa lyseolla maanantaisin ja keskiviikkoisin sekä sovitusti perjantaisin.

Oppimisen tuki lyseossa

Tuki opinnoissa, tuki ylioppilaskokeissa, erityisopetus

Oppimisen tuki tarkoittaa tukiopetusta, ohjausta ja muita tukitoimia, jotka suunnataan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tuen tavoitteena on mahdollistaa lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittaminen opiskelijan edellytysten mukaisesti.

Tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa ja koko ajan opintojen edetessä. Tuen tarve ja tukimuodot kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

1. Kaikille annettava tuki

Lähtötasotestit: Lukion alussa kaikki opiskelijat osallistuvat matematiikkatestiin ja lukiseulaan. Testeistä saatavaa tietoa hyödynnetään opiskelijan tukitoimia suunniteltaessa. Tarpeen mukaan opiskelija ohjataan yksilöllisiin testeihin.

Tukipajat: Tukipajat ovat viikoittain toteutettavia työpajoja, joissa opiskelija voi saada apua oppimiseen ja tehtävien tekemiseen. Opiskelija voi kerrata tukipajassa vaikeaksi koettua sisältöä ja saada tukea läksyjen tekemiseen. Osa tukipajoista on kaikille avoimia, osa on kohdennettuja niille, joilla on haasteita tietyissä aineissa.

Tukiopetus: Opiskelijalla on oikeus tukiopetukseen, jos hänellä on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoistaan tai tarvitsee muusta syystä tukea ja ohjausta lukio-opintoihin. Tukiopetusta voidaan antaa yksilöllisesti tai

pienessä ryhmässä.

Aloite tukiopetukseen voi tulla opiskelijalta, huoltajalta tai opettajalta.

2. Tuki opintojakson aikana

Opintojakson alkaessa **opettaja tiedottaa** oppiaineensa opiskelun tuen vaihtoehtoista ja auttaa opiskelijaa oppiaineensa oppimaan oppimisen taitojen kehittämisessä.

Opettaja havainnoi oppituntiansa aikana ilmenevää tuen tarvetta. Jos tuen tarvetta ilmenee, opettaja tarjoaa aktiivisesti **tukiopetusta**. Tukiopetuksen lähtökohtana on ennalta ehkäistä myöhemmin opinnoissa mahdollisesti eteen tulevia ongelmia.

Joka jaksossa opintojen tukena tarjotaan **tukipajoja**. Tukipajat ovat matalan kynnyksen oppimisen tukea, jossa eri aineiden opettajat tarjoavat monipuolisia tuen keinoja opintojen etenemiseksi.

Matematiikassa ja ruotsin ja englannin kielissä on opintojen alussa **lisätunteja**, joiden avulla vahvistetaan opiskelijoiden perustaitoja kyseisissä oppiaineissa.

Erityisopettaja on tarvittaessa mukana opitunneilla. Hän konsultoi tarvittaessa aineenopettajia oppimisen tuen järjestämisessä. Tämän lisäksi opiskelijoiden on mahdollista varata henkilökohtaisia aikoja erityisopettajalle.

Opinto-ohjaajat antavat opiskelijoille tukea ja ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Lisäksi opiskelijoiden tukena ovat **opiskelu-**

huollon palveluja tarjoavat asiantuntijat.

Aineenopettajan tarjoamat tukitoimet

- tukiopetus
- lisäaikaa tehtävien palauttamiseen
- lisäaikaa kokeeseen
- valmiit muistiinpanot
- äänitiedostojen käyttö
- istumapaikka oppitunnilla
- keskittymisen apuvälineet
- alkuun auttaminen
- vaihtoehtoiset tavat esiintymiselle
- selkeät ja tarkistettavissa olevat ohjeet
- opiskelutekniikoiden opettaminen

3. Erityisopettajan antama tuki

Erityisopettaja on erikoistunut tukemaan opiskelijoita, joilla on oppimisvaikeuksia, keskittymisvaikeuksia tai muita erityisen tuen tarpeita.

Erityisopettaja

- keskustelee opiskelijan kanssa tuen tarpeista ja konsultoi opettajia niistä
- suunnittelee yhteistyössä opettajien kanssa opiskelijan tarpeiden mukaisia osaamisen osoittamisen tapoja ja erityisjärjestelyjä
- opettaa opiskelua tukevia keinoja (mm. opiskelutekniikat, aikatauluttaminen, työn kohdentaminen, eriytetyt tehtävät, oman tavoitearvosanan mukainen opiskelu)
- arvioi yo-tutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen, ohjaa tarvittavien lausunto-

jen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten

Päätös varsinaisesta erityisopetuksesta

Jos oppimäärän suorittaminen vaikeutuu todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi eikä normaali oppimisen tuki (mm. tukiopetus) riitä, selvitetään, tulisiko opiskelijalle antaa varsinaista erityisopetusta. Opiskelija tai huoltaja voi olla aloitteellinen selvityksen käynnistämisessä.

Erityisopetuksen antamisesta tehdään hallinnollinen päätös. Päätöksen tekee rehtori. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa kuullaan ennen päätöksen tekemistä. Jos oppivelvollisella on päätös erityisestä tuesta perusopetuksen päättyessä, arvioidaan opintojen alussa opiskelijan erityisopetuksen tarve lukiossa.

Opiskelijan pyynnöstä päätös erityisopetuksesta kirjataan hänen opintosuunnitelmaansa.

4. Tuki ylioppilaskokeissa

Ylioppilastutkinnossa voidaan huomioida seuraavat koesuoritusta heikentävät syyt:

- sairaus tai vamma
- lukemisen ja/tai kirjoittamisen erityisvaikeus
- erityisen vaikea elämäntilanne
- vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta

Erityisjärjestelyjen hakeminen

- Lukiot hoitavat hakemisen yhdessä kokelaan kanssa eli lukiolaisen kannat-

taa keskustella asiasta opinto-ohjaajan, erityisopettajan tai rehtorin kanssa.

- Hakemus tehdään viimeistään silloin, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon ensimmäisen kerran. Sen voi tehdä myös kesken tutkinnon, mikäli tarve ilmenee tutkinnon aloittamisen jälkeen.
- Opiskelijalle pyritään löytämään tilanteeseen sopivia erityisjärjestelyitä ja niitä pyritään harjoittelemaan jo lukio-opintojen aikana.
- Rehtori voi tehdä myös pikaisia erityisjärjestelyjä koepäivinä esimerkiksi äkillisen sairastumisen vuoksi.
- Hakemukseen tarvitaan aina lukion

lausunto. Joissakin tapauksissa myös lääkärinlausunto on pakollinen.

Mitä erityisjärjestelyjä on mahdollisuus saada?

- lisäaika kokeen suorittamiseen, + 2 tuntia
- erillinen pienryhmätila (voi olla sermein muusta salista eristetty tila)
- lepäämiseen tarkoitettu tila
- oikeus suurentaa kirjasinkokoja tai käyttää suurempaa näyttöä
- näkövammaisen apuvälineillä suoritettava koe
- ääniaineistoiltaan rajoitettu koe
- avustajan käyttö

Oppimäärän suorittamiseen liittyvät oikaisuvaatimukset

Lukion päätökseen (rehtorin tekemä hallintopäätös) saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista (Lukiolaki 22 §)
2. lisäajan myöntämistä lukio-opintoihin (Lukiolaki 23 §)
3. opiskeluoikeuden päättymistä (eronneeksi katsominen) (Lukiolaki 24 §)
4. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista (Lukiolaki 27 §)
5. opiskelun poikkeavaa järjestämistä (Lukiolaki 29 §)
6. oikeutta saada uskonnon tai elämäntiedon opetusta (Lukiolaki 16

§)

7. oikeutta saada erityisopetusta (Lukiolaki 28 §)

Kohdista 2, 3, 5 ja 7 annetaan hallintopäätös, jossa on ohjeet oikaisun hakemisesta. Jos haet oikaisua kohtaan 1, 4 tai 6, ole yhteydessä rehtoriin hallintopäätöksen saamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston oikaisuvaatimusta koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (Lukiolaki 50 §). Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (Lukiolaki 54 §).

Arvioinnin uusiminen ja siihen liittyvä oikaisuvaatimus on kerrottu kappaleessa Arviointi²⁰¹.

²⁰¹<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/arviointi/>

Oppivelvollisuus

Kysymyksiä ja vastauksia oppivelvollisuuteen liittyen

Mitä laajennettu oppivelvollisuus tarkoittaa?

Oppivelvollisen tulee jatkaa opiskelua perusopetuksen päätyttyä. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa, hänellä on velvollisuus hakeutua koulutukseen niin kauan, kunnes saa koulutuspaikan.

Oppivelvollisuuteen kuuluvien opintojen tulee edistyä opiskelusuunnitelman mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on seurata opintojen edistymistä.

Oppivelvollinen on oikeutettu saamaan maksuttomasti kaiken materiaalin ja välineet opiskelua varten. Valinnaisissa opinnoissa osa materiaaleista voi olla omakustanteisia (esim. vanhojen tanssien puvut).

Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuude. Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, voidaan tuomita oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon.

Ketkä ovat oppivelvollisia?

Laajennettu oppivelvollisuus koskee vuonna 2021 tai sen jälkeen peruskouluopintonsa päättäviä, eli pääasiassa vuonna 2005 ja sen jälkeen syntyneitä nuoria.

Milloin oppivelvollisuus päättyy?

Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut lukion oppimäärän, ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon.

Mihin saakka opintojen maksuttomuus jatkuu?

Oppivelvollisilla on oikeus maksuttomiin opimateriaaleihin sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei hän tätä ennen saa toisen asteen tutkintoa suoritettua.

Mitä tapahtuu, jos opinnot eivät etene riittävästi?

Koulu pyrkii ohjauksella ja tukitoimilla varmistamaan opintojen riittävän etenemisen. Jos näistä huolimatta opinnot eivät etene riittävästi, otetaan yhteys oppivelvollisen huoltajaan. Tarvittaessa opiskelija ohjataan hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Voiko oppivelvollisuuden keskeyttää?

Oppivelvollisuuden suorittamisen voi keskeyttää tietyin perustein. Päätös keskeyttämisestä tehdään oppivelvollisen tai hänen huoltajansa hakemuksesta. Perusteita oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaiselle keskeyttämiselle ovat:

1. oppivelvollisuuden suorittamisen estävä pitkäaikainen sairaus tai vamma
2. raskaus- tai vanhempainvapaa
3. tilapäinen ulkomailla oleskelu (esim. vaihto-opiskelu, perhe muuttaa tilapäisesti ulkomaille)
4. elämäntilanteeseen liittyvä muu painava syy, joka estää oppivelvollisuuden suorittamisen

Oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytetään pääsääntöisesti määräaikaisesti eli oppivelvollisuuden suorittamisen esteenä olevan

olosuhteen arvioidun keston ajaksi. Määräaikaisen keskeyttämisen lähtökohtana on, että oppivelvollinen palaa jatkamaan opintojaan määräaikaisen keskeytymisen syyin päätyttyä tai poistuttua. Henkilön tilanne voidaan kuitenkin määräjän päätyttyä tarkastaa uudelleen, ja keskeytysjaksoa on myös mahdollista jatkaa, mikäli laissa säädetyt keskeyttämisen edellytykset täyttyvät. Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen ei pidennä oppivelvollisuusaikaa. Se pidentää kuitenkin maksuttomuuteen oikeuttavaa aikaa.

Oppivelvollisuuden suorittaminen voidaan keskeyttää toistaiseksi ainoastaan silloin, jos oppivelvollisuuden suorittamisen estävä sairaus tai vamma on luonteeltaan pysyvä. Oppivelvollisuuden keskeyttämistä koskeva päätös voidaan tehdä vain oppivelvollisen tai hänen laillisen edustajansa hakemuksesta ja säädettyjen edellytysten täytyessä. Viranomaisaloitteisesti oppivelvollisuutta ei voi keskeyttää.

Miten haen oppivelvollisuuden keskeyttämistä?

Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä haetaan koulutuksen järjestäjältä. Koulumme opinto-ohjaajat ohjeistavat menettelyssä.

Mitä tapahtuu, jos lopetan opinnot ilman perusteltua syytä?

Jos oppivelvollinen nuori on aikeissa lopettaa opintonsa, koulu selvittää yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai mahdollisuudet hakeutua muu-

hun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen oppilaitoksen kanssa. Koulu selvittää lisäksi oppivelvollisen saamien tukitoimien riittävyyden sekä tarvittaessa ohjaa hänet hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Jos oppivelvollinen opiskelija itse ilmoittaa eroavansa oppilaitoksesta eli keskeyttävänsä opinnot, eroamispäätöstä ei voida tehdä ennen kuin oppivelvollinen on osoittanut, että hänellä on uusi opiskelupaikka.

Jos oppivelvollinen keskeyttää opintonsa ilman perusteltua syytä, eikä hänellä on opiskelupaikkaa toisessa oppilaitoksessa, hänet katsotaan eronneeksi kuukauden kuluessa siitä, kun hän on viimeisen kerran osallistunut opetukseen. Tämän jälkeen nuoren ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy oppivelvollisen asuinkunnalle. Asuinkunnan tehtävänä on selvittää nuoren kokonaistilannetta ja tuen tarvetta yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Asuinkunta ohjaa oppivelvollista hakeutumaan hänelle soveltuvaan koulutukseen ja tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Oppivelvollisille osoitetaan viime sijaan opiskelupaikka valmentavassa koulutuksessa, jos hän ei vapaaehtoisesti hakeudu toisen asteen koulutukseen.

Lisätietoa:

- Iisalmen lyseon opinto-ohjaajat
- Iisalmen kaupungin oppivelvollisuusasiantuntija Kirsi Vaistela, kirsi.vaistela@iisalmi.fi, 040 614 9796

Opiskelun kustannukset

Opintoraha, asumistuki, koulumatkatuki

Oppivelvollinen on oikeutettu saamaan maksuttomasti kaiken materiaalin ja välineet opiskelua varten. Maksuttomuus ei koske esim. vanhojen tansseihin liittyviä kustannuksia, opintomatkoja eikä muita erityistilaisuuksia.

Opintotuki

Opiskelija voi saada opintorahaa seuraavasta kuukaudesta lukien, jona hän täyttää 17 vuotta. Opintorahaa on mahdollista saada myös alle 17 vuotiaana, jos vanhempi hakee lapsilisän lakkautusta. Vanhempien luona asuessa, vanhempien tulot voivat pienentää opintorahan määrää tai estää sen saamisen.

Lue, miten opintorahaa haetaan (linkki) ²⁰²

Asumislisä ja asuminen

Opiskelija voi saada asumislisää, jos hänellä on oikeus opintotukeen ja hän asuu vuokralla tai asumisoikeusasunnossa. Asumislisän saamiseen ja määrään vaikuttavat vain opiskelijan omat tulot. Asumislisän enimmäismäärä on 216 e. Opintotuen asumislisää maksetaan vain opiskelukuukausilta.

Tutustu yleiseen asumistukeen (linkki) ²⁰³

Lyseon opiskelija voi hakea Kiinteistö Oy Petterinkulman opiskelija-asuntoja. Asunnot

²⁰²<https://www.kela.fi/opintotuki-opintoraha>

²⁰³<https://www.kela.fi/yleinen-asumistuki>

²⁰⁴<http://www.petterinkulma.fi>

²⁰⁵<https://www.kela.fi/koulumatkatuki>

ovat soluasuntoja (huone/opiskelija, keittiö ja sosiaalitilat ovat yhteiset). Asuntoihin on jatkuva haku ja valinta. Lisätietoja puh. 020 743 9126 tai www.petterinkulma.fi²⁰⁴.

Koulumatkatuki

Koulumatkatuki korvaa päivittäisten koulumatkojen kustannuksia. Voit saada koulumatkatukea, jos koulumatkasi on vähintään 7 kilometriä yhteen suuntaan. Tukea myönnetään ensisijaisesti julkisella liikenteellä matkustamiseen. Jos et voi käyttää julkista liikennettä, voit saada tukea itse järjestettyyn kulkutapaan, esimerkiksi omalla autolla kulkemiseen.

Tutustu koulumatkatukeen (linkki) ²⁰⁵

Alla Matkahuollosta 30.7.2024 tullut ohje koulumatkatuettujen lippujen hankimisesta:

Jos olet oikeutettu koulumatkatukeen ja matkustat koulumatkasi Matkahuollon kausi- tai sarjalipulla, toimi seuraavasti:

- *Hae koulumatkatukea verkossa Oma-Kela-palvelussa ja saat osto-oikeuden.*
- *Avaa Reitit ja Liput -sovellus. Jos sinulla ei vielä ole sovellusta puhelimesi, lataa se sovelluskaupasta. Ensi kerran sovellusta käytettäessä rekisteröidy sovellukseen sähköpostiosoitteellasi ja aktivoi sovelluksen sähköpostiin saamiesi ohjeiden mukaisesti.*

- Siirry sovelluksessa *Omat tiedot -sivulle* (Lisää → Asetukset) ja napauta *Tunnistaudu koulumatkatukilippuun*.
- Tunnistaudu seuraamalla sovelluksen ohjeita. Tunnistautumisen jälkeen pääset tarkastelemaan osto-oikeuksiasi ja ostamaan koulumatkatuetuja lippu-
tuotteita.
- Muistathan, että voit hankkia lipun aikaisintaan kaksi viikkoa ennen koulun alkua.
- Lue lisää *Matkahuollon verkkosivuilta*²⁰⁶.

²⁰⁶<https://www.matkahuolto.fi/matkustajat/koulumatkatuetut-liput>

Lyseon opiskelijakunta

Tule mukaan opiskelijakunnan hallitukseen!

Lukion opiskelijakunta on tärkeä osa koulu-yhteisöä. Sen tehtävä on edistää opiskelijoiden osallistumista, vaikuttamista ja yhteisöllisyyttä.

Opiskelijakunta koostuu kaikista koulun opiskelijoista, ja sen toimintaa johtaa opiskelijakunnan hallitus.

Kuva 4: Opiskelijakunnan huone eli luola

Opiskelijakunnan hallitus

Opiskelijakunnan hallitus vastaa opiskelijakunnan käytännön toiminnasta. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja muita vastuuhenkilöitä, kuten tapahtumavastaava ja viestintävastaava.

Opiskelijakunnan hallitus

1. toimii opiskelijoiden äänenä koulussa ja edustaa heidän näkemyksiään koulun päätöksenteossa.
2. tuo esille opiskelijoiden toiveita, tarpeita ja huolenaiheita koulun johdolle ja opettajille.
3. järjestää erilaisia tapahtumia, tilaisuuksia ja tempauksia, jotka vahvistavat koulun yhteishenkeä ja luovat positiivista ilmapiiriä.
4. huolehtii osaltaan siitä, että opiskelijoilla on ajantasainen tieto koulun asioista ja tapahtumista. Hallitus käyttää tiedottamiseen Wilmaa ja sosiaalista mediaa.

Lyseossa opiskelijakunnan hallituksen toimikausi on yksi vuosi. Hallitukseen valitaan vaihteleva määrä edustajia kaikista ohjausryhmistä.

Hallitus kokoontuu säännöllisesti suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskelijakunnan toimintaa. Kokouksissa käsitellään ajankohtaisia asioita, tehdään päätöksiä ja jaetaan vastualueita.

Miten opiskella hyvin?

Ohjeita jaksamisen ja osaamisen parantamiseen

Lukiassa käsitellään laajoja asiakokonaisuuksia. Oppiaineiden opintojaksot ovat tiiviitä ja niillä edetään nopeasti. Kotitehtäviä on aiempaa enemmän ja koealueet ovat laajoja. Myös itsenäisen työn määrä kasvaa.

Lukio-opiskelu voi tuntua ajoittain raskaalta. Pystyisit ehkä parempaan, jos aika riittäisi ja jaksaisit enemmän. Jaksamista ja osaamista voit parantaa noudattamalla seuraavia ohjeita.

Hyödy oppitunneista: Kuuntele, tee muistiinpanoja ja osallistu. Ole poissa vain pakottavasta syystä, sillä runsaat poissaolot voivat johtaa tehtävien ja läksyjien kasaantumiseen, mikä lisää helposti stressiä ja heikentää suorituksia.

Oppitunneilla olet vuorovaikutuksessa opettajan kanssa, mikä parantaa mahdollisuuksia saada apua ja tukea tarvittaessa. Toisaalta vaikka oppimateriaalit saattavat olla saatavilla kirjoissa tai verkossa, opettajien tarjoamat selitykset ja keskustelut ovat usein korvaamattomia ymmärryksen syventämisessä.

Kehitä itsellesi sopivin opiskelumenetelmä: Pyri ymmärtämään lukemasi. Kotitehtävien päivittäinen tekeminen ja opitun säännöllinen kertaaminen edistävät opitun säilymistä pitkäkestoisessa muistissa.

Suunnittele ajankäyttösi, silloin sinun on helpompaa jakaa aikasi läksyjien, kokeisiin valmistautumisen, harrastusten ja muun toiminnan kesken.

Ole ajoissa oppitunneilla ja keskity opetukseen. Pidä kännykkä poissa pulpetilta ellei sitä tarvita opetuksessa.

Pyydä tukiopetusta ja muuta tukea tarvittaessa. Älä jää huolinesi yksin.

Huolehdi terveydestäsi. Fyysinen kunto ja riittävä uni luovat terveytesi ja opiskelusi perustan.

Kysy neuvoa. Ota epäselvyyksien tai vaikeuksien ilmetessä yhteys opettajaan, opinto-ohjaajaan, ryhmänohjaajaan tai rehtoriin. He auttavat ja opastavat sinua mielellään.

Miten huoltaja voi tukea lukiolaista?

Lukiolaisen huoltajan rooli muuttuu verrattuna peruskouluun: vastuu opinnoista siirtyy vähitellen nuorelle itselleen, mutta huoltajan tuki on silti tärkeä. Tässä tiivistettynä, miten huoltaja voi tukea lukiolaista:

1. Kiinnostus ja kannustus

- Kysy säännöllisesti kuulumisia opinnoista ja arjesta.
- Kannusta realistisiin tavoitteisiin ja iloitse saavutuksista.

2. Hyvinvoinnin tukeminen

- Tue nuorta riittävän unen, säännöllisen ruokailun ja liikunnan ylläpitämisessä.
- Huolehdi, että kotona on mahdollisuus rauhalliseen opiskeluun.
- Ole kuulolla stressistä ja paineista.
- Kannusta tasapainoon: opiskelun, vapaa-ajan ja levon välillä.

3. Opintojen seuraaminen

- Seuraa nuoren lukujärjestystä, suorituksia ja poissaoloja.
- Pidä yhteyttä opettajiin ja opinto-ohjaajaan tarvittaessa.

4. Tukiopetuksen ja palveluiden hyödyntäminen

- Jos haasteita ilmenee, auta nuorta hakeutumaan tukiopetukseen, erityisopettajalle tai opiskeluhuollon palveluihin.

5. Opintopolku ja jatkosuunnitelmat

- Keskustele nuoren kanssa kiinnostuksen kohteista, jatko-opinnoista ja tulevaisuudesta.
- Tue päätöksenteossa, mutta anna nuorelle viime kädessä vastuu valinnoista.

6. Vastuun kasvattaminen

- Anna nuorelle tilaa hoitaa itse omia aikatauluja ja velvollisuuksia.
- Tarjoa apua, jos opiskelu tai jaksaminen tuntuu kuormittavalta.

▪

1.

Huoltajan tärkein tehtävä on osoittaa kiinnostusta, tarjota tukea ja olla rinnalla kulki- ja, mutta antaa nuorelle samalla tilaa kasvaa itsenäiseksi.

Tekoälyn hyödyntäminen lyseossa

Kirjautuminen

lisalmen lyseon tunnuksia saa käyttää vain organisaation hyväksymissä sovelluksissa. Myös omien tunnusten käytössä kannattaa aina ottaa huomioon tietosuojaperiaatteet.

Muista myös noudattaa sovellutusten ikärajoja. Tekoälyohjelmien alaikäraja on usein vain 13, mutta niiden käyttö vaati sopimuksen tekemistä, johon alaikäisellä ei ole oikeutta. Alle 18-vuotiailla tulee siis olla huoltajan lupa niiden käyttöön. Oppilaitoksella ei ole yhteistä menettelyä luvan kysymiseksi, joten jokaisen alaikäisen tulee huolehtia asiasta yhdessä huoltajien kanssa.

Huomioi myös, että osa alustoista on maksullisia, eikä koulu ole vastuussa niistä tulevista laskuista.

Tekoälyn käyttö opintojaksoilla

Voit käyttää tekoälyä opintoihin liittyviin tehtäviin tai kurssityöhösi vain, jos opintojakson opettaja antaa siihen luvan.

Mikäli opiskelija jää kiinni tekoälyn käytöstä tehtävissä, joissa se on kiellettyä, sovelletaan häneen oppilaitoksen vilppisäännöstöä.

Suoritus voidaan todeta vilpillisesti tehdyksi, jos se on riittävällä todennäköisyydellä tekoälyn tekemä tai tekoälyn käyttöä ei ole ilmaistu tai siihen ei olla viitattu oikealla tavalla.

Jos opettaja epäilee tekoälyn vilpillistä käyttöä opintojaksollaan hän voi järjestää erilaisen tavan opiskelijalle todentaa osaamista, jossa tekoälyä ei voi käyttää. Jos opiskelija kieltäytyy vaihtoehdoisesta osaamisen todentamisesta, noudatetaan oppilaitoksen vilppi-

menettelyä.

Ilmoitusvelvollisuus ja vastuu

Ilmoita aina, jos käytät tekoälyä tehtävissäsi, ja merkitse selkeästi, mitä osia työstä tekoäly on tuottanut. Lisää viitteisiin tekoälymallin tai palvelun nimi, päivämäärä ja milloin sisältö on luotu.

Yleinen ohje tekoälyn käytön viittaamiseen voi olla esimerkiksi seuraavanlainen: *Microsoft Copilot. Käytetty esseen suunnittelutyöhön. Kehotteet "Mistä eri näkökulmista voisintarkastella hyvinvointivaltion ongelmia?" ja "Millainen on hyvä yhteiskuntaopin esseen rakenne?". ChatGPT4. Viitattu 17.6.2024. Saatavissa <https://copilot.microsoft.com/>.*

Opiskelija on aina itse vastuussa palauttamansa tekstin tai muun materiaalin sisällöstä.

Tietosuoja ja tekijänoikeudet

Henkilökohtaisten tunnistetietojen (omat ja muiden henkilöiden tiedot) tai muun luottamuksellisen materiaalin sekä materiaalin, johon käyttäjällä ei ole tekijänoikeutta (esim. oppikirjojen sisältöjen) käsittely julkisten tekoälypalvelujen keskusteluissa on kielletty.

Huomioi, että ilmaiset palvelut voivat käyttää antamaasi materiaalia tekoälyn kehittämiseen. Tekoälysovellutukset tallentavat tietoja käyttäjistä. Tallennetut tiedot voivat sijaita EU-ETA-alueen ulkopuolella eikä niissä välttämättä noudateta EU:n tietosuoja-asetusta (GDPR).

Eettinen käyttö

Käytä tekoälyä eettisesti ja kriittisesti. Varmista tiedon oikeellisuus luotettavista lähteistä ja ole tietoinen siitä, mitä tekoäly ei kerro

tai kykene tekemään.

Oppilaitoksen tietohallinto, kehittämisryhmä, rehtori tai tietotekniikkatiimi voivat antaa lisäohjeita ja linjauksia tekoälyn käytöstä, seuraa näitä ohjeita.

Turvallisuus

Järjestyssäännöt, tapaturmat, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, häirintä, kiusaaminen

Terveellinen ja turvallinen ympäristö on perusedellytys työskentelylle, oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Huomioimalla turvallisuus ja terveys voidaan ennaltaehkäistä onnettomuuksia, vammoja ja sairauksia. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi koulurakennuksen turvallisuuden varmistamista, terveellisten ruokailutottumusten edistämistä sekä henkisen hyvinvoinnin tukemista.

Turvallinen kouluympäristö on siis myös henkisesti turvallinen. Se tarkoittaa, että opiskelijat tuntevat olonsa hyväksytyksi ja arvostetuksi, mikä ehkäisee kiusaamista, syrjintää ja muuta haitallista käyttäytymistä. Henkisesti turvallisessa ympäristössä opiskelijat uskalta-
vat olla oma itsensä ja osallistua aktiivisesti koulun toimintaan.

Järjestyssäännöt

Koulun järjestyssäännöillä ²⁰⁷ edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt ovat voimassa työsuunnitelman mukaisessa toiminnassa koulupäivän aikana koulualueella, siirryttäessä oppitunnilta toiselle sekä kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

²⁰⁷ <https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/lyseon-jarjestyssaannot/>

²⁰⁸ https://drive.google.com/file/d/1yk2_Hkzi0nY88L22jmu49LQmEkWZrWfw/view?usp=sharing

Tapaturmat

Tapaturman satuttua annetaan opiskelijalle ensiapu koulussa ja tarvittaessa hänet lähetetään/viedään terveyskeskuslääkärin vastaanotolle tai sairaalan poliklinikalle.

Lyseon opiskelijoilla on lakisääteinen tapaturmavakuutus. Vakuutus koskee työsuunnitelman mukaista toimintaa: opetusta koulun tiloissa, tutustumiskäyntejä, retkiä ja leirikouluja. Vakuutus ei ole voimassa, jos opiskelija esim. vapaatunnilla poistuu koulun alueelta. Vakuutusturva on voimassa kuitenkin koulun eri toimipisteiden välillä tapahtuvien siirtymisten aikana (esimerkiksi liikuntapaikoille kuljettaessa).

Toiminta tapaturmatilanteen jälkeen:

1. Opettaja tekee tapaturmasta selvityksen.
2. Opiskelija täyttää tapaturmailmoituksen sähköisesti Wilmassa tai lomakkeella kansliassa. Huoltaja allekirjoittaa alaikäisen opiskelijan tapaturmailmoituksen.
3. Koulusihteeri toimittaa tapaturmailmoituksen edelleen vakuutusyhtiöön

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Koululle on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ²⁰⁸, jonka avulla voi-

daan tunnistaa ja ehkäistä erilaisia syrjinnän muotoja, kuten sukupuoleen, ikään, etniseen taustaan, uskontoon, vammaisuuteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintää. Suunnitelman toivotaan edistävän moninaisuuden arvostamista ja ymmärtämistä. Suunnitelma päivitetään kolmen vuoden välein.

Loukkaava käytös ja häirintä

lisalmen lyseossa ei hyväksytä toista loukkaavaa käytöstä tai häirintää.

Loukkaavana käytöksenä pidetään mm. nimittelyä, kieltäytymistä työskentelemästä toisen kanssa, eristämistä ja toisen henkilön vähättelemistä. Rasististen viestien lähettäminen on erittäin loukkaavaa käytöstä. Jatkuva rasistisesta toiminnasta koulu tekee ilmoituksen poliisille. Rasistiset merkit ja eleet ovat kiellettyjä. Niitä ei saa tehdä eikä esittää koulussa.

Sukupuolista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen, teot, jotka saavat tuntumaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi. Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värittyneet vitsit, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Myös ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintä voi tapahtua myös puhelimen ja netin välityksellä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisee sen olevan epämiellyttävää.

Häirintää pyritään ehkäisemään (1) kehittämällä yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä,

(2) riittävällä valvonnalla opitunneilla, välitunneilla ja muissa koulun tilaisuuksissa, (3) vaikuttamalla eri keinoin opiskelijoiden tietoisuuteen, asenteisiin ja tunteisiin, ja (4) tekemällä ilmoitusmenettelystä mahdollisimman helpon.

Jos sinua tai jotain toista loukataan tai häiritään toistuvasti, ilmoita asiasta opettajalle, ryhmänohjaajalle tai rehtorille.

Kiusaaminen

Koulukiusaamisena pidetään sitä, kun sama opiskelija joutuu toistuvasti toisen/toisten tahallisen ja kielteisen toiminnan kohteeksi. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään haittaamaan tai vahingoittamaan tai aiheuttamaan mielipahaa jollekin toiselle. Pahimmillaan kiusaaminen on henkistä tai fyysistä väkivaltaa.

Kiusaamista on mm. tavaroiden piilottelu tai luvatta ottaminen, fyysisen koskemattomuuden loukkaaminen (fyysinen kiusaaminen), pilkkaaminen, matkiminen, toisen ulkomuodon tai tekemisten jatkuva kommentoiminen, pelottelu, uhkailu, perättömien juttujen keksiminen (sanallinen kiusaaminen), yksin jättäminen ilman syytä tai ilmeily (epäsuora kiusaaminen).

Kiusaamista pyritään ennaltaehkäisemään samoin kuin häirintää (1) kehittämällä yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä, (2) riittävällä valvonnalla opitunneilla, välitunneilla ja muissa koulun tilaisuuksissa, (3) vaikuttamalla eri keinoin opiskelijoiden tietoisuuteen, asenteisiin ja tunteisiin, ja (4) tekemällä ilmoitusmenettelystä mahdollisimman helpon.

Jos sinua tai jotain toista kiusataan, ilmoita asiasta opettajalle, ryhmänohjaajalle tai rehtorille.

Lyseon järjestyssäännöt

Takaisin ²⁰⁹

Järjestyssäännöillä edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Ne ovat voimassa työsuunnitelman mukaisessa toiminnassa koulupäivän aikana koulualueella, siirryttäessä oppitunnilta toiselle sekä kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

1. Käyttäydyin hyvien tapojen mukaisesti ja otan toiset huomioon

- Iisalmen lyseossa käyttäydytään yleisten hyvien tapojen mukaisesti. Lukiossa otetaan toiset huomioon, edistetään työ- ja opiskelurauhaa ja noudatetaan ohjeita.
- Ketään ei kiusata. Väkivaltaa ja häirintää ei hyväksytä ja niihin puututaan välittömästi. Kiusaamisesta, väkivallasta ja häirinnästä on ilmoitettava heti opettajalle tai rehtorille.
- Lyseossa pukeudutaan asiallisesti. Pukeutumisella ei tahallaan loukata toisia, eikä pukeutuminen saa olla hyvien tapojen vastaista.
- Oppitunneilla ja ruokailussa ei käytetä päähineitä eikä ulkovaatteita. Poikkeuksena sallitaan uskonnon vaatimat päähineet. Vaatetus ei saa estää opiskelijan tunnistamista.
- Ruokat ja juomat nautitaan väli- ja ruokatuuneilla, mikäli opettajan kanssa ei ole toisin sovittu.

- Opetusta ja oppimista häiritsevä kuvaaminen oppitunneilla on kielletty. Toisten kuvaaminen ilman lupaa ei kuulu hyviin tapoihin. Koulun juhlissa ja tilaisuuksissa erillistä lupaa ei tarvita.
- Internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa ei julkaista toisesta henkilöstä otettua valokuvaa tai videota ilman tämän lupaa.

2. Olen tunnollinen ja täsmällinen

- Oppitunneille saavutaan ajoissa. Myöhästymisistä on tehtävä selvitys opettajalle heti, kun siihen on mahdollisuus.
- Oppitunneilla pidetään mukana tarvittavat opiskeluvälineet.
- Tehtävät tehdään tunnollisesti ja ajoissa.

3. Selvitän poissaoloni nopeasti

- Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen ja koulun järjestämiin tapahtumiin, ellei hänen poissaoloonsa ole perusteltua syytä.
- Poissaolot selvitetään mahdollisimman nopeasti. Myös ryhmänohjaustuokioiden poissaolot on selvitettävä. Ryhmänohjaustuokioiden poissaolot ovat pakollisia kaikille opiskelijoille.
- Hyväksyttävistä syistä myönnettävät poissaololuvat on anottava etukäteen. Luvan yhden oppitunnin poissaoloon myöntää opettaja, 1–5 päivän poissa-

²⁰⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine/2/article-116>

loon ryhmänohjaaja ja muihin rehtori.

- Sairauspoissaolosta tulee tehdä ilmoitus koululle etukäteen koulupäivän aamuna tai mikäli se ei ole mahdollista, mahdollisimman pian.
- Jos täysi-ikäisellä opiskelijalla on jaksossa sairauspoissaoloja enemmän kuin kolme, edellytetään ylittävistä poissaoloista kirjallinen selvitys varmentajan allekirjoituksella. Varmentajana voi toimia isä, äiti, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, lääkäri tai muu terveydenhoitoalan ammattilainen.
- Kaikkien poissaolojen tulee olla selvitettyinä ennen päättöviikon alkua.

4. Olen rehellinen enkä syyllisty vilppiin

- Koulutyön yhteydessä ei hyväksytä vilppiä eikä vilpin yritystä.
- Vilppiä on esimerkiksi sääntöjen vastainen yhteistyö, kuten itsenäisen työn tai kokeen tekeminen yhdessä toisen kanssa tai tekoälyn tuottamana, toisen tekemän työn esittäminen omana työnä, tehtävän tekeminen toisen puolesta, plagiointi ja luntaaminen kokeessa.
- Kaikkiin töihin merkitään selvästi, mistä lähteestä tekstit, kuvat tai videot ovat peräisin.

5. Kunnioitan omaa, toisten ja koulun omaisuutta

- Lyseossa käsitellään huolellisesti koulun oppimateriaaleja, opiskeluvälineitä ja muuta koulun omaisuutta sekä palautetaan ne määräaikaan mennessä.
- Toisten opiskelijoiden, henkilökunnan ja koulun omaisuutta ei vahingoiteta

eikä käytetä ilman lupaa.

- Aiheutetusta vahingosta on ilmoitettava välittömästi rehtorille, opettajalle tai koulusihteerille. Opiskelija voidaan velvoittaa korvaamaan aiheuttamansa vahinko.
- Ilmoituksia saa kiinnittää vain ilmoitustauluille. Opiskelijoiden ilmoituksille tarkoitettut ilmoitustaulut sijaitsevat opiskelijakunnan tilassa. Ilmoitusten tulee olla hyvien tapojen mukaisia.

6. Käytän tietokonetta, matkapuhelinta ja muita mobiililaitteita annettujen ohjeiden mukaisesti

- Matkapuhelimet ja muut opetusta häiritsevät elektroniset laitteet pidetään äännettöminä laukussa, ellei opettaja toisin ohjeista.
- Tietokoneita, matkapuhelimia ja muita mobiililaitteita käytetään oppitunneilla ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa opettajan ohjeiden mukaisesti.
- Koetilanteessa opiskelijalla ei saa olla matkapuhelinta, rannekelloa, älylaitteita tai muita opettajan kieltämiä laitteita tai tavaroita.

7. Oleskelen ja liikun koulurakennuksissa asianmukaisesti

- Koulurakennuksissa liikutaan meluamatta.
- Jokainen huolehtii omalta osaltaan koulun ja sen ympäristön siisteydestä.
- Luokka 25 ja päärakennuksen pohjakerroksen aulatila on tarkoitettu hiljais-työskentelyä varten. Luma-keskusten ruokasalissa on mahdollista työs-

kennellä ruoka-aikojen ulkopuolella.

- Lyseon ja Luma-keskuksen hissit on tarkoitettu opiskelijoiden käyttöön vain poikkeustapauksissa, kuten liikuntarajoitteiden vuoksi.

8. Otan huomioon turvallisuuden

- Polkupyörät ja moottoriajoneuvot pysäköidään niille osoitetuille paikoille.
- Rahan ja arvoesineiden tuominen kouluun on opiskelijan omalla vastuulla. Lyseo ei vastaa kadonneesta omaisuudesta.
- Lailla kiellettyjen, vaarallisten tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden tai aineiden tuominen ja käyttäminen koulussa on kielletty.
- Opiskelijalla on velvollisuus ilmoittaa turvallisuuteen liittyvästä viasta tai puutteesta koulun henkilökuntaan kuululle.
- Tapaturman tai sairauskohtauksen satuessa jokaisen on velvollisuus ryhtyä tarvittaviin toimiin, ja asiasta on viipymättä ilmoitettava henkilökunnalle.
- Opiskelijan on noudatettava hätä- ja onnettomuustilanteissa lukion henkilökunnan ja muiden viranomaisten antamia ohjeita.
- Lyseossa ja Luma-keskuksessa on talentava kameravalvonta

9. En tuo kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita kouluun tai koulualueelle

- Kouluun ei saa tuoda eikä koulupäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on

muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta tai joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

- Tällaisia kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita ovat esimerkiksi veitset, aseet ja päihteet.
- Päihteillä tarkoitetaan alkoholia ja huumeita sekä päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä ja muita aineita. Päihteiden käyttö on kielletty koulussa, koulualueella ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa.
- Tupakointi sekä sähkötupakan ja nuuskan käyttö on kielletty koulussa ja koulualueella. Kielto koskee myös koulun ulkopuolella järjestettäviä oppitunteja. Alle 18-vuotiaalla ei saa olla hallussaan tupakkatuotteita.
- Opettajalla ja rehtorilla on koulupäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat, jos on perusteltu epäily, että opiskelijalla on hallussaan kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita. Rehtori tai opettaja voi ottaa kielletyt tai vaaralliset esineet tai aineet tarvittaessa haltuunsa.

10. Ymmärrän, että järjestys sääntöjen noudattamatta jättämisestä on seurauksia

- Jos opiskelija syyllistyy kokeessa tai muussa suorituksessaan vilppiin tai vilpin yritykseen tai jättää opettajalle arvioitavaksi plagiaatin, opettaja voi
 1. hylätä vilpillisen kokeen tai työn ja edellyttää sen uusimista.
 2. antaa kokeesta tai työstä hylätyn arvosanan ja kieltää sen uusimi-

sen. Tämä edellyttää, että kurssi on arvioitu hyväksytysti.

- Opiskelijalta, joka on itsenäisessä opiskelussa syyllistynyt vilppiin, voidaan evätä oikeus itsenäiseen opiskeluun ko. aineessa. Vilpillisesti tehty itsenäisen opiskelun työ hylätään eikä siitä anneta arvosanaa tai merkintää. Muista seurauksista päättää rehtori.

- Ensimmäisellä kerralla opiskelijalle annetaan suullinen huomautus.
- Vilpin toistuessa rehtori antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen.
- Varoituksesta huolimatta toistuvissa vilppitapauksissa opiskelija voidaan erottaa määräajaksi, enintään vuodeksi.

Takaisin ²¹⁰

²¹⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine/2/article-116>

Ylioppilastutkinnon ohjeet

Ylioppilastutkintolautakunta²¹¹ (YTL) vastaa ylioppilastutkinnon johtamisesta, järjestämisestä ja toimeenpanosta. Se antaa myös määräyksiä kokeiden sisällöstä, koejärjestyistä ja kokeiden arvostelusta. YTL kehittää ylioppilastutkintoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Oheisten linkkien takaa löytyy tutkintoon liittyvät ohjeet. Voit olla kaikissa tutkintoon liittyvissä asioissa yhteydessä opinto-ohjaajiin tai rehtoriin.

- Koepäivät²¹²
- Ylioppilastutkinnon suorittaminen ja ylioppilaaksi valmistuminen²¹³

- Kokeen suorittaminen²¹⁴
- Ilmoittautuminen²¹⁵
- Tutkintomaksut²¹⁶
- Hylätyn kokeen uusiminen²¹⁷
- Hyväksytyin kokeen uusiminen²¹⁸
- Tutkinnon täydentäminen²¹⁹
- Kompensaatio²²⁰
- Tutkinnon aloittaminen uudelleen hylätyn tutkinnon jälkeen ja hyväksytyjen kokeiden sisällyttäminen uuteen tutkintoon²²¹
- Tutkinnon aloittaminen alusta tutkinnon ollessa kesken²²²
- Ilmoittautumisen mitätöiminen²²³
- Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen²²⁴
- Palautekyselyt²²⁵
- Tarkistuspyynnöt²²⁶
- Oikaisuvaatimus²²⁷

²¹¹<https://www.ylioppilastutkinto.fi>

²¹²<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/koepaivat>

²¹³<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#1>

²¹⁴<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#2>

²¹⁵<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#3>

²¹⁶<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#4>

²¹⁷<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#5>

²¹⁸<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#6>

²¹⁹<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#7>

²²⁰<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#8>

²²¹<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#10>

²²²<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#9>

²²³<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#11>

²²⁴<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#12>

²²⁵<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#13>

²²⁶<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#14>

²²⁷<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#15>

²²⁸<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#16>

- Nimitietojen julkaiseminen ²²⁸
- Ylioppilastutkintotodistus ²²⁹
- Koesuorituksen näkeminen lopullisen arvostelun jälkeen ²³⁰

Lautakunnan tiedotussivut äkillisiin sairastumisiin varautumisesta:

- Kokelaiden ja valvojen äkillisiin sairastumisiin varautuminen ²³¹

Tutustu myös näihin:

- Koetilaisuuden kulku ²³²
- Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit ²³³
- Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori ²³⁴
- ILMO-työkalun ²³⁵ avulla voit kokeilla, millaisilla aineyhdistelmillä voit suorittaa ylioppilastutkinnon uuden tutkintorakenteen mukaisesti (siirryt toiselle sivustolle)

²²⁹<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#17>

²³⁰<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/tietoa-kokelaalle#19>

²³¹<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/erityisjarjestelyt/kokelaiden-ja-valvojen-akilliseen-sairastumiseen>

²³²<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-suorittaminen/koetilaisuuden-kulku>

²³³<https://cheat.abitti.fi>

²³⁴<https://math-demo.abitti.fi>

²³⁵<https://ilmo.ylioppilastutkinto.fi/fi>

Lukion sanastoa

PERIODI / JAKSO

Lyseon lukuvuosi on jaettu viiteen periodiin (jaksoon). Kussakin periodissa opiskelijalla on vain niiden aineiden opintojaksoja, jotka hän on valinnut.

PERIODI-/ JAKSOARVIOINTI

Periodissa opiskeltujen opintojen arviointi on nähtävissä Wilmassa 1–2 viikon kuluttua periodin päättymisestä.

PÄÄTTÖVIIKKO

Jaksossa opiskeltujen aineiden kokeita tai muita päättötehtäviä suoritetaan periodin loppuun sijoitetulla päättöviikolla.

KOROTUSKOE

Korotuskokeessa voi korottaa hyväksytysti suoritettujen opintojaksojen arvosanaa. Korotuskoe järjestetään kerran lukuvuodessa ja tällöin saa tehdä enintään yhden opintojakson kokeen.

OPINTOJAKSO / KURSSI

Lukion oppiaineet on jaettu opintojaksoihin. Opintojaksojen laajuus vaihtelee 1–3 opintopisteeseen. Opintojaksoihin voi kuulua myös itsenäistä työskentelyä tai se voidaan suorittaa täysin itsenäisesti (opetukseen osallistumatta).

OPINTOPISTE

Moduulien ja opintojaksojen laajuus ilmaistaan opintopisteinä. Yksi opintopiste sisältää

opetusta 855 minuuttia (=19 x 45 min). Lukion oppimäärä sisältää vähintään 150 opintopistettä.

MODUULI

Opintojakso voi sisältää moduuleja yhdestä tai useammasta oppiaineesta ja näitä moduuleja voi olla yksi tai useampi. Moduulien laajuus vaihtelee 1–3 opintopisteeseen.

OPINTOTARJOTIN

Kaikki koulussa lukuvuoden aikana opettavat opintojaksot käyvät ilmi opintotarjottimesta. Opintotarjottimelta opiskelija valitsee ne opintojaksot, jotka hän aikoo lukuvuoden aikana suorittaa opetukseen osallistuen.

LUKION OPPIMÄÄRÄ

Lukion oppimäärä on suoritettu, kun opiskelija on koulun antamien suoritusehtojen mukaan suorittanut vähintään 150 opintopistettä.

LUOKATTOMUUS

Luokattomassa lukiossa ei ole kiinteitä opetusryhmiä vaan ne vaihtuvat jaksoittain opiskelijan valintojen mukaan.

OHJAUSRYHMÄ

Opiskelijat jaetaan vuosikursseittain ohjausryhmiin. Ohjausryhmä kokoontuu yhteen ryhmänohjaustuokiossa. Lyseossa ohjausryhmät nimetään aloitusvuoden mukaan.

OPETUSSUUNNITELMA

Valtakunnallisesti hyväksytyjen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta kukin lukio laatii oman opetussuunnitelmansa. Opetussuunnitelmassa määritellään opettavat opintojaksot. Opetussuunnitelma antaa suunnan myös koulun muulle toiminnalle.

HOPS

Jokainen lukiolainen laatii itselleen oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman lukioajaksi. Suunnitelmaa päivitetään opintojen aikana.

OPPIMÄÄRÄ

Opiskelijan oppimäärä koostuu hänen lukiossa suorittamistaan pakollisista sekä valtakunnallisista ja koulukohtaisista opinnoista. Koulukohtaisista opinnoista oppimäärään lasketaan ainoastaan hyväksytysti suoritettut opintojaksot. Myös itsenäisesti opiskellut opintojaksot tulee suorittaa hyväksytysti, jotta ne voidaan lukea oppimäärään.

PALKKI

Opintotarjottimen vaakarivit muodostavat palkkeja, joita lyseossa on 7–8. Samalla palkilla olevat opintojaksot opetetaan samaan aikaan, eri luokissa. Opetusaika selviää tuntikaaviosta.

PÄÄTTÖTODISTUS

Päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut kaikki opiskeluohjelmaansa kuuluvat opintojaksot koulun antamien suoritusohjeiden mukaan.

PÄÄTTÖARVOSANA

Kunkin oppiaineen päättöarvosana muodostuu valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisien suoritettujen opintojaksojen arvosanojen keskiarvon mukaan. Päättöarvosanaa voi yrittää korottaa kerran suullisissa kuulusteissa ennen ylioppilaskirjoituksia tai niiden jälkeen.

RYHMÄNOHJAAJA

Opettaja, joka toimii oman ohjausryhmänsä lähiohjaajana.

RYHMÄNOHJAUSTUOKIO

Ohjausryhmä kokoontuu aika ajoin ryhmänohjaustuokioihin ryhmänohjaajansa johdolla. Kokoontumisajat on merkitty työjärjestykseen Wilmassa. Opiskelijoilla on läsnäolovelvollisuus ro-tuokioissa.

RÄSTIKOE

Lyseossa järjestetään lukuvuodessa viisi rästikoetilaisuutta, joissa on mahdollista korottaa hylättyä arvosanaa (4 tai H-merkintä) sekä suorittaa itsenäisesti opiskeltujen opintojaksojen kokeita ja muita puuttuvia kokeita. Jos opiskelija on sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi poissa päättöviikon kokeesta, hän voi suorittaa kokeen rästikoepäivänä. Tästä menettelystä opiskelijan on sovittava erikseen aineenopettajan kanssa.

TEHOPREPPAUS

Ylioppilaskokeiden edellä järjestetään opiskelijoiden kysynnän mukaan tehopreppauksia, joiden kesto on kolme tuntia. Tehopreppauksissa kerrataan tärkeitä oppiaineiden sisältöjä. Opiskelijat ilmoittautuvat preppauksiin Wilman kautta.

TENTTI

Ylioppilaskirjoitusten jälkeen opiskelijan pyynnöstä toteutettava suullinen kuulustelu, jossa kokelas voi yrittää korottaa oppiaineen päättöarvosanaa. Tentti voi sisältää kirjallisen osion.

TUNTIKAAVIO

Tuntikaavio kertoo milloin mikäkin oppitunti pidetään. Sijoittamalla palkeittain valitsemansa oppiaineiden opintojaksot tuntikaavioon syntyy opiskelijan viikoittainen työjärjestys.

YLIOPPILASTUTKINTO

Lukion päättötutkinto, johon osallistuu suurin osa lukion päättävistä.

WILMA

Lyseon hallinto-ohjelmaan integroitu www-liittymä, jonka kautta opiskelijat voivat nähdä omat työjärjestyksensä ja suoritustietonsa, ja tarvittaessa tulostaa ne. Myös opinto-ohjelman muuttaminen sekä tentteihin ja ylioppilaskokeisiin ilmoittautuminen tapahtuvat helpoimmin Wilman kautta. Wilmaan löytyy linkki koulun kotisivulta.

Lyseon historiaa

lisalmen lyseolla on rikas historia.

Koulu perustettiin yksityisenä oppikouluna 1896. Perustaminen oli osa laajempaa liikettä, jonka tavoitteena oli tarjota korkeampaa koulutusta myös pienemmillä paikkakunnilla.

Toiminta alkoi vuokratiloissa Kirkkopuistonkadun ja Louhenkadun risteyksessä sijainneessa talossa. Opetuksesta vastasi opettajatar Tilda Mikkola. Käyttäytymisestä koulussa oli selkeät ohjeet ²³⁶.

Ensimmäisen vuoden jälkeen koulu siirtyi leskirouva Wilhelmiina Hiltusen taloon Riistakadun ja Satamakadun kulmukseen. Oppilasmäärän kasvaessa koulun käyttöön vuokrattiin viisi huonetta.

Kuva 5: Ensimmäinen koulurakennus

Koululle valmistui oma koulurakennus Pohjolankadun varteen 1899. Nykyisin rakennus tunnetaan Raatihuoneena.

Varsinainen lukiokoulutus käynnistyi 1904, ja ensimmäiset ylioppilaat valmistuivat 1907. Ylioppilastutkinto oli tuolloin kaksiosaisen. Se alkoi kirjallisilla kokeilla omassa koulussa ja jatkui suullisilla kokeilla Helsingin yliopistolla. Jos kokelas läpäisi suulliset kokeet, hä-

²³⁶<https://drive.google.com/file/d/12w6ddzp6reWwwcnSadAxCnIBSFuLuZfOn/view?usp=sharing>

net julistettiin ylioppilaaksi. Lakitettavia oli ensimmäisenä vuonna seitsemän.

Nykyinen lyseorakennus valmistui Kirkonmäelle 1931.

Toisen maailmansodan aikana koulu joutui sopeutumaan vaikeisiin olosuhteisiin. Monet opettajat ja opiskelijat osallistuivat sotatoimiin, ja koulu toimi sotasairaalana. Poikkeusolojen takia 1940 ja 1942 ei järjestetty ylioppilaskirjoituksia.

Kuva 6: 6A-luokka 1964

Tytöille perustettiin oma lisalmen tyttölyseo 1949. Tyttölyseo ja lyseo toimivat erillisinä 25 vuotta, kunnes ne yhdistettiin jälleen 1974.

Koulun yhteyteen käynnistettiin 1973 iltalinja, joka tarjosi opetusta ilta-aikaan aikuisille. Iltalinjan nimi muutettiin myöhemmin aikuislinjaksi ja edelleen aikuislukioksi, joka toimi aina vuoteen 2017 saakka, kunnes se lakkautettiin vähäisen opiskelijamäärän vuoksi.

Lyseon läheisyyteen valmistui 2003 Lumakeskus Majakka, jossa sijaitsee nykyään koulun ruokala, auditorio ja luonnontieteen opetustilat.

lisalmen lyseo on tarjonnut yli sadan vuoden ajan koulutusta ja sivistystä alueensa nuorille. Koulu on sopeutunut ja kehittynyt yhteiskunnan muutosten mukana, säilyttäen samalla vahvat perinteensä ja sitoutumisensa laadukkaaseen opetukseen. Koulu on edelleen tärkeä osa lisalmen ja sitä ympäröivän alueen koulutustarjontaa.

lisalmen lyseosta on valmistunut vuosien saatossa yli 8 800 ylioppilasta.

Koulun nimi on muuttunut useita kertoja:

- lisalmen reaali- ja porvarikoulu 1896-1906
- lisalmen suomalainen yhteiskoulu 1906-1913
- lisalmen alkeiskoulu ja sen jatkuoluokat 1913-1914
- lisalmen keskikoulu ja sen jatkuoluokat 1914-1927
- lisalmen yhteislyseo 1927-1949
- lisalmen lyseo 1949-1970
- lisalmen yhteislyseo 1970-1974
- lisalmen lukio 1974-2000
- lisalmen lyseo 2000-

Lukiopolut

Takaisin ²³⁷

Onko sinulla vaikeuksia päättää, mitä valinnaisia opintoja kannattaisi suorittaa? Tässä sinua auttavat lyseon lukiopolut. Valitse oma polku mielenkiintosi tai jatko-opintosuunnitelmiesi mukaan. Voit vapaasti valita haluamiasi opintojaksoja yhdestä tai useammasta polusta. Klikkaa polkua suurentaaksesi kuvaa.

YRITTÄJYYDEN JA YHTEISKUNTATIETEIDEN POLKU
Äidinkieli ja kirjallisuus ÄI9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen ÄI10 Kirjoitustaidon syventäminen ÄI12 Kielenhuolto
Matematiikka, lyhyt MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat
Historia HI7 Maailma tänään
Yhteiskuntaoppi YH4 Lakitieto YH5 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
Psykologia PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen PS6 Sosiaalipsykologia
Elämäkatsomustieto ET2 Minä ja yhteiskunta
Filosofia FI3 Yhteiskuntafilosofia
Opinto-ohjaus OP3 Työelämään tutustuminen
Temaattiset opinnot YR1 NY24h-leiri YR2 Toiminta yrittäjänä YR3 Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen TGL Think globally

Kuva 7: ²³⁸

TEKNIIKAN JA LUONNONTIETEEN POLKU
Matematiikka, pitkä MAA10 3D-geometria MAA11 Algoritmit ja lukuteoria MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma MAA13 Ensimmäisen vuoden kertaus MAA14 Geometria ja vektorit 2 MAA15 Pitkän matematiikan kertaus MAA16 Ylioppilaskokeeseen valmentautuminen
Matematiikka, lyhyt MAB8 Matemaattinen analyysi MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus
Biologia BI4 Solu ja perinnöllisyys BI5 Ihmisen biologia BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset BI7 Biologian kertaus BI8 Lääketieteellinen biologia
Maantiede GE2 Sininen planeetta GE3 Yhteinen maailma GE4 Geomedia- tutki, osallistu ja vaikuta
Fysiikka FY3 Energia ja lämpö FY4 Voima ja liike FY5 Jaksollinen liike ja aallot FY6 Sähkö FY7 Sähkömagnetismi ja valo FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen FY9 Fysiikan kertaus FY10 Soveltavaa fysiikkaa
Kemia KE3 Molekyylit ja mallit KE4 Kemiallinen reaktio KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous KE6 Kemiallinen tasapaino KE7 Kemian kertaus
Temaattiset opinnot LKT Luonnontieteet ja kokeellinen työskentely MBK Mikrobin biologiaa ja kemiaa

Kuva 8: ²³⁹

²³⁷ <https://iisalmenlyseo.mobiezone.fi/zine-article/opinnot/>

²³⁸ https://drive.google.com/file/d/1yGLq0a_sL0LHgcOjwc48n3faUngtycuO/view?usp=sharing

²³⁹ https://drive.google.com/file/d/1jCzsoLJkr0RoIQLGmlZcaVuIvAm5_DXd/view?usp=sharing

²⁴⁰ <https://drive.google.com/file/d/1ajB3tfqMmY3FW4TcjPIeKRHzscw4L8Y/view?usp=sharing>

URHEILUN JA HYVINVOINNIN POLKU
Liikunta LI3 Uudet mahdollisuudet LI4 Yhdessä liikkuen LI5 Virkistystä liikunnasta LI6 Salibandy- ja jääpelit LI7 Mailapelit LI8 Ryhmäliikunta LI9 Vanhat tanssit Lukiopdiolmi LILD4 Liikunnan lukiopdiolmi
Terveystieto TE2 Terveys ja ympäristö TE3 Terveys ja yhteiskunta
Biologia BI5 Ihmisen biologia
Psykologia PS2 Kehittyvä ihminen PS4 Tunteet ja mielenterveys
Temaattiset opinnot UA1 Urheiluakatemia LIT Liikuntatutor-toiminta

Kuva 9: ²⁴⁰

TAITEEN JA MEDIAN POLKU
Kuvataide KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa KU4 Taiteen monet maailmat KU5 Valokuvaus KU6 Keramiikka ja kuvanveisto KU7 Piirustus, maalaus ja taidegrafiikka
Musiikki MU3 Genre – globaali utellaisuus MU4 Demo – luovasti yhdessä
Lukiopdiolmit KULD2 Kuvataiteen lukiopdiolmi MULDE Musiikin lukiopdiolmi MELD5 Median lukiopdiolmi
Äidinkieli ja kirjallisuus ÄI5 Medialukutaito ja vaikuttaminen ÄI11 Lukutaidon syventäminen ÄI14 Mediatekstii 1 ÄI15 Mediatekstii 2
Uskonto UE5 Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa UE6 Uskonto, tiee ja media UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus UO6 Ortodoksisuus, tiee ja media
Elämäkatsomustieto ET3 Kulttuurit ET4 Katsomukset
Historia HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat HI7 Maailma tänään
Temaattiset opinnot SKM Soitinmuotoilua ja kokeilevaa musiikkia VME Vaikuttava media TGL Think globally

Kuva 11: ²⁴²

KIELTEN JA KANSAINVÄLISYYDEN POLKU
Englanti EN7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa EN8 Viesti ja vaikuta puhuen EN9 A fresh start EN10 Kieliopin kertaus EN11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen
Ruotsi RUB106 Viesti ja vaikuta puhuen RUB107 Kestävä elämäntapa RUB108 Kirjoittaminen ja kulttuuri
B3-kieli Espanja, ranska, saksa, opintojaksot 1-9
Uskonto UE3/UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä
Temaattiset opinnot HES History of the English speaking world KV1 Kansainvälisyys 1 KV2 Kansainvälisyys 2 TGL Think globally

Kuva 10: ²⁴¹

²⁴¹ <https://drive.google.com/file/d/10xNFnWBG5M-hYO6IJOeWcWOQB7GxPvIS/view?usp=sharing>

²⁴² https://drive.google.com/file/d/1S5kHhR6jkOCt8_XoU_rfMkbPqoyvBEE3/view?usp=sharing

Äidinkieli ja kirjallisuus

Takaisin aineluetteloon ²⁴³

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

ÄI1 Luku- ja kirjoitustaidon perusteet, 2 op

Opiskelija tulkitsee ja arvioi erilaisia tekstejä sekä kirjoittaa tekstien pohjalta. (N)

ÄI2 Kieli ja tekstitaito, 1 op

Opiskelija syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä sekä kielen merkityksestä yksilölle ja yhteisöille. (N)

ÄI3 Vuorovaikutuksen perusteet, 1 op

Opiskelija kehittää viestintärohkettaan ja harjoittelee ryhmäviestintätaitojaan. (N)

ÄI4 Kirjallisuuden tulkinta, 2 op

Opiskelija oppii kaunokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja ja tutustuu tietokirjallisuuteen. (N)

ÄI5 Medialukutaito ja vaikuttaminen, 2 op

Opiskelija oppii argumentaation keinoja sekä perehtyy lähdekriittisesti mediateksteihin ja mediaan vaikuttajana. (N)

ÄI6 Kirjoittaminen, 1 op

Opiskelija rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessitaitojaan. Hän syventää myös käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin. (N)

ÄI7 Esiintymistaidot, 1 op

Opiskelija lisää esiintymisrohkettaan sekä kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä. (N)

ÄI8 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Opiskelija ymmärtää kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa sekä perehtyy Suomen kirjallisuuteen ja maailmankirjallisuuteen. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ÄI9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op

Opiskelija kehittää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan. (N)

ÄI10 Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op

Opiskelija vahvistaa taitojaan tuottaen asiattyylinen, laaja teksti aineistoja hyödyntäen. (N)

²⁴³<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

ÄI11 Lukutaidon syventäminen, 2 op

Opiskelija syventää asiatekstien, mediatekstien ja fiktiivisten tekstien kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

ÄI12 Kielenhuolto, 2 op

Opiskelija kertaan kielen-, tyylin- ja tekstinhuoltoa päättökoetta, tulevia opintoja ja työelämää varten. (S)

ÄI13 Fiktiiviset tekstit, 2 op

Opiskelija syventää kaunokirjallisten ja muiden fiktiivisten tekstien erittely- ja tulkintataitoaan. (S)

ÄI14 Mediatekstit 1, 2 op

Opiskelija syventää median tekstilajien tuntemustaan ja mediakriittistä lukutaitoaan. (S)

ÄI15 Mediatekstit 2, 2 op

Opiskelija syventää käsitystään mediaetiikasta ja omasta mediankäytöstään. (S)

ÄI16 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Abiturientti valmistautuu ylioppilaskirjoitusten luku- ja kirjoitustaidon kokeeseen. (S)

Lukiodiplomi

MELD5 Median lukiodiplomi

Opiskelija syventää mediaosaamistaan tekeväällä median lukiodiplomityön, johon kuuluvat portfolio ja mediaesitys. Opintojakson suorittaminen edellyttää neljän media-aiheisen opintojakson suorittamista ennen lukiodiplomin aloittamista: opintojaksot ÄI5 (Medialukutaito ja vaikuttaminen) ja ÄI14 (Mediatekstit 1) ja lisäksi kaksi muuta media-aiheista opintojaksoa, jotka voi valita opintojaksoista ÄI15 (Mediatekstit 2), GE4 (Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta), HI7 (Maailma tänään), KU3 (Kuva viestii ja vaikuttaa), UE6 (Uskonto, tiede ja media) ja VME (Vaikuttava media). (N)

Suomi toisena kielenä

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁴

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

S21 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op

Opiskelija tulkitsee ja arvioi erilaisia tekstejä ja kirjoittaa tekstien pohjalta. Opintojaksossa kerrataan suomen kielen keskeisiä rakenteita. (N)

S22 Kieli ja tekstitietoisuus, 1 op

Opiskelijan käsitys kielestä ja sen käytöstä monipuolistuu. Opiskelija ymmärtää kielen merkityksen oppimiseen ja ajatteluun ja oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan. (N)

S23 Vuorovaikutus 1, 1 op

Opiskelija kehittää viestintärohkeuttaan ja muita viestintätaitojaan monipuolisesti ja oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä. (N)

S24 Kirjallisuuden tulkinta, 2 op

Opiskelija oppii kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja. (N)

S25 Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (moduuli Tekstien tulkinta 1)

Opiskelija oppii argumentaation keinoja sekä perehtyy lähdekriittisesti mediateksteihin ja mediaan vaikuttajana. (N)

S26 Kirjoittaminen 1, 1 op

Opiskelija tutustuu kirjoitusprosessin vaiheisiin ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan. Opintojaksossa työstetään asiatekstejä yksin ja yhdessä. (N)

S27 Vuorovaikutus 2, 1 op

Opiskelija kehittää ja syventää esiintymis-, kuullunymmärtämis- ja vuorovaikutustaitojaan. (N)

S28 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Opiskelija lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan ja tulkitsee kirjallisuutta sen konteksteissa. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä arvioi niiden merkitystä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

S29 Vuorovaikutus 3, 2 op

Opiskelija kehittää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan. (N)

²⁴⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

S210 Kirjoittaminen 2, 2 op

Opiskelija kehittää omaäänistä kirjoittamista ja taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla. (N)

S211 Tekstien tulkinta, 2 op

Opiskelija syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä osaa tulkita monimuotoisia tekstejä. (N)

Englanti

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁵

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

EN1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Opiskelija tutustuu lukion kieltenopiskeluun, kehittää kielitietoisuuttaan ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat oman kieliprofiilin laatiminen, toisiin tutustuminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen. (N)

EN2 Englanti globaalina kielenä, 3 op

Keskeisiä sisältöjä ovat kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristössä, kansainväliset suhteet, rakentava vuorovaikutus sekä viestintätavat erilaisissa medioissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää tapoja kehittää vuorovaikutustaitojaan ja vahvistaa kielellistä itsetuntoaan. (N)

EN3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojakso syventää kulttuurista ymmärrystä ja rohkaisee luovaan toimintaan. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy tulkitsemaan erilaisia aihepiiriin liittyviä tekstejä ja pystyy itse tuottamaan monipuolisia tekstejä itselle tärkeistä kulttuuri-ilmiöistä. (N)

EN4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opiskelija tutustuu yhteiskunnallisiin ja ajan-kohtaisiin aiheisiin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä, argumentoida sekä hyödyntää erilaisia tietolähteitä. Keskeisiä teemoja ovat vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset ja tasa-arvo sekä yksilön vastuu muista. (N)

EN5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opiskelija syventää tiedonhankinnan taitojaan sekä oppii käyttämään asiayhteyden sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tieteenalat, erilaiset tulevaisuudenviisiot, kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot, englanti tieteen kielenä sekä tieteellisen tekstin piirteet. (N)

EN6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakso syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona. Keskeisiä sisältöjä ovat jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina sekä itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta. Kieliprofiilia täydennetään tulevaisuuden tarpeiden näkökulmasta. (N)

²⁴⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

EN7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson teemat liittyvät ympäristökysymyksiin, luonnonsuojeluun ja kestäväan elämäntapaan. Opiskelija vahvistaa aihepiiriin liittyvää sanastoaan ja kykyään ymmärtää ja tuottaa aihepiiriin liittyvää tekstiä. (N)

EN8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opiskelija syventää suullista kielitaitoaan ja taitoaan ymmärtää puhuttua kieltä. Hän kehittää puhumisen sujuvuutta sekä kykyään rakentaa dialogia. Hän osaa tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esitelmän. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

EN9 A Fresh start, 2 op

Opiskelija kerta opintojaksoissa EN1 ja EN2 opittuja kielioppiasioita ja sanastoa. Opintojakso on tarkoitettu niille ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joilla on tarvetta kerrata ja vahvistaa EN1 ja EN2 opintojaksojen sisältöä. (S)

EN10 Kieliopin kertaus, 2 op

Opiskelija kerta ja harjoittelee ylioppilaskirjoitusten kannalta keskeisiä kielioppiasioita. (S)

EN11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija tekee aikaisempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä ja harjoittelee ylioppilaskoetta varten. (S)

Ruotsi

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁶

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

RU1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Opiskelija pohtii ruotsin kielen merkitystä omassa elämässään nyt ja tulevaisuudessa, asettaa tavoitteita sekä pohtii keinoja oman oppimisensa tueksi. Aiheet liittyvät nuorten elämään ja tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa. (N)

RU2 Ruotsin kieli arjessani, 3 op

Opiskelija pohtii eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja hyvinvointi arjessa. Hän harjaannuttaa taitojaan ilmaista mielipiteitä eri vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielellä. (N)

RU3 Kulttuuri ja mediat, 2 op

Opiskelija tutustuu suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. (N)

RU4 Ympäristömme, 2 op

Aiheina ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö ja yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt. Opiskelija kehittyy erilaisten tekstilajien tulkitsijana ja tuottajana sekä vahvistaa

taitojaan ilmaista mielipiteitä ruotsin kielellä. (N)

RU5 Opiskelu ja työelämä, 2 op

Opiskelija harjoittelee työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohtii jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

RU 6 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opiskelija syventää suullista kielitaitoa ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä sekä rakentaa dialogia. Hän osaa tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esitelmän. (N)

RU7 Kestävä elämäntapa, 2 op

Opiskelija syventää kielitaitoaan fiktiivisten ja ei-fiktiivisten tekstien pohjalta kestävän elämäntavan näkökulmasta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

RU8 Kirjoittaminen ja kulttuuri, 2 op

Opiskelija laatii eripituisia tekstejä lyhyistä viesteistä laajempiin kirjoitelmiin. Hän perehtyy ruotsinkieliseen kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Tavoitteena on paitsi kirjoitustaidon myös omakohtaisen arvioinnin kehittäminen. (S)

²⁴⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

RU9 Starta på nytt, 2 op

Opiskelija kerta opintojaksoissa RU1 ja RU2 opittua sanastoa ja keskeisimpiä kielioppirakenteita. Opintojakso on tarkoitettu 1. vuoden opiskelijoille, jotka tarvitsevat kertausta ruotsin opinnoissa. (S)

RU 10 Kieliopin kertaus, 2 op

Opiskelija kerta monipuolisesti kielioppiasioita. Opintojakso on tarkoitettu opiskelujen-

sa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille, jotka tarvitsevat vahvistusta osaamiseensa. (S)

RU11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija tekee aikaisempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä ja harjoittelee ylioppilaskoetta varten. (S)

B2-/B3-kielet: espanja, ranska, saksa

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁷

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

EA1, RA1, SA1 Tutustutaan uuteen kieleen, 2 op

Opiskelija tutustuu uuteen kieleen ja sen asemaan maailmassa. Hän oppii kielen perusteet ja harjoittelee vuorovaikutusta erilaisissa arkipäivän tilanteissa. (N)

EA2, RA2, SA2 Kieli arjessa, 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, vahvistetaan viestintää ja opitaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita. (N)

EA3, RA3, SA3 Vapaa-aika ja koulu, 2 op

Opintojakson aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten elämään, ihmissuhteisiin ja kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Yläkoulussa kieltä opiskelleet jatkavat lukio-opintojaan tästä opintojaksosta eteenpäin. (N)

EA4, RA4, SA4 Arki ja kulttuuri, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan kohdekielen variantteihin ja vahvistetaan kielialueen tunte-

musta. Opitaan lisää arjen tapoja ja traditioita sekä pohditaan kulttuurieroja. (N)

EA5, RA5, SA5 Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op

Opiskelija opettelee ilmaisemaan mielipiteitään arkipäivän tilanteissa. Hän tutustuu hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin liittyviin teksteihin ja pohtii teknologian merkitystä elämässä. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa ja vuorovaikutustilanteita monipuolisesti kohdekielellä. (N)

EA6, RA6, SA6 Kulttuuri ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa käsitellään monipuolisesti erilaisia yhteiskunnallisia ja kulttuuriin liittyviä aihepiirejä. Keskiössä ovat myös ajankohtaiset teemat ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet. (N)

EA7, RA7, SA7 Jatko-opinnot ja työelämä, 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. (N)

EA8, RA8, SA8 Ajan hermolla, 2 op

Opintojaksossa syvennyttään ajankohtaisiin aiheisiin kohdekielen medioissa sekä harjoitellaan monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä. (N)

²⁴⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

EA9, RA9, SA9 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Harjoitellaan monipuolisesti ylioppilaskoetta varten. (S)

Matematiikka, pitkä

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁸

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

MAA01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opiskelija kerta lukujoukot, peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan periaatteet ja potenssien laskusäännöt. Hän syventää murto lukujen laskutoimitusten osaamistaan ja vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä. Opiskelija ratkaisee yhtälöitä ja yhtälöpareja sekä käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa. Hän käyttää ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa. (N)

MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op

Opiskelija laskee polynomien tuloja ja opiskelee binomikaavat. Opiskelija ratkaisee polynomi yhtälöitä ja -epäyhtälöitä ja tutkii juurten lukumäärää. Lisäksi hän ratkaisee rationaali- ja juuri yhtälöitä. (N)

MAA03 Geometria, 2 op

Opiskelija oppii hahmottamaan ja ratkaisemaan geometrisia ongelmia käyttämällä hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- että vinokulmaisen kolmion trigonometriaa. Opiskelija laskee pinta-aloja ja tilavuuksia. (N)

MAA04 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op

Opiskelija tutustuu suoran, paraabelin ja ympyrän yhtälöihin. Lisäksi hän ratkaisee itseisarvo yhtälöitä. Opiskelija tutustuu vektorikäsitteeseen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin. Opiskelija oppii ratkaisemaan tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla. (N)

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op

Opiskelija perehtyy trigonometriin funktioihin yksikköympyrän avulla. Hän ratkaisee trigonometriä yhtälöitä sekä tutustuu eksponentti- ja logaritmifunktioihin. (N)

MAA06 Derivaatta, 3 op

Opiskelija tutkii raja-arvoja, jatkuvuutta ja derivaattaa. Lisäksi hän tutustuu derivoimis sääntöihin ja tutkii funktion kulkua ja ääriarvoja. Opiskelija opettelee derivoimaan yhdistetyn funktion. (N)

MAA07 Integraalilaskenta, 2 op

Opiskelija oppii integraalifunktion käsitteen ja integraalifunktioiden määrittämisen. Hän selvittää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen. (N)

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opiskelija perehtyy diskreettiin jakaumaan ja määrittää jakauman tunnuslukuja. Hän pe-

²⁴⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

rehtyy myös todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja laskusääntöihin. (N)

MAA09 Talousmatematiikka, 1 op

Opiskelija tutustuu aritmeettiseen ja geometriseen lukujonoon sekä soveltaa lukujonon kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa. Opiskelija ratkaisee korkolaskuja. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAA10 3D-geometria, 2 op

Opiskelija tutkii kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla. Opiskelija vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä. Opiskelija tutustuu kahden muuttujan funktioon. (N)

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op

Opiskelija tutustuu lukuteorian peruskäsitteisiin ja jaollisuuteen. Opiskelija perehtyy logiikan käsitteisiin ja oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja. (N)

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op

Opiskelija perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan

normaalijakaumaa. Opiskelija tutkii funktion jatkuvuutta ja derivoituvuutta ja tutustuu funktioiden raja-arvoihin äärettömyydessä. Opiskelija oppii muodostamaan käänteisfunktioita. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAA13 Ensimmäisen vuoden kertaus, 2 op

Opiskelija kerta opintojaksojen MAY1-MAA4 sisältöjä toisen lukiovuoden alussa. (S)

MAA14 Geometria ja vektorit 2, 2 op

Opiskelija tutustuu avaruuskappaleisiin ja niiden ominaisuuksiin ääriarvosovelluksineen. Lisäksi hän syventää ja laajentaa vektorigeometrian osaamistaan. (S)

MAA15 Pitkän matematiikan kertaus, 2 op

Opiskelija muodostaa yhtenäisen kuvan pitkän matematiikan osa-alueista. (S)

MAA16 Ylioppilaskokeeseen valmistuminen, 2 op

Opiskelija laskee kurssilla aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä. (S)

Matematiikka, lyhyt

Takaisin aineluetteloon ²⁴⁹

N = numeroarvosana
S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

MAB01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opiskelija kerta lukujoukot, peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan periaatteet ja potenssien laskusäännöt. Hän syventää murto lukujen laskutoimitusten osaamistaan ja vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä. Opiskelija ratkaisee yhtälöitä ja yhtälöpareja sekä käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa. Hän käyttää ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa. (N)

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op

Opiskelija käyttää lausekkeitä, yhtälöitä, lukujonoja ja lukujonojen summia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa. Hän tutustuu toisen asteen polynomifunktioon ja toisen asteen yhtälöön. Hän käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä. (N)

MAB3 Geometria, 2 op

Opiskelija tekee havaintoja ja päätelmiä kuvien ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Hän vahvistaa tasokuvien ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan ja ratkaisee käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen. Hän käyt-

tää ohjelmistoja kuvien ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä. (N)

MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op

Opiskelija tutkii reaali maailman ilmiöiden säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla. Hän arvioi mallien käyttökelpoisuutta ja tekee mallien avulla ennusteita. Hän käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä. (N)

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opiskelija käsittelee ja tulkitsee tilastollisia aineistoja sekä määrittelee tilastollisia tunnuslukuja. Hän perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja laskulakeihin. Hän käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa. (N)

MAB6 Talousmatematiikan alkeet, 1 op

Opiskelija oppii talousmatematiikan peruskäsitteitä ja -taitoja. Hän syventää prosenttilaskennan taitojaan ja oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä. Hän käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä. (N)

²⁴⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

MAB7 Talousmatematiikka, 1 op

Opiskelija käyttää lukujonoja ja niiden summia talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa ja oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja. Hän vahvistaa matemaattisia valmiuksia talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan. Hän hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä. (N)

MAB6MAB7 Talousmatematiikan taidot, 2 op

Opintojakso sisältää MAB6 ja MAB7 opinnot. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op

Opiskelija tutkii funktion muutosnopeutta sekä tutustuu derivaattaan muutosnopeuden mittana. Hän tutkii polynomifunktion kulkua ja määrittää polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon. Hän käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä. (N)

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op

Opiskelija tutustuu normaalijakaumaan ja binomijakaumaan sekä määrittää niihin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä. Hän oppii luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteet. Hän määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä ohjelmistojen avulla. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAB10 Opintojaksojen MAB1 ja MAB2 kertaus, 2 op

Opiskelija kertailee opintojaksojen MAB1 ja MAB2 sisältöjä ja vahvistaa näissä laskutaitoa. (S)

MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op

Opiskelija kertailee ja syventää lyhyen matematiikan keskeisiä sisältöjä. (S)

MAB12 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija laskee lyhyen matematiikan vanhoja ylioppilaskoetehtäviä. (S)

Biologia

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁰

N = numeroarvosana
S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

BI1 Elämä ja evoluutio, 2 op

Opiskelija tutustuu elämän edellytyksiin maapallolla ja sen tunnusomaisiin piirteisiin, kuten eliöiden lisääntymiseen ja kehitykseen. Opiskelija perehtyy biologiaan tieteenä ja biologisen tiedon tuottamisen tapoihin. Hän tutustuu nykyiseen eliökuntaan ja sen luokitteluun sekä perehtyy evoluution mekanismeihin. (N)

BI2 Ekologian perusteet, 1 op

Opiskelija tutustuu ekologian perusteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen. Hän perehtyy ekosysteemien toimintaan ja monimuotoisuuden merkitykseen ja tutustuu siihen, miten niitä tutkitaan. (N)

BI3 Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op

Opiskelija perehtyy ihmisen aiheuttamiin muutoksiin ekosysteemeissä ja pohtii ympäristöongelmien ratkaisukeinoja. Hän tutustuu ympäristön tilan seuraamiseen ja tutkimiseen sekä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen. Hän tutustuu myös keinoihin vaikuttaa ekologisesti kestävään tulevaisuuteen ja oman ympäristönsä hyvinvointiin. (N)

BI2BI3 Ekologia ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa yhdistyvät BI2 ja BI3 opintojaksoiden sisällöt. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

BI4 Solu ja perinnöllisyys, 2 op

Opiskelija tutustuu tarkemmin erilaisiin soluihin, niiden aineenvaihduntaan ja lisääntymiseen. Hän perehtyy perinnöllisyyden perusteisiin ja ominaisuuksien siirtymiseen jälkeläisille. (N)

BI5 Ihmisen biologia, 2 op

Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Hän tutustuu eri elimistöjen toimintaan ja toiminnan säätelyyn, aineenvaihduntaan ja ihmisen toimintaan kokonaisuutena. Hän perehtyy myös ihmisen lisääntymiseen ja uuden yksilön kehitykseen. (N)

BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op

Opiskelija syventää tietämystään geenitiedosta ja sen sovellusmahdollisuuksista. Hän tutustuu bioteknologian, geenitekniikan ja mikrobiologian erilaisiin sovelluksiin ja niiden merkitykseen ravinnontuotannossa, teollisuudessa, ympäristönsuojelussa ja lääketieteessä. (N)

²⁵⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

konaisuuksien hallintaa. (S)

BI7 Biologian kertaus, 2 op

Opiskelija valmentautuu biologian ylioppilaskokeeseen kertaamalla keskeisiä biologian käsitteitä, ilmiöitä ja kokonaisuuksia. Erityisesti voidaan kerrata vaikeuksia tuottaneita sisältöjä. Opiskelija harjoittelee tehtäviin vastaamista, tiedon jäsentämistä ja laajojen asiako-

BI8 Lääketieteellinen biologia, 2 op

Opiskelija syventää tietoja ihmiselimestöstä ja perehtyy sairauksien ja hoitojen biologiseen perustaan. Opiskelija perehtyy myös erilaisiin hoitoalan ja lääketieteen opintoihin, ammatteihin ja työpaikkoihin vierailujen ja vierailijoiden avulla. (S)

Maantiede

Takaisin aineluetteloon ²⁵¹

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

GE1 Maailma muutoksessa, 2 op

Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon ja ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä muutoksia sekä varautua ja sopeutua niihin. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

GE2 Sininen Planeetta, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syyseuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. (N)

²⁵¹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

GE3 Yhteinen maailma, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. (N)

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op

Opintojakso perehdyttää aiemmissä opintojaksoissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

GE5 Maantieteen kertauskurssi, 2 op

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään maantieteessä opittuja asioita. Opintojakso on tiivistelmä lukion maantieteen oppimäärään kuuluvista pakollisista ja syventävistä opinnoista. Opintojaksossa pyritään maantieteellisten ilmiöiden kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen ja tietojen syventämiseen. (S)

Fysiikka

Takaisin aineluetteloon ²⁵²

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

FY1 Fysiikka luonnontieteenä, 1 op

Opiskelija tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Tavoitteena on herättää ja syventävää kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan. (N)

FY2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op

Opiskelija tutustuu energian käsitteeseen ja energian tuotantotapoihin. Tavoitteena on saada valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

FY3 Energia ja lämpö, 2 op

Opiskelija tutkii lämpöopin ilmiöitä, systeemin termodynaamista tilaa ja olomuodonmuutoksia. Hän syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä. (N)

FY4 Voima ja liike, 2 op

Opiskelija tutkii kokeellisesti ja teoreettisesti etenemisliikkeeseen ja voimaan liittyviä ilmiöitä. Hän harjoittelee graafista esitystä ja tutustuu säilymislakien merkitykseen fysiikassa. (N)

FY5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op

Opiskelija perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin mm. tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä. (N)

FY6 Sähkö, 2 op

Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin ja -mittauksiin ja tutkii yksinkertaisia tasavirtapiirejä. (N)

FY7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op

Opiskelija tutustuu sähkömagnetismiin ja valoon liittyviin käsitteisiin ja oppii soveltamaan niitä yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä. (N)

FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op

Opiskelija opettelee käyttämään ja soveltamaan aineen ja säteilyn käsitteitä. Hän syventää kokonaiskuvaansa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä. (N)

²⁵²<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

keeseen. Hän saa kattavan kokonaiskuvan luokiofysiikasta.

FY9 Fysiikan kertaus, 2 op

FY10 Soveltavaa fysiikkaa, 2 op

Opiskelija parantaa valmiuksiaan osallistua ylioppilaskirjoitusten fysiikan ainereaaliko-

Opiskelija tutustuu fysiikkaan monipuolisilla ja mielenkiintoisilla tavoilla.

Kemia

Takaisin aineluetteloon ²⁵³

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

KE1 Kemia ja minä, 1 op

Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia, jotka herättävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan. Opiskelija tutustuu jaksolliseen järjestelmään, atomin rakenteeseen, ainemäärään ja konsentraatioon. Aineiden ominaisuuksiin opiskelija tutustuu muun muassa kokeellisen työskentelyn avulla. Samalla työturvallisuusnäkökohdat tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op

Opiskelija tutustuu kemian merkitykseen kestäväen elämäntavan edistämässä. Luonnontieteellisen tiedon luonne ja sen kehittyminen tulevat opiskelijalle tutuiksi. Opiskelija oppii kuvaamaan aineen rakennetta erilaisilla malleilla. Kemiallisiin sidoksiin ja aineiden ominaisuuksiin opiskelija tutustuu muun muassa kokeellisen työskentelyn avulla. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KE3 Molekyylit ja mallit

Opiskelija tutustuu hiilen yhdisteisiin muun muassa niiden mallintamisen ja erilaisten

spektrien antaman tiedon avulla. Opiskelija oppii hiilivetyjen sekä happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja niiden nimeämisen perusteet. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa ainemäärästä ja konsentraatiosta muun muassa liuosten valmistamisessa ja laimentamisessa. (N)

KE4 Kemiallinen reaktio

Opiskelija tutkii saostumis-, hajoamis-, protolyysi- ja neutraloitumisreaktiota sekä hiilen yhdisteiden reaktioita kokeellisesti tai erilaisilla malleilla käyttäen. Opiskelija ymmärtää, ettei ainetta häviä kemiallisessa reaktiossa. Ideaalikaasun tilanyhtälö tulee opiskelijalle tutuksi. (N)

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous

Erilaiset energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa tulevat opiskelijalle tutuiksi. Opiskelija tutustuu kiertotalouteen ja erilaisiin energiaratkaisuihin. Opiskelija tutkii sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti tai erilaisia malleja käyttäen. Reaktiosarjoihin liittyvät laskut sekä seoslaskut tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

KE6 Kemiallinen tasapaino

Opiskelija tutkii kokeellisesti reaktionopeuteen tai kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä. Hapot, emäkset, niiden ympäristövaikutukset ja puskuriliuokset tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

²⁵³<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KE7 Kemian kertaus

Opiskelija valmistautuu kemian ylioppilaskokeeseen. Opiskelija kertaan kemian opintojak-

sojen keskeisiä sisältöjä ja syventää ymmärrystä niistä. Ohjelmistot, joita käytetään kemian ylioppilaskokeessa, tulevat opiskelijalle tutuiksi. (S)

Evankelis-luterilainen uskonto

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁴

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojakso käsittelee maailman uskonto-tilannetta, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden yleispiirteitä sekä tieteen ja uskonnon välistä suhdetta. Opintojaksossa tutustutaan myös juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn, oppiin, etiikkaan ja elämäntapaan. (N)

UE2 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op

Opiskelija perehtyy kristinuskon keskeisiin jakautumisiin ja niiden seurauksena syntyneisiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opintojakson muita aiheita ovat uskonnon vaikutus yhteiskuntaan ja yksilöön, kristinuskon ajankohtaiset kysymykset ja asema Euroopassa. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opiskelija perehtyy Aasiassa syntyneisiin uskontoihin ja pohtii niiden vaikutuksia yksi-

löö, kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan. Hän tutustuu myös luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kansainvälisissä työtehtävissä. (N)

UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Opiskelija tutustuu suomalaisen uskonnollisuuden historiaan ja suomalaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden yhteiskunnalliseen vaikutukseen ja merkitykseen. Opintojakson muita aiheita ovat uskonnonvapaus, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutus sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvä ajankohtainen keskustelu. (N)

UE5 Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op

Opintojaksossa käsitellään uskonnon ja taiteen välistä suhdetta ja perehdytään uskonnollisten teemojen, oppien ja symboliikan käsitteeseen erilaisissa taidemuodoissa. (N)

UE6 Uskonto, tiede ja media, 2 op

Opiskelija perehtyy uskonnollisen median keinoihin, kuten asenteiden ja mielikuvien muokkaamiseen. Lisäksi hän tarkastelee median ja uskonnon välisiä suhteita. (N)

²⁵⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

kaan ja harjoittelee vanhoihin yo-koekysymyksiin vastaamista. Hän kertaakaan uskonnon opintojaksojen keskeisimpiä asioita. (S)

UE7 Uskonnon kertaus, 2 op

Opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen, perehtyy hyvään vastaustekniik-

Ortodoksinen uskonto

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁵

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

UO1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojakso käsittelee maailman uskontotilannetta, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden yleispiirteitä. Opintojaksossa tutustutaan myös juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn, oppiin, etiikkaan ja elämäntapaan. (N)

UO2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op

Opiskelija perehtyy kristinuskon keskeisiin jakautumisiin ja niiden seurauksena syntyneisiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opintojaksossa tutustutaan ortodoksinen kirkon historiaan. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opiskelija perehtyy Aasiassa syntyneisiin uskontoihin ja pohtii niiden vaikutuksia yksilöön, kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan. Hän tutustuu myös luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kansainvälisissä työtehtävissä. (N)

UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Opiskelija tutustuu suomalaisen uskonnollisuuden historiaan lähinnä ortodoksinen kirkon näkökulmasta. Opintojaksossa käsitellään lisäksi uskonnonvapautta, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää keskustelua ortodoksinen kirkon näkökulmasta. (N)

UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan uskontojen ja taiteen vuorovaikutukseen ja uskontojen merkitykseen taiteen kehityksessä sekä uskontojen ja erityisesti ortodoksinen kristillisyyden ilmenemiseen nykypäivän taiteessa. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kristillinen taide ja erityisesti ortodoksinen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia. (N)

UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op

Opintojaksossa arvioidaan ja analysoidaan uskonnon, tieteen ja median välisiä suhteita. Perehdytään ortodoksisuuden ja muiden uskontojen mediakuvaan. Perehdytään tieteen, median ja ortodoksinen kirkon ihmiskuvaan. Hahmotetaan uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksinen kirkkoon liittyvää ajan-kohtaista tutkimusta. (N)

²⁵⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Elämänkatsomustieto

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁶

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

ET1 Minä ja hyvä elämä, 2 op

Opintojakson aikana perehdytään hyvän elämän osa-alueisiin ja pohditaan niiden vaikutuksia omiin identiteettivalintoihin. Opiskelija kehittää kykyään eritellä elämänkatsomuksensa vaikuttavia tekijöitä ja oppii erilaisista käsityksistä hyvästä elämästä ja niihin liittyvistä valinnoista. (N)

ET2 Minä ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan rakenteisiin liittyviin tekijöihin, ihmisoikeuksiin ja yhteisöihin vaikuttaviin ilmiöihin, kuten ilmastonmuutokseen ja kestäväan kehitykseen. Opiskelija kehittää kykyään arvioida yhteiskunnallisia kysymyksiä kriittisesti ja pohdiskelee omaa asemaansa yksilönä länsimaisessa yhteiskunnassa. Opintojakso tukee opiskelijan valmiuksia pohtia yhteiskunnan osuutta hyvän elämän osana sekä miten yksilö voi vaikuttaa yhteisössä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ET3 Kulttuurit, 2 op

Opintojakso syventää opiskelijan ymmärrystä kulttuureista, niiden merkityksestä osana

inhimillistä toimintaa ja kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta. Opiskelija perehtyy kulttuurintutkimuksen välineisiin ja teorioihin sekä tutkii maailman kulttuuriperintöä ja suomalaisen kulttuurin monimuotoisuutta. (N)

ET4 Katsomukset, 2 op

Opiskelija perehtyy erilaisiin katsomuksiin. Hän oppii jäsentelemään oman elämänkatsomuksensa rakentumista osana katsomusten historiallista kehitystä. Opintojakso tutustuttaa katsomusten historiaan ja tieteellisen maailmankuvan syntyprosessiin historian murroskohtien avulla. Opiskelija kehittää kykyään arvioida katsomusten vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämän- ja maailmankatsomuksiin. (N)

ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op

Opintojakso tarkastelee uskonnollisiin ja uskonnottomisiin katsomuksiin liittyviä ilmiöitä ja niiden välisiä eroja. Opintojaksossa korostuvat suurten maailmanuskontojen tuntemus, katsomuksiin liittyvän käsitteistön tunteminen sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tunnistaminen arkielämässä. Opintojakso opettaa ymmärtämään uskonnottomuuden ja uskonnollisuuden historiallisesti rakentuneina, monimuotoisina ja muuttuvina ilmiöinä, joilla on vahvat kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset. (N)

²⁵⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

ET6 Tulevaisuus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan tulevaisuuden skenaarioihin ja siihen, miten tulevaisuutta voidaan tutkia. Lähitulevaisuuden yhteiskunnallisista ja ympäristöllisistä ilmiöistä tarkas-

tellaan muun muassa tekoälyn ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Opintojakson aikana opetellaan arvioimaan, kuinka yksilö ja yhteiskunta voivat vaikuttaa kestäväällä toiminnalla paremman tulevaisuuden rakentamiseen. (N)

Filosofia

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁷

N = numeroarvosana

S = suoritusero

Pakolliset opintojaksot

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op

Opiskelija tutustuu filosofiaan oppiaineena. Hän opettelee uusia käsitteitä, kriittistä ajattelua ja argumentointia. (N)

FI2 Etiikka, 2 op

Opintojaksossa perehdytään filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

FI3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op

Opintojaksossa käsitellään yhteiskuntafilosofian keskeisiä käsitteitä ja suuntauksiin se-

kä perusnäkökymiä yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon. Käsiteltäviä aiheita on mm. oikeudenmukaisuutta, valtaa ja poliittiset ihanteet sekä yhteiskunnallisia jännitteet, kuten sotaa ja terrori. (N)

FI4 Totuus, 2 op

Opintojaksossa käsitellään monipuolisesti tiedon, tieteen, totuuden, mielipiteiden ja uskomusten välistä suhdetta, sekä tieteellistä tutkimusta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

FI5 Filosofian kertaus, 2 op

Opintojaksossa kerrataan filosofian kurssien pääasiat ja pyritään luomaan laajempi kuva filosofian aiheiden linkittymiseen toisiinsa ja nykyajan maailmaan. Opintojakson tarkoituksena on valmistaa oppilas ylioppilaskokeeseen. (S)

²⁵⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Psykologia

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁸

N = numeroarvosana
S = suoritusero

Pakolliset opintojaksot

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisen toimintaa biologisena, psyykkisenä, sosiaalisena ja kulttuurisena olentona. Jakson tärkeimpiä teemoja ovat oppiminen ja opiskelu ja siihen vaikuttavat tekijät sekä psykologinen tutkimus. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

PS2 Kehittyvä ihminen, 2 op

Opiskelija tutustuu lapsuuden ja nuoruuden kehityksen osa-alueisiin ja haasteisiin. Aiheina ovat mm. kielen kehitys, minäkäsitys, sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti. (N)

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op

Opintojaksossa käsitellään tiedonkäsittelyä ja ajatteluun vaikuttavia toimintoja sekä aivojen ja hermoverkoston toimintaa. Aiheina ovat mm. havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti ja kieli. (N)

PS4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op

Opintojaksossa käsitellään tunteita sekä psyykkistä hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä, kuten nukkumista, unta, stressiä ja kriiseistä selviytymistä. Opiskelija tutustuu myös mielenterveyden häiriöihin, niiden syihin ja hoitomenetelmiin. (N)

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op

Opiskelija tutustuu persoonallisuuspsykologian keskeisiin käsitteisiin, kuten temperamentin, persoonallisuuden piirteisiin, luovuuteen ja älykkyyteen. Opintojaksossa pohditaan myös kulttuurin ja yhteisön vaikutusta yksilöön. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

PS6 Sosiaalipsykologia, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan sosiaalipsykologian perusilmiöihin, tutkimuksiin ja käsitteisiin ja harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. (N)

PS7 Psykologian kertaus, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi ylioppilaskirjoitusten ohjeistus, harjoitellaan esseevastauksen kirjoittamista ja kerrataan psykologian opintojaksojen sisältöä sekä harjoitellaan vanhoihin ylioppilaskokeisiin vastaamista. (S)

²⁵⁸<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Historia

Takaisin aineluetteloon ²⁵⁹

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

HI1 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa ympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Opintojaksossa tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Opintojaksossa harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä. Opintojakson yhteydessä esitellään historia-alaan liittyviä ammatteja ja jatko-opintomahdollisuuksia. Tässä yhteydessä tuodaan esille historian opiskeluun liittyvien sisältöjen merkityksellisyys työelämätaitojen näkökulmasta. (N)

HI2 Kansainväliset suhteet, 2 op

Opintojakso tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Opintojaksossa analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu

sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Opintojaksossa syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin. (N)

HI3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksossa perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

HI4 Eurooppalainen ihminen, 2 op

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksossa perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena ovat eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä. (N)

²⁵⁹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op

Opintojakso tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian aikaan asti. Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Opintojaksossa syvennyttään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin. (N)

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutokseen sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisenä käsitteenä. Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

HI7 Maailma tänään, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu maailman ja Suomen ajankohtaisten uutisten, tapahtumien ja niiden taustojen tarkasteluun. Mistä on todella kysymys Putinin Venäjällä, Ukrainassa, suometumisessa, Nato-jäsenyydessä? Opintojakso syventää opiskelijan yleissivistystä, tietämystä ja valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten. (S)

HI8 Yhdysvaltojen historia, 2 op

Opintojakso tarkastelee maailman johtavan suurvallan Yhdysvaltojen historian keskeisiä kehityslinjoja asuttamisesta 2020-luvulle sekä lyhyesti amerikkalaista kulttuuriperintöä. Opintojakso syventää opiskelijan yleissivistystä, tietämystä ja valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten. (S)

HI9 Historian kertaus, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu abiturienttien tiiviiksi valmennusjaksoksi ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa harjoitellaan historian yo-kirjoitusten vanhojen kysymysten avulla, tutkitaan mallivastauksia ja kerrataan historian yksityiskohtia ja pitkiä linjoja. (S)

Yhteiskuntaoppi

Takaisin aineluetteloon ²⁶⁰

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

YH1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Opintojakso keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen. (N)

YH2 Taloustieto, 2 op

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta. (N)

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yk-

sittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Miksi Suomi liittyy Natoon? Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiötä koskevaan keskusteluun. Opintojakson toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

YH4 Lakitieto, 2 op

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

YH5 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 2 op

Opintojakso perehdyttää opiskelijat laajemmin YH1-4-opintojaksojen sisältöihin painottaen esimerkiksi ajankohtaisia asioita Suomen yrittäjyydestä, politiikasta, taloudesta, turvallisuuspolitiikasta ja Euroopan unionin toiminnasta. Opintojakso pyrkii antamaan monipuoliset valmiudet opiskelijalle toimia aktiivisena yhteiskunnallisena vaikuttajana ja mahdollisesti yrittäjänä ja poliitikkona. (S)

²⁶⁰<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

YH6 Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op

Tämä opintojakso on tarkoitettu abiturienttien tiiviiksi valmentautumiseksi ylioppilaskir-

joituksiin kertaamalla ja harjoittamalla yhteiskuntaopin yo-kirjoitusten vanhoja kysymyksiä, mallivastauksia, yksityiskohtia ja pitkiä linjoja. (S)

Terveystieto

Takaisin aineluetteloon ²⁶¹

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

TE1 Terveys voimavarana, 2 op

Opintojaksossa luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämistä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä ja niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisössä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

TE2 Terveys ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksos-

sa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin. (N)

TE3 Terveys ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveystalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaisinta on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TE4 Terveystiedon kertaus, 2 op

Terveystiedon kertaus painottuu pakollisen opintojakson ja valtakunnallisten valinnaitten opintojaksojen tärkeimpien sisältöalueiden kertaamiseen. Opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeessa käytettyjen tehtävätyyppien vastaamista. Tehtävien lisäksi tutustutaan aikaisempiin terveystiedon ylioppilaskysymyksiin ja niiden pisteytysohjeisiin sekä terveystiedon ylioppilaskokeen käytäntöihin. Opiskelijat laativat ylioppilaskirjoituksiin valmistavan lukusuunnitelman. (S)

²⁶¹<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Liikunta

Takaisin aineluetteloon ²⁶²

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

LI1 Oppiva liikkuja, 2 op

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistymisen myötä. (N)

LI2 Aktiivinen elämä, 2 op

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan fyysisien ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointiin, ylläpitoon ja kehittämiseen monipuolisesti liikkuen. Hän syventää tietojansa liikkuvuuden ja kehonhuollon alueella sekä liike- ja suoritusmekaniikoissa. Lisäksi opiskelijan yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehitetään liikunnallisilla pari- ja ryhmätehtävillä. (N)

²⁶²<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

LI3 Uudet mahdollisuudet, 2 op

Opintojaksossa edistetään opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä. Keskeiset sisällöt ovat uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen. (N)

LI4 Yhdessä liikkuen, 2 op

Opintojaksossa edistetään opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Keskeisenä sisältönä ovat pallopelit. Opiskelija kehittää palloilutaitojaan ja parantaa pelikäsitystään yhteistoiminnallisesti. Opintojakson sisältö rakentuu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (N)

LI5 Virkistystä liikunnasta, 2 op

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuva, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuu toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

LI6 Salibandy- ja jääpelit, 2 op

Opiskelija kehittää joukkuepelitaitojaan ja taktista osaamistaan, oppii sääntöjä ja harjaannuttaa omia pelitaitojaan. Hän pelaa salibandya ja erilaisia jääpelejä. Opintojakson sisältö rakentuu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (S)

LI7 Mailapelit, 2 op

Opiskelija harjaannuttaa mailapelitaitojaan. Lajeja ovat mm. sulkapallo, tennis, pickleball, pöytätennis ja golf. Opintojakson sisältö rakentuu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (S)

LI8 Ryhmäliikunta, 2 op

Opiskelija tutustuu ryhmän toiveiden mukaisesti eri ryhmäliikunnan muotoihin esim. spinning, ilmajooga, kahvakuula, fitball, foamroller. Opintojakson sisältöön kuuluu myös erilaiset lihashuolto- ja rentoutusharjoitukset. (S)

LI9 Vanhat tanssit, 2 op

Opintojakson sisältönä ovat vanhat tanssit, vanhojen päivän tapakulttuuriin tutustuminen sekä hyvien käytöstapojen kertaaminen. Opintojaksolle voi ilmoittautua, jos haluaa osallistua vanhojen päivään ja/tai sen järjestykseen, mutta ei esimerkiksi vakaumuksen tai fyysisen esteen vuoksi halua tai voi osallistua tanssiin. Tässä tapauksessa opiskelijalle sopivista osallistumisen tavoista keskustellaan yhdessä opettajan kanssa. (S)

Lukiodiplomi

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi, 2 op

Valtakunnallisen liikunnan lukiodiplomin suorittamisen ehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä lukion liikunnan kurssia. Tämän lisäksi opiskelija antaa näytöt liikuntatiedoistaan (tutkielma), liikuntakykyisyydestään ja erityisosaamisestaan tai harrastuneisuudestaan valitsemassaan lajissa. Opiskelijan yhteistyötaidot arvioidaan liikunnan opintojaksojen perusteella. Lisäksi opiskelija laatii liikunta – ja urheiluharrastuksiin portfolion. (N)

Musiikki

Takaisin aineluetteloon ²⁶³

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

MU1 Intro – kaikki soimaan, 2 op

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan. Hän käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti sekä tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan. Hän ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa sekä ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa. (N)

MU2 Syke – soiva ilmaisu, 2 op

Opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa. Hän kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan. Opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä sekä heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita. (N)

Tämä opintojakso on vaihtoehtoinen KU2-opintojakson kanssa. Opiskelija voi halutessaan suorittaa molemmat, sekä KU2- että MU2-opintojaksot.

²⁶³<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MU3 Genre – globaali uteliaisuus, 2 op

Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä yhteyksiä. Hän perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin. Hän oppii hahmottamaan itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa ja tunnistamaan omat lähtökohdansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet. (N)

MU4 Demo – luovasti yhdessä, 2 op

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteiden välisessä prosessissa. Hän ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista sekä hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan. (N)

Lukiodiplomi

MULD6 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Musiikin lukiodiplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla: musiikkiprojektina tai näytesalkkuna lukioaikaisista töistä. Valtakunnallisen lukiodiplomin suoritusehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä musiikin opintojaksoa. (N)

Kuvataide

Takaisin aineluetteloon ²⁶⁴

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Pakolliset opintojaksot

KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op

Opiskelija perehtyy taiteen erilaisiin tehtäviin ja visuaalisen ilmaisun keinoihin toteuttamalla omia taidetuotoksia sekä analysoimalla kuvaa sanallisesti. (N)

KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op

Opiskelija toteuttaa muotoiluun ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tehtäviä, joita toteutetaan esim. pienoismalleina, piirustuksina ja maalauksina sekä kirjallisina esittelyinä ja analyyseinä. (N)

Tämä opintojakso on vaihtoehtoinen MU2-opintojakson kanssa. Opiskelija voi halutessaan suorittaa molemmat, sekä KU2- että MU2-opintojaksot.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op

Opiskelija perehtyy mediaan mm. graafisen viestinnän, valo- ja elokuvailmaisun sekä mediakuva-analyysin avulla. Osa töistä tehdään kuvanmuokkaus- ja editointiohjelmilla. (N)

KU4 Taiteen monet maailmat, 2 op

Opiskelija perehtyy taidehistoriaan ja eri aikakausien taidekäsitteisiin. Opiskelija toteuttaa tyyliuuntiin liittyviä omia taidetuotoksia erilaisilla tekniikoilla. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KU5 Valokuvaus, 2 op

Opiskelija valokuvaa digijärjestelmäkameralla ja perehtyy kuvasommittelun ohella kamera-tekniisiin säätöihin ja niiden vaikutuksiin valokuvassa. Valokuvaustehtävissä kokeillaan eri tyyli- ja laajuuksien mukaista ilmaisua ja tutustutaan ammattivalokuvaajien tuotantoon. Omia valokuvaotoksia muokataan esim. Photoshop-ohjelmalla, (S)

KU6 Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op

Opiskelija toteuttaa erilaisilla keramiikan ja kuvanveiston tekniikoilla kolmiulotteisia teoksia, joissa sovelletaan taideteollisuuden, taidehistorian ja nykytaiteen erilaisia ilmaisukeinoja. (S)

KU7 Piirustus, maalaus ja taidegrafiikka, 2 op

Opiskelijalla on mahdollisuus syventyä valitsemiinsa aihekokonaisuuksiin ja tekniikkoihin, esim. hiilipiirustukseen, akryylimaalaukseen, metalli- tai kartonkigrafiikkaan, monotypiaan. (S)

²⁶⁴<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Lukiodiplomi

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Diplomityö muodostuu teoksesta sekä portfolioista (työskentelyprosessin kuvaus, itsearvi-

ointi ja kuvataiteen tuntemus). Opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja kuvataideharrastuneisuudestaan. Valtakunnallisen lukiodiplomin suoritusehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä kuvataiteen opintojaksoa.

Opinto-ohjaus

Takaisin aineluetteloon ²⁶⁵

N = numeroarvosana

S = suoritusmerkintä

Pakolliset opintojaksot

OP1 Minä opiskelijana, 2 op

Opintojakson sisällöt toteutuvat ryhmäohjauksena, erilaisina infoina ja henkilökohtaisina ohjaustapahtumina.

Opintojakso suoritetaan opiskelijan koko lukio-opintojen aikana. Ensimmäisenä opiskeluvuotena keskitytään lukio-opintojen käytänteisiin ja opintojen rakenteeseen sekä laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma. Toisen opiskeluvuoden opintojakson sisällöt muodostuvat ylioppilastutkintoon valmistautumisesta ja sen suorittamiseen liittyvästä suunnitelmasta. Kolmantena opiskeluvuotena keskitytään jatko-opintojen suunnitteluun ja ammatilliseen suuntautumiseen. Opiskelija laatii opintojensa päätteeksi jatko-opintosuunnitelman. (S)

OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op

Opiskelija kehittää opintojaksolla itsetunteestaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämäntaitojaan. Hän tutustuu korkeasteen koulutusvaihtoehtoihin sekä perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin. Opiskelija tutustuu keskeisiin työelämävaatimuksiin ja -taitoihin. Opintojakson aikana on mahdollista tutustua työelämään yhden päivän ajan. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuotena. (S)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

OP3 Työelämään tutustuminen, 2 op

Opiskelija tutustuu valitsemaansa ammattiin tai työpaikkaan koulun loma-aikoina tai viikonloppuina tai hankkii vapaa-ajan harrastusten kautta työelämäkokemusta. Kurssisuoritus edellyttää vähintään 30 tunnin laajuista tutustumista tai työssäoloa sekä ohjeiden mukaista raportointia. Opiskelija hankkii työ- ja tutustumispaikan itse. (S)

²⁶⁵<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Tietotekniikka

Takaisin aineluetteloon ²⁶⁶

N = numeroarvosana
S = suoritusmerkintä

Koulukohtaiset valinnaiset opin- tojakset

AT1 Laitteen ja tiedon hallinta sekä esitysgrafiikka, 2 op

Opiskelija ottaa haltuunsa koulun hankkiman tietokoneen ja hallitsee sen käytön oppitunneilla ja Abitti kokeessa. Opiskelija saa kokonaiskuvan tietotekniikasta ja sen hyödyntämisestä elämän eri alueilla. Hän opiskelee tiedon hallintaan liittyvät perusasiat ja esitysgrafiikkaohjelma PowerPointin peruskäytön.

AT2 Tekstinkäsittely, 2 op

Opiskelija hallitsee tekstinkäsittely ohjelman Word peruskäytön. Hän osaa myös muokata ja muotoilla lukiassa ja jatko-opinnoissaan laajojakin tekstejä.

AT3 Internet, 2 op

Opiskelija oppii peruskäyttäjän taidot sähköisestä viestinnästä. Hän hallitsee selainohjelman ja sähköpostin sujuvan ja turvallisen käytön. Lisäksi hänellä on perustaidot tiedonhallinnasta ja verkkopalveluiden käytöstä.

AT4 Taulukkolaskenta ja tietoaineis- tot taulukoissa, 2 op

Opiskelija oppii Excel taulukkolaskentaohjelman peruskäytön ja tietokantaominaisuudet. Kurssista on hyötyä lukion koeviikon kokeissa ja tekniikan alan jatko-opinnoissa.

²⁶⁶<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

Temaattiset opinnot

Takaisin aineluetteloon ²⁶⁷

N = numeroarvosana

S = suorituserkintä

Koulukohtaiset valinnat opinnot

ABI Abitoiminta, 2 op

Opintojakso on suunnattu abiturienteille, jotka haluavat osallistua joko abikirjan, freskojen tai penkkarijuhlan suunnitteluun ja toteutukseen. (S)

HES History of the English speaking world, 2 op

Opiskelija tutustuu englanninkielisen maailman historian suuriin linjoihin. Opetus annetaan englanniksi. Opintojaksoon kuuluu laaja englanninkielinen tuotos kohdemaiden historiaan liittyvästä vapaavalintaisesta aiheesta. (S)

KK1 Kurkistus korkeakouluopintoihin, 1-10 op

Opiskelija voi valita korkeakoulujen tarjonnasta toisen asteen opiskelijoille suunnattuja kurkistusopintoja mielenkiintonsa mukaan. Opinnot toteutetaan eri laajuisina verkko-opintoina. (S)

KV1 Kansainvälisyys 1, 2 op

Opintojaksossa käsitellään esimerkiksi vieraan kulttuurin kohtaamista ja viestintää sekä vahvistetaan suomalaista identiteettiä ja

vuorovaikutustaitoja. Opintojaksossa työstehtään yhteistä teemaa esimerkiksi osallistamalla kansainväliseen projektiin. Opintojaksossa voidaan järjestää luentoja, vierailuja ja yhteistä koko koulua aktivoivaa toimintaa, esim. Unesco-koulujen piirissä. (S)

KV2 Kansainvälisyys 2, 2 op

Opintojakso KV2 voi olla itsenäinen tai jatkoa opintojaksolle KV1. Opintojaksossa käsitellään esimerkiksi vieraan kulttuurin kohtaamista ja viestintää sekä vahvistetaan suomalaista identiteettiä ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi työstehtään yhteistä teemaa esimerkiksi osallistamalla kansainväliseen projektiin. Opintojaksossa voidaan järjestää luentoja, vierailuja ja yhteistä koko koulua aktivoivaa toimintaa, esim. Unesco-koulujen piirissä. (S)

LIT Liikuntatutor-toiminta, 2 op

Liikuntatutor-toimintaan osallistuvat tutustuttavat lyseon opiskelijoita erilaisiin liikuntalajeihin, järjestävät aktiivisuustaukoja, tapahtumia sekä matalan kynnyksen liikuntaa välituntisin. He tukevat toiminnallaan oppilaitoksen aktiivista toimintakulttuuria ja yhteisöllisyyttä. (S)

LKT Luonnontieteet ja kokeellinen työskentely, 2 op

Opiskelijat tekevät biologiaan, fysiikkaan sekä kemiaan liittyviä tai näitä oppiaineita yhdistäviä kokeellisia töitä ryhmissä. (S)

²⁶⁷<https://iisalmenlyseo.mobiezine.fi/zine-article/opinnot/>

LUT Lukio tutuksi, 2 op

Kaikille pakollinen opintojakso ensimmäisen opiskeluvuoden ensimmäisessä periodissa. Opintojakson aikana tutustutaan lukioon, sen käytänteisiin ja palveluihin, henkilökuntaan ja oman ohjausryhmän opiskelijoihin ja ryhmäohjaajaan. (S)

MBK Mikrobien biologiaa ja kemiaa, 2 op

Biologiaa ja kemiaa yhdistävässä käytännön opintojaksossa tutustutaan mikrobien elämään sekä maastotöiden että laborointien avulla. Maailma kuhisee mikrobeja, näkymättömän pieniä eliöitä, jotka pyörittävät koko maailmaamme, niin ekosysteemejä kuin jopa meitä ihmisiä. Opintojakso sopii sekä biologista että kemiasta kiinnostuneille ja myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville lisäopinnoiksi. (S)

MEV Metsävaellus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan vaeltamiseen ensin teoriassa ja sitten käytännössä. Vaellus toteutetaan Kolin kansallispuistossa, jossa vaelletaan täydessä vaellusvarustuksessa kolmen päivän aikana noin 30 kilometriä.

Opintojaksossa edellytetään omien tai lainattujen retkeilyvälineiden käyttöä. Henkilökohtaisia välineitä ovat mm. rinkka ja makuupussi. Teltta ja retkikeitin voivat olla henkilökohtaisia tai 2 – 4 hengen yhteisiä teltan koon mukaan. Koulu pyrkii auttamaan välineiden hankinnassa. (S)

MT1 Mentoritoiminta, 1-3 op

Opiskelija ohjaa ja avustaa muita opiskelijoita opettamansa oppiaineen opiskelussa ja kotitehtävien teossa joko opettajan mukana

oppitunneilla tai itsenäisesti. Opiskelija kokoaa mentorointiajankohdat päiväkirjaan, jonka mukaan kirjataan opintopisteet. Opintojaksoa suositellaan toisen ja/tai kolmannen vuoden opiskelijoille. (S)

SMK Soitinmuotoilua ja kokeilevaa musiikkia, 2 op

Musiikin ja kuvataiteen yhteistyöprojektina opiskelijat toteuttavat erilaisia soittimia hyödyntäen kierrätysmateriaalia ja arkielämän esineitä. Näillä uusmuotoiluilla soittimilla toteutetaan pienimuotoisia rytmillisiä musiikkikappaleita, joiden taltioinnissa voidaan hyödyntää videoeditointi-ohjelmaa. (S)

TGL Think globally, 2 op

Opiskelija tutustuu globaaleihin Agenda 2030 -teemoihin, joihin liittyen toteutetaan monialaisia tuotoksia yhteistyössä paikallisten tai ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Opiskelija harjoittelee monikulttuurista vuorovaikutusta vieraalla kielellä (englanti) ja toteuttaa ryhmässä visuaalisia tuotoksia, kuten valokuvanäyttelyitä, videoteoksia, julisteita (kuvataide). (S)

UA1 Urheiluakatemia, 1-20 op

lialmen seudun urheiluakatemia on tarkoitettu tavoitteellisesti urheileville ja kilpaileville opiskelijoille. Urheiluakatemia mahdollistaa harjoittelun osin koulupäivän aikana. Joukkuelajeissa on ohjattua harjoittelua valmentajaopettajan johdolla tiistai- ja torstai-aamupäivisin. Yksilölajeissa omatoimista harjoittelua toteutetaan henkilökohtaisen ohjelman mukaisesti. Valmentautuminen ja aktiivinen osallistuminen ovat osa urheilijaopiskelijan opintoja. (S)

VME Vaikuttava media, 4 op

Opintojakso koostuu filosofian etiikan sekä kuvataiteen opinnoista. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia mediasisältöjä eettisesti. Opiskelijat toteuttavat ryhmässä tai yksin erilaisia mediatuotoksia sekä pohtivat omaa arvomaailmaansa. (S)

YR1 Innovaatioleiri, 2 op

Innovaatioleiri toiselle asteelle on toiminnallinen kokonaisuus, jossa nuoret oppivat nuorilta. Leirillä toimiaan aktiivisesti ja innovatiivisesti toiminnallisten tehtävien parissa. Leirillä harjoitellaan tulevaisuuden taitoja, kuten osallisuutta, omien vahvuuksien oivaltamista, yrittäjyystaitoja, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, vastavuoroisuutta sekä tiimitaitoja. (S)

YR2 Toiminta yrittäjänä, 2 op

Toiminta yrittäjänä on teorian ja käytännön yhdistävä oppimishjelma, jonka tavoitteina ovat yrittäjyystaitojen ja -asenteen oppiminen ja kasvattaminen. Ohjelmassa perustetaan lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivat harjoitusyritykset yksin tai tiimeissä. Ohjelmaan kuuluu myös Uskalla yrittää -kilpailut, joissa nuoret pääsevät esittelemään yrityksiään, myymään ja verkostoitumaan.

Opintojakso tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työelämä- ja yrittäjyystaitojen harjoitteluun sekä oppiainerajat ylittävien oppimiskokonaisuuksien rakentamiseen. (S)

YR3 Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op

Opiskelija perehtyy, mitä kaupallistaminen tarkoittaa ja mitkä tekijät vaikuttavat kau-

pallistamisen onnistumiseen. Lisäksi opiskelija oppii, mistä brändin rakentamisessa on kyse ja miten se liittyy kaupallistamiseen. Opiskelija tutustuu vaikuttavan markkinointikampanjan rakennuselementteihin. (S)

YR4 Globaalit markkinat ja vastuullinen liiketoiminta, 2 op

Opintojakso antaa valmiuksia työskennellä kansainvälisissä yrityksissä. Keskeisenä sisältönä on tarkastella kansainvälistä kaupankäyntiä yritysten näkökulmasta huomioiden vastuullisen liiketoiminnan merkityksen. (S)

YR5 Oman talouden hallinta, 2 op

Opintojakso perehdyttää omaan talouteen vaikuttaviin asioihin ja antaa näin laajemmän näkymän henkilökohtaiseen varallisuuteen. Opintojakson jälkeen opiskelija pystyy analysoimaan omaa talouttaan ja hyödyntämään oppimaansa raha-asoiden suunnittelussa. Keskeisiä sisältöjä ovat sijoittaminen, säästäminen sekä lainoihin ja maksuturvallisuuteen liittyvät asia. (S)

YR6 Vuosi yrittäjänä, 2-6 op

Oman yrityksen perustaminen tai jo perustetun yrityksen pyörittäminen lukuvuoden ajan. (S)

YR7 Sijoittajakoulu, 2 op

Kurssi sijoittamisen ja osakesäästämisen perusteista toiselle asteelle. Sijoittajakoulu koostuu oppitunneista, joissa opettajan johdolla perehdytään sijoittamiseen ja oman talouden hallintaan. Kurssin aikana opiskelijat laativat säästämissuunnitelman ja kokeilevat sijoittamista käytännössä. (S)